

## САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

### Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

#### Опис

Пољопривредни факултет – Универзитета у Београду (у даљем тексту Факултет) је врхунска образовна и научно-истраживачка установа за области пољопривреде, прехранбене технологије, заштите животне средине и агроекономије. Обавља делатности за које је регистрована у складу са Законом о високом образовању, Законом о науци и истраживањима и другим релевантним прописима. Делатности којима се бави факултет дефинисане су Статутом факултета и Статутом Универзитета у Београду.

Политика обезбеђења квалитета на Факултету потпуно одражава мисију, визију и вредности ове високошколске установе и уско је повезана са њеним релевантним плановима и активностима у смислу стратешког менаџмента. Факултет је у потпуности посвећен праћењу, унапређењу и обезбеђењу квалитета високошколског образовања.

У складу са Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета Пољопривредног факултета, континуирано су унапређивани поступци осигурања квалитета кроз анализу и процену тренутне ситуацију с обзиром на дефинисане захтеве, циљеве и очекивања у актуелном контекстуалном окружењу. Наведена Стратегија обезбеђења квалитета је саставни део Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе ("Службени Гласник РС" бр. 13/2019 од 28.02.2019. године) и усвојена је на Савету факултета на II редовној седници, одржаној дана 31.01.2019. године, (Прилог 1.1 и 1.1а). Са Стратегијом која је јавно доступна на сајту Факултета ([www.agrif.bg.ac.rs](http://www.agrif.bg.ac.rs)), упознати су сви запослени и студенти Пољопривредног факултета. Процедура за периодично преиспитивање и унапређење стратегије обезбеђења квалитета у Прилогу 1.1б. Поред Стратегије Факултета на сајту се налази и Извештај о самовредновању из 2024. године.

Стратегија има за циљ остваривање Законом постављених циљева високог образовања и визије даљег развоја високог образовања на Факултету и Универзитету у Београду. Факултет је за своје основне дугорочне циљеве поставио: унапређење квалитета студијских програма на Факултету, повећање ефикасности студирања, унапређење квалитета наставе и услова рада, унапређење квалитета вредновања студентског рада, повећање обима међународне сарадње, итд.

У приложеном акционом плану за спровођење Стратегије (Прилог 1.3а.), јасно се наводе мерљиви циљеви у погледу контроле реализације акционог плана за различите активности и нивое осигурања квалитета високог образовања на Факултету.

Субјекти обезбеђења квалитета на Факултету су сви запослени (наставно и ненаставно особље) и студенти. Студенти, кроз учествовање у комисијама и органима Факултета, испуњавају своја права и обавезе, а примена Стратегије је усмерена на одговарајући начин од стране пословодства Факултета (декана и продекана) и колегијума уз активно учешће свих запослених. Субјекти, објекти и мере обезбеђења квалитета на Факултету детаљно су описани у Прилогу 1.2.

Пољопривредни факултет је формирао Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (КОПУК) из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Факултет кроз делокруг рада ове комисије определио за остваривање и стално институционално унапређење повезаности и међусобне усаглашености образовних, научно-истраживачких и стручних делатности.

Обезбеђење квалитета наставе остварује се одржавањем курсева за унапређење методологије интерактивне наставе за наставнике и сараднике сваке школске године, као и студентском и колегијалном контролом и анализом одвијања наставног процеса. Факултет је носилац Erasmus+ пројекта "From digital technology to educational tools: Improving the quality of active learning and teaching in the online and hybrid environment in applied disciplines of agricultural sciences" (HEAL-in-ONE), који се бави унапређењем квалитета активног учења и подучавања у online и хибридном

окружењу у области пољопривреде и прехранбене технологије. Поред наведеног пројекта, Пољоприврдни факултет је учесник Erasmus + пројекта "European excellence in dairy learning" AEDIL dairy CoVE, чији је један од главних циљева унапређење практичне наставе и увођење "учења кроз рад" на одређеним предметима, као и повезивање са привредним субјектима из области млечне индустрије.

#### SWOT анализа елемената Стратегије обезбеђења квалитета

| ПРЕДНОСТИ                                                                                                                                              |     | СЛАБОСТИ                                                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Усвојена Стратегија обезбеђења квалитета                                                                                                               | +++ | Недовољно ресурса за обезбеђење квалитета                                                                         | +   |
| Сврсисходан рад субјеката обезбеђења квалитета                                                                                                         | ++  | Поједини наставници и сарадници показују недовољну заинтересованост за унапређење организационе културе квалитета | ++  |
| Дефинисане процедуре за спровођење политике квалитета                                                                                                  | ++  | Недовољна примена усвојених стандарда и мера за унапређење квалитета у појединим аспектима                        | +   |
| Међусобна сарадња између субјеката обезбеђења квалитета                                                                                                | +++ | Неусклађеност у раду субјеката за обезбеђење квалитета у појединим питањима                                       | +   |
| Усвојен акциони план                                                                                                                                   | ++  | Студенти показују повремену инертност према активностима за унапређење квалитета                                  | ++  |
| Повезаност образовне и научне делатности                                                                                                               | ++  | Недовољна информисаност појединих наставника и сарадника                                                          | +   |
| МОГУЋНОСТИ                                                                                                                                             |     | ПРЕТЊЕ                                                                                                            |     |
| Укључивање свих наставника и сарадника у научне и стручне пројекте, повезивање Факултета са привредом и примена резултата научних истраживања у пракси | ++  | Недовољно разумевање стандардизације квалитета високог образовања појединих субјеката                             | ++  |
| Укључивање свих субјеката у систем унапређења квалитета                                                                                                | ++  | Недовољна ангажованост и ентузијазам појединих субјеката из реда наставног и ненаставног особља                   | +++ |
| Повећање квалитета наставе свих наставника и сарадника кроз радионице, семинаре, итд.                                                                  | +++ | Недовољно улагање од стране оснивача делом утиче на ефикасност обезбеђења квалитета                               | ++  |
| Континуирано унапређење сарадње са сродним факултетима у земљи и иностранству                                                                          | ++  | Дуго трајање економске кризе                                                                                      | +   |
| Повећање квалитета студената                                                                                                                           | ++  | Недовољно научноистраживачких пројеката                                                                           | ++  |
| +++ → високо значајно; ++ → средње значајно; + → мало значајно                                                                                         |     |                                                                                                                   |     |

#### Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1. Стратегија обезбеђења квалитета

На основу урађене SWOT анализе, на Наставно-научном већу Факултета, усвојене су следеће мере и активности за унапређење квалитета:

1. Промовисање и обезбеђење културе квалитета на Факултету, као и стручно усавршавање

наставног и ненаставног особља (семинари, радионице, контакти и размена искустава и информација са другим националним и међународним институцијама);

2. Континуиран рад на обезбеђењу услова за подједнаки развој свих области у систему обезбеђења квалитета;

3. Повезивање Факултета са привредом и примена резултата научних истраживања у пракси;

4. Непрекидно праћење, анализирање и допуњавање Стратегије обезбеђења квалитета;

5. Континуирана контрола реализације акционих планова.

**Показатељи и прилози за стандард 1:**

[Прилог 1.1. Стратегија обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.1а. Одлука о усвајању Стратегије обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.1б. Процедура за периодично преиспитивање и унапређење стратегије обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.2. Субјекти, објекти и мере обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.3а. Акциони план за спровођење стратегије](#)

[Прилог 1.3б. Одлука о усвајању Акционог плана](#)

[Прилог 1.3в. Акциони план за спровођење стратегије](#)

[Прилог 1.3г. Одлука о усвајању Акционог плана](#)

[Прилог 1.4. Пословник о раду Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета](#)

[Прилог 1.5а. Предлог мера и активности за унапређење стандарда обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.5б. Доказ о усвајању предлога мера и активности за унапређење квалитета од стране органа управљања високошколске установе](#)

## **Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета**

Високошколска установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

### **а) Опис стања, анализа и процена стандарда 2**

На основу Закона о високом образовању и Статута Пољопривредног факултета, Наставно-научно веће Пољопривредног факултета на седници одржаној 30.01.2019. године, донело је Правилник о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета.

Овим Правилником дефинисана је улога и одговорност органа Пољопривредног факултета у области обезбеђења квалитета високог образовања на Факултету и тела одговорна за развој, праћење и унапређење квалитета, уређене су ближе надлежности органа и начин њиховог рада, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета.

Обезбеђење квалитета рада и студија које изводи Факултет је део националног система обезбеђења квалитета и предуслов за упоредивост диплома и квалификација у оквиру јединственог Европског простора високог образовања.

Факултет обезбеђује квалитет високог образовања у складу са међународно прихваћеним документима у области високог образовања, Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцену квалитета, Правилником о стандардима за спољашњу проверу квалитета, Правилником о стандардима за акредитацију, Стратегијом обезбеђења квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета и другим одговарајућим правилницима и актима Факултета и Универзитета у Београду. Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Факултета.

Наставно-научно веће Факултета и декан одговорни су за квалитет студијских програма и спровођење мера за обезбеђење квалитета наставе и услова рада у целини.

## **Комисија за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета**

Ради праћења, контроле и развоја квалитета, Факултет је образовао Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (у даљем тексту КОПУК) као стручно и саветодавно тело Наставно-научног већа факултета и декана у области обезбеђења квалитета, самовредновања и оцењивања квалитета.

Састав КОПУК-а, у складу са Статутом Факултета, утврђен је Пословником о раду Наставно научног већа факултета, а ближе надлежности се уређују Правилником о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета.

Комисија има следеће надлежности:

1. припрема предлог Стратегије за обезбеђење квалитета и сачињава акционе планове за спровођење Стратегије, које усваја Наставно-научно веће или Савет факултета;
2. промовише изградњу културе квалитета на Факултету;
3. припрема предлоге побољшања стандарда, процедура и метода провере квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање;
4. планира и припрема активности везане за праћење и контролу квалитета на Факултету, према годишњем плану рада;
5. разматра извештаје о редовном самовредновању Факултета;
6. подноси извештај о стању у области квалитета Наставно-научном већу факултета најмање једном годишње;
7. предлаже по потреби ванредно самовредновање у појединим областима;
8. предлаже спољашњу проверу квалитета и пружа стручну помоћ у припреми документације за акредитацију пред надлежним органом;
9. прати остваривање Стратегије обезбеђења квалитета, стандарда и процедура обезбеђења квалитета и предлаже мере за отклањање уочених слабости, у циљу побољшања квалитета;
10. образује радна тела - поткомисије, у складу са пословником КОПУК-а;
11. доноси пословник о своме раду;
12. стара се о реализацији утврђених мера за унапређење квалитета рада у сарадњи са Наставно-научним већем и деканом Факултета;
13. припрема и предлаже стратегију развоја међународне сарадње Факултета и мобилности студената, наставног и административног особља;
14. обавља и друге послове од значаја за унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада, по захтеву Наставно-научног већа и декана.

## **Поступак самовредновања и оцено квалитета на Факултету**

Факултет спроводи поступак самовредновања и оцено квалитета, у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета, у интервалима од три године. Поступак самовредновања се може спроводити и у краћим интервалима у појединим областима, у складу са планом рада.

Одлуком о образовању КОПУК-а утврђује се његов састав, број чланова и начин избора, делокруг и начин рада, методе, инструменти и области самовредновања, као и друга питања од значаја за спровођење поступка самовредновања.

Поступак самовредновања спроводи се према стандардима и упутству за самовредновање које је донео Национални савет за високо образовање.

У поступку самовредновања обавезно се разматра оцена студената, у складу са актима Универзитета и Факултета.

Правилником о начину и поступку самовредновања, који је донело Наставно-научно веће факултета, ближе су прописани начини, поступци, као и обрасци (упитници) за спровођење одговарајућих поступака самовредновања, односно прикупљања других значајних података за тај

процес.

Након спроведеног поступка самовредновања, Комисија систематизује и обрађује добијене податке и сачињава писмени извештај о самовредновању, који доставља Наставно-научном већу и декану Факултета.

На основу резултата самовредновања и мишљења Комисије, Наставно-научно веће Факултета доноси одлуку о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада, односно одлуку о оцени квалитета у појединим областима у којима се спроводио поступак самовредновања. Ова одлука обавезно садржи и предлог мера за отклањање уочених слабости и за побољшање квалитета.

### **Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета**

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета одређују минимални ниво квалитета свих области рада Факултета.

Факултет континуирано и систематски прикупља потребне информације о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета рада.

Поступци за обезбеђење квалитета утврђени су посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета Факултета на основу Статута Факултета и Правилника о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета.

Субјекти обезбеђења квалитета су Наставно-научно веће Факултета, Већа катедре, Већа института, Комисија, Студентски парламент, наставници, сарадници и студенти.

Факултет континуирано спроводи мере и поступке за унапређење квалитета наставног процеса, научно-истраживачког рада, стручног рада, процеса управљања и организације Факултета, рада Стручне службе и огледног школског добра Радмиловац.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивања примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћењем квалитета наставе и предузимањем потребних мера ради њеног унапређења.

Унапређење квалитета наставног процеса остварује се унапређењем организације студија, режима студирања, усклађености наставних планова и програма са испитним критеријумима, броја, обима и садржаја предмета, међусобне усклађености предмета у оквиру истог студијског програма, континуираним развојем курикулума, преиспитивањем и унапређењем исхода учења и компетенција студената, континуираним и систематским побољшањем техничке и материјалне опремљености, сагледавањем усклађености броја студената и њихове припремљености за учење, броја наставног кадра и њихове оспособљености за наставу.

Факултет редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује: циљеве студијских програма и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима свога рада, структуру и садржај студијских програма у погледу односа опште-академских, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ, исходе учења и стручност које стичу студенти када заврше одређени степен студија, као и могућности запошљавања и даљег наставка школовања.

За унапређење квалитета наставног процеса организује се обука наставника ради унапређења наставничких компетенција и спроводи анкета којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, а спроводи се и колегијална анализа наставе и учења.

Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника и њиховом укључивању у наставни процес.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима образовање и усавршавање путем предавања и семинара о побољшању предавачких, педагошких и научно-истраживачких способности (о методологији интерактивне наставе, научно-истраживачког рада, постављању експеримената, анализи резултата, прикупљању и анализи литературе, писању радова за објављивање у домаћим и међународним часописима, а нарочито у часописима са SCI листе), студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, учешћа у националним пројектима (писање пројеката за научне, технолошке, националне и иновационе пројекте) и међународним пројектима (пројекти Европске Уније, билатерални пројекти).

Факултет обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентског парламента, студентских организација и студентских представника у телима Факултета, као и кроз анкетирање студената о квалитету наставног процеса на Факултету.

Квалитет управљања на Факултету и квалитет рада Стручне службе се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и организационе јединице Стручна служба и конкретних радних места у тој организационој јединици, као и праћењем и провером њиховог рада.

Факултет објављује потпуну, прецизну, јасну и доступну информацију о свом раду, која је намењена потенцијалним студентима, студентима и свим осталим заинтересованим лицима.

Факултет објављује основне задатке, циљеве, очекиване образовне исходе, опис студијских програма и опис предмета које нуди, услове уписа и преноса ЕСПБ, износ школарине, статус установе и њену акредитацију, стратегију обезбеђења квалитета, финансијске резултате и друге релевантне податке о свом раду.

Факултет објављује листу наставника и сарадника са подацима о њиховим квалификацијама и ангажовању у високошколској установи.

## 6) SWOT анализа стандарда 2

SWOT анализом елемената који се односе на стандарде и поступке за обезбеђење квалитета разматрани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

1. Стандарди за унапређење квалитета институције,
2. Стандарди за унапређење квалитета студијских програма и
3. Поступци обезбеђења квалитета.

Табела 2.0. **SWOT анализа**

| Елементи анализе                              | SWOT анализа |                                                                                                                                                 | Квантитативна оцена |
|-----------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Стандарди за унапређење квалитета институције | S            | Прецизно дефинисани и усвојени стандарди за унапређење квалитета Факултета                                                                      | +++                 |
|                                               | W            | У појединим случајевима примењивање стандарда за унапређење квалитета је успорено и недовољно координисано                                      | +                   |
|                                               | O            | Стално побољшање механизма провере и развијање интерних стандарда за унапређење квалитета институције у процесу самовредновања                  | +++                 |
|                                               | T            | Поједине области обезбеђења квалитета могу да буду мање изложене поступцима провере односно примена појединих стандарда за унапређење квалитета | +                   |

|                                                       |   |                                                                                                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                       |   | институције може изостати због недовољно развијене инфраструктуре                                                                                                                                 |     |
| Стандарди за унапређење квалитета студијских програма | S | Редовна и систематска провера за све елементе квалитета студијских програма и могућност студената да анкетирањем и преко својих представника у стручним органима учествују у унапређењу стандарда | +++ |
|                                                       | W | Кратак период реализације студијских програма, нарочито на другом степену, не пружа довољно могућности за проверу и по потреби промену појединих елемената студијског програма                    | +   |
|                                                       | O | Веће учешће студената у анкетама за процену елемената студијског програма                                                                                                                         | +   |
|                                                       | T | Запостављање контроле квалитета студијских програма после акредитације                                                                                                                            | +   |
| Поступци обезбеђења квалитета                         | S | Темељито дефинисани поступци и активности субјеката за обезбеђење квалитета                                                                                                                       | +++ |
|                                                       | W | Делом недовољна усклађеност рада свих субјеката у процесу обезбеђења квалитета                                                                                                                    | +   |
|                                                       | O | Континуирано обезбеђење квалитета кроз дефинисање критеријума, редовне и систематске провере свих параметара који утичу на квалитет институције и студијских програма                             | +++ |
|                                                       | T | Делимично занемаривање вршења појединих поступака обезбеђења квалитета студијских програма после акредитације                                                                                     | +   |

Предлог мера и активности за унапређење стандарда 2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу Факултета усвојене су следеће мере и активности у вези стандарда и поступака за обезбеђење квалитета:

1. Стално побољшање механизма провере и развијање интерних критеријума и стандарда у процесу самовредновања;
2. Обезбеђење већег учешћа студената у анкетама за процену елемената студијског програма;
3. Континуирано обезбеђење квалитета кроз дефинисање критеријума, редовних и систематских провера свих параметара који утичу на квалитет институције и студијских програма;
4. Усвајање детаљног плана рада и процедура за праћење и унапређење квалитета Факултета;
5. Систематично и стално прикупљање података у вези стандарда и поступака за обезбеђење квалитета и њихова стручна анализа;
6. Обезбедити потпуну доступност јавности планских докумената у вези стандарда и поступака за обезбеђење квалитета;
7. Планирање засновати на детаљној анализи података у вези стандарда и поступака за обезбеђење квалитета;
8. Сачинити извештај који је доступан јавности у коме анализирати елементе који документују комплетну делатност установе у вези стандарда и поступака за обезбеђење

квалитета;

9. Усвојити годишње извештаји о раду Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновања; и
10. У даљим плановима рада Факултета обухватити све активности свих организационих јединица које су дефинисане општим актом Факултета.
11. У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење процедура за сваку област обезбеђења квалитета, као и за поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета високошколске установе.

## **в) Оцена испуњености стандарда 2**

Стандард 2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета је у потпуности испуњен усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета и Правилника о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета.

Факултет спроводи контролу обезбеђења квалитета поређењем планираних и остварених циљева. Посебно анализира и пореди резултате са резултатима у претходном периоду и са резултатима сличних високошколских установа у земљи и свету. Факултет сачињава извештај који је доступан јавности и садржи елементе који документују комплетну делатност установе. Планом рада Факултета обухваћене су све активности свих организационих јединица које су дефинисане општим актом високошколске установе.

На основу наведених правилника обезбеђује се и контролише квалитет у свим делатностима установе, дефинише се улога и одговорност органа Пољопривредног факултета у области обезбеђења квалитета високог образовања на Факултету и тела одговорна за праћење, унапређење и развој квалитета. Правилником су уређене и ближе надлежности субјеката за обезбеђење квалитета и начин њиховог рада, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета.

У наредном периоду потребно је извршити сагледавање све неопходне пратеће документације и извршити анализу већ усвојених докумената (правилника) у току њихове примене, утврдити степен корелације између појединих аката, извршити евентуалне корекције и ускладити их са потребама, не само са становишта обезбеђења и контроле, већ и у циљу унапређења квалитета. Механизме обезбеђења квалитета треба стално усавршавати, прецизирањем интерних стандарда у процесу самовредновања, инсистирањем на контроли и унапређењу квалитета институције.

### **Показатељи и прилози за стандард 2:**

[Прилог 2.1а.](#) Правилник о обезбеђењу квалитета (Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе)

[Прилог 2.1б.](#) Одлука о усвајању Правилника о обезбеђењу квалитета

[Прилог 2.2.](#) Начини и поступци (процедуре) за обезбеђење квалитета стандарда за самовредновање

[Прилог 2.2а.](#) План рада Пољопривредног факултета

[Прилог 2.2б.](#) Одлука о усвајању Плана рада Пољопривредног факултета

[Прилог 2.3а.](#) План рада Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

[Прилог 2.3б.](#) Одлука План рада Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

[Прилог 2.3в.](#) План рада Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

[Прилог 2.3г.](#) Одлука План рада Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета

[Прилог 2.4а.](#) Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе

[Прилог 2.4б.](#) Одлука Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе



### **Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета**

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

#### **а) Опис стања, анализа и процена стандарда 3**

Пољопривредни факултет има и примењује систем осигурања квалитета и обезбеђује критички осврт на циљеве, адекватно обликовање процеса и активности везаних за квалитет, као и одлучивање на транспарентан начин. Процеси одлучивања, компетенције и одговорности органа управљања, органа пословођења, надлежности стручних органа, наставника и сарадника, као и надлежности студената, јасно су дефинисани и имплементирани. Организациона структура и процедура система обезбеђења квалитета Факултета обезбеђују да су у процесе одлучивања у вези са студијским програмом укључени и наставници и студенти.

Пољопривредни факултет има организациону структуру и систем управљања који обезбеђују остварење основних задатака и циљева. У доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета, овлашћења и одговорности органа управљања, стручних органа и студентског парламента, као и послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновања утврђени су Статутом Факултета.

Општим актом Факултета, који доноси Веће Факултета, дефинисани су органи и поступак за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада и предвиђено је оснивање Комисије за проверу, обезбеђење, и унапређење квалитета (у даљем тексту КОПУК).

#### **Комисија за проверу, обезбеђење и унапређење квалитета**

КОПУК организује, контролише и унапређује рад на испуњењу стандарда прописаних Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма и Законом о високом образовању.

КОПУК утврђује политику (даје смернице) и процедуру за обезбеђење и унапређење квалитета за потребе Факултета (Факултет има политику и одговарајуће релевантне поступке за обезбеђење квалитета и стандарда својих програма и диплома). Факултет се обавезао изричито на развој културе образовања која афирмише важност квалитета и обезбеђење квалитета у његовом раду. Да би се то постигло, високошколска установа развија и имплементира стратегију континуираног унапређења (побољшања) квалитета. Стратегија, политика и поступци имају званичан (прописан, формалан) статус и доступни су јавности. Они укључују улоге студената и других релевантних субјеката.

КОПУК је укључен у одобрење, праћење, оцену и периодично преиспитивање студијских програма и диплома: факултет има формалне механизме за одобрење, периодично преиспитивање и надзор студијских програма и диплома.

КОПУК је укључен у обезбеђење квалитета оцењивања студената. Студенти се оцењују на основу публикованих (објављених) критеријума, прописа (регулација, статута, правила) који се примењују конзистентно (доследно).

КОПУК је укључен у обезбеђење квалитета наставног особља. Факултет има начине којима се обезбеђује да су наставници и сарадници који учествују у настави за студенте квалификовани и компетентни за обављање овог задатка. Установа је доступна онима који спроводе спољашњу проверу, као и за разматрање коментара на њихове извештаје (дописе, саопштења, одлуке).

Комисија за обезбеђење квалитета је укључена у обезбеђење средстава за учење (извора, ресурса за учење) и подршку студента: Факултет обезбеђује студентима ресурсе за учење, који су одговарајући (релевантни) и својствени за све понуђене студијске програме.

КОПУК је укључен у обезбеђење система прикупљања информација и информисања

јавности (надгледа, контролише, сагледава, анализира, разматра, предлаже потребне мере). Факултет обезбеђује (осигурава) прикупљање, анализирање и коришћење релевантних информација за успешно вођење (управљање) студијских програма и других активности (делатности).

### **Организациона структура**

Ради ефикаснијег извршавања делатности Факултета и остваривања што повољнијих резултата, а у складу са карактером и процесом рада, запослени на Факултету организовани су у следеће организационе јединице, које немају статус правног лица:

1. Наставни одсеци;
2. Институти;
3. Катедре;
4. Огледна добра;
5. Централна лабораторија Пољопривредног факултета;
6. Стручна служба.

По потреби, на Факултету се могу образовати и друге организационе јединице које немају статус правног лица. Лабораторије које се образују ради обављања послова за које је потребна акредитација могу се оформити као посебна организациона јединица Факултета или као радна јединица у оквиру организационе јединице "Централна лабораторија" Пољопривредног факултета.

Наставна делатност Факултета обавља се у оквиру одсека. Сва питања наставне делатности одсека разматра и о њима одлучује Наставно-научно веће (одговарајућег) института.

На Факултету постоје следећи одсеци:

1. Одсек за ратарство;
2. Одсек за воћарство и виноградарство;
3. Одсек за хортикултуру;
4. Одсек за зоотехнику;
5. Одсек за мелиорације земљишта;
6. Одсек за фитомедицину;
7. Одсек за пољопривредну технику;
8. Одсек за прехранбену технологију;
9. Одсек за агроекономију.

У оквиру одсека, а у складу са студијским програмима, образују се одговарајуће групе студија. Радом одсека руководи директор института.

За организовање и извођење научно-истраживаког рада и студија Факултет има следеће институте:

1. Институт за ратарство;
2. Институт за хортикултуру;
3. Институт за зоотехнику;
4. Институт за земљиште и мелиорације;
5. Институт за фитомедицину;
6. Институт за пољопривредну технику;
7. Институт за прехранбену технологију и биохемију;
8. Институт за агроекономију.

Институт чине сви запослени на институту. Радом института руководи директор института из реда наставника, кога декан решењем, а на предлог Наставно научног већа института, именује на период од три школске године и разрешава функције.

Директор института је по функцији председник Наставно-научног већа института. Директор института за свој рад одговара Наставно научног већу института и декану.

Катедра је основна наставно-научна јединица. Катедре су носиоци и организатори наставног,

научног и стручног рада. Факултет организује катедру за једну ужу научну област или за више сродних ужих научних области, са циљем координирања наставног и научног рада у оквиру сваке од области. Факултет има следеће катедре и то при одсеку/институту:

- за ратарство:

1. Катедра за агроботанику;
2. Катедра за агротехнику и агроекологију;
3. Катедра за ратарство и повртарство;
4. Катедра за генетику, оплемењивање биља и семенарство;
5. Катедра за стране језике;

- за воћарство и виноградарство:

6. Катедра за воћарство;
7. Катедра за виноградарство;

- за зоотехнику:

8. Катедра за опште сточарство и оплемењивање домаћих и гајених животиња;
9. Катедра за исхрану домаћих и гајених животиња;
10. Катедра за одгајивање и репродукцију домаћих и гајених животиња;

- за земљиште и мелиорације:

11. Катедра за педологију и геологију;
12. Катедра за агрохемију и физиологију биљака;
13. Катедра за еколошку микробиологију;
14. Катедра за мелиорације земљишта;

- за фитомедицину:

15. Катедра за фитопатологију;
16. Катедра за ентомологију и пољопривредну зоологију;
17. Катедра за пестициде;

- за пољопривредну технику:

18. Катедра за математику и физику;
19. Катедра за техничке науке;
20. Катедра за механизацију пољопривреде;

- за прехранбену технологију и биохемију:

21. Катедра за хемију и биохемију;
22. Катедра за технологију конзервисања и врења;
23. Катедра за технологију ратарских производа;
24. Катедра за технологију анималних производа;
25. Катедра за технолоку микробиологију;
26. Катедра за управљање безбедношћу и квалитетом хране;

- за агроекономију:

27. Катедра економике пољопривреде и тржишта;
28. Катедра за менаџмент у агробизнису;
29. Катедра теорије трошкова, рачуноводства и финансија;
30. Катедра за теоријску економију, социологију, социологију села и пословно

право;

31. Катедра за статистику.

Катедру чине наставници, сарадници и остали запослени. Радом катедре руководи шеф катедре, кога бира и разрешава Веће катедре, из реда професора, на период од три школске године, тајним гласањем.

Ради организовања и извођења појединих облика наставе, практичне обуке и научно-истраживачког рада, Факултет организује огледна добра Факултета, као базе наставног и научног рада (у даљем тексту: ОДПФ). ОДПФ је: огледно добро Пољопривредног факултета "Радмиловац" (у даљем тексту: ОДПФ "Радмиловац"). Директора ОДПФ "Радмиловац" именује и разрешава

Савет Факултета, на предлог декана, а по прибављеном мишљењу Наставно-научног већа Института за воћарство и виноградарство. На ОДПФ изводи се део наставе, стручна и производна пракса и други облици рада у остваривању програма и плана наставе из предмета студија првог степена за потребе Факултета и других корисника. У циљу обезбеђења одговарајућег нивоа наставе на ОДПФ се подижу колекције одговарајућих врста биљака и животиња са производним сортама и расама и генетиким ресурсима као банке гена, за извођење научно-истраживачког рада и за угледно и огледно газдовање. На ОДПФ организује се научно-истраживачки и стручни рад за постизање квалитета студија, за њихово развијање и унапређење, као и за развој и унапређење струке у целини.

Услови и начин рада Централне лабораторије Пољопривредног факултета (у даљем тексту: ЦЛПФ) ближе се уређују општим актима у складу са законским прописима.

У оквиру организационе јединице Стручна служба обављају се правни, кадровски и општи послови, послови за потребе студија, финансијско-рачуноводствени послови, послови библиотеке са документацијом, техничко-набавни, издавачки и други послови који обезбеђују услове за несметано одвијање наставног и научног рада на Факултету.

Стручну службу Факултета чине организациони делови:

1. Служба за правне, кадровске и опште послове;
2. Служба за финансијске и рачуноводствене послове;
3. Студентска служба;
5. Служба за техничке и набавне послове;
6. Библиотека са документацијом;
7. Служба за издавачке послове.

Унутар појединих служби, према потреби, образују се посебне радне јединице.

Декан је орган пословођења Факултета. Декан има права и обавезе прописане законом, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. Декану у раду помажу продекани, у складу с одредбама Статута. Факултет има три продекана из реда наставника који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету, и то: продекан за наставу, продекан за науку и сарадњу са привредом и продекан за финансије, као и једног студента продекана. Продекане из реда наставника бира Савет факултета, тајним гласањем, на предлог декана, већином гласова укупног броја чланова. Студента продекана бира Савет факултета, на предлог Студентског парламента Факултета, већином гласова укупног броја чланова.

Ради разматрања и заузимања ставова о питањима из свог делокруга рада, као и договора о реализацији одлука органа управљања, декан формира Колегијум. Колегијум је саветодавно тело и чине га декан, продекани, директори института, директор ОДПФ "Радмиловац" и секретар Факултета. Када је то потребно, декан може сазвати седницу Колегијума у проширеном саставу, када се на седницу позивају и шефови катедри и директор ЦЛПФ. Колегијум доноси предлоге и препоруке.

Орган управљања Факултетом је Савет Факултета. Савет Факултета (у даљем тексту: Савет) има 23 члана од којих су 15 чланова које бирају запослени на Факултету и то: 12 чланова бира Веће Факултета, а предлажу их Наставно-научна већа института. Наставно-научна већа института предлажу Већу Факултета по једног кандидата из реда наставника и једног кандидата из реда сарадника. Веће Факултета бира са сваког Института по једног члана из реда наставника, а из реда сарадника укупно четири члана. Два члана бира ненаставно особље, и то једног члана из реда запослених у ОЈ Стручна служба и једног члана из реда запослених на институтима, на збору запослених већином гласова присутних. Једног члана бирају запослени у ОЈ ОДПФ "Радмиловац" на збору запослених већином гласова присутних, четири члана бира Студентски парламент и четири члана именује оснивач. Студентски парламент Факултета бира чланове Савета из реда студената који су по први пут уписали годину у школској години у којој се избор врши и који редовно испуњавају своје обавезе у студирању. Студентски парламент Факултета ближе уређује поступак кандидовања и начин спровођења гласања. Оснивач именује чланове Савета из реда

истакнутих личности из научне, односно стручне области у којој је Факултет, као и из просвете, културе, уметности или привреде, који нису запослени, нити на други начин радно ангажовани на Факултету. Мандат чланова Савета траје три године. Изузетно, мандат чланова Савета – представника студената траје једну годину.

Стручни органи Факултета су:

1. Наставно-научно веће Факултета;
2. Изборно веће Факултета;
3. Наставно-научно веће института;
4. Веће катедре.

Наставно-научно веће Факултета (Веће Факултета) је највиши стручни орган Факултета и чине га наставници и асистенти Факултета који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету. Веће Факултета има 48 чланова и то 6 представника са сваког института и чине га:

- директори института;
- шефови катедри (највише 5 са сваког института);
- представници института (са института који имају мање од 5 шефова катедри).

Веће Факултета има следеће сталне одборе и комисије:

1. Одбор за наставу;
2. Одбор за последипломске студије и докторат наука;
3. Одбор за развој, научну и стручну сарадњу;
4. Одбор за издавачку делатност;
5. Комисију за спровођење пријемних испита;
6. Комисију за спровођење поступка нострификације;
7. Комисију за међународну сарадњу;
8. Комисију за обезбеђивање квалитета и самовредновање.

Изборно веће Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету. Изборно веће Факултета:

1. утврђује предлог за избор у звања наставника;
2. врши избор у звања сарадника;
3. одређује комисије за писање реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника;

Наставно-научно веће института (у даљем тексту: Веће института) чине сви наставници и сарадници (асистенти, сарадници у настави и асистенти - приправници) института који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету.

Веће катедре чине наставници и сарадници (асистенти, сарадници у настави и асистенти - приправници) који изводе наставни и научни рад из предмета у саставу катедре и који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету.

Студентски парламент Факултета (у даљем тексту: Студентски парламент) је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Студентски парламент бирају непосредно, тајним гласањем, студенти уписани у школској години у којој се врши избор на студијске програме који се остварују на Факултету.

Рад органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује. Факултет редовно прикупља и евалуира податке који се односе на квалитет.

### **Самовредновање**

На основу члана 98. став 2. Статута Пољопривредног факултета (2012) Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној дана 30. 01. 2013. године донело је Правилник о начину и поступку самовредновања (у даљем тексту: правилник о самовредновању) (Прилог 3.4.). Правилником о самовредновању ближе су уређени начин и поступак самовредновања студија, студијских програма, рада наставног и ненаставног особља и услова рада као дела стратегије Факултета за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија. Овај Правилник

садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању од стране послодаваца свршених студената Факултета са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. Саставни део овог Правилника чини осам Упитника за анкетирање.

### **Циљ самовредновања**

Основни циљ самовредновања је побољшање квалитета наставног процеса, студијских програма и услова рада.

Циљ вредновања од стране студената је утврђивање мишљења студената о:

- педагошком раду наставника и сарадника које се узима у обзир приликом избора у звање наставника и сарадника Универзитета, а спроводи се на начин и по поступку прописаном Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника Универзитета у Београду;
- квалитету студијског програма које се узима у обзир у поступку акредитације студијског програма; и
- оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада у поступку самовредновања и акредитације Факултета.

Циљ самовредновања од стране запослених Факултета је утврђивање мишљења о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада у поступку акредитације студијских програма и Факултета.

Циљ вредновања од стране послодаваца свршених студената Факултета је да се побољша квалитет студијских програма и компетенција свршених студената.

### **Органи за самовредновање и организација поступака**

Органи Факултета за самовредновање су Комисија за организовање и спровођење поступка студентског вредновања, Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање и одговарајуће подкомисије и радни тимови. Органи за самовредновање дају одговарајућа упутства и надзиру поступке самовредновања. Организацију вршења анкета и обраду података, у складу са упутствима, спроводи организациона јединица Стручна служба односно лица која за то одреди декан, на предлог секретар факултета.

### **Одговорност за самовредновање**

Одговорност за самовредновање имају: Декан, Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање и одговарајуће подкомисије и радни тимови, Комисија за организовање и спровођење поступка студентског вредновања и Наставно-научно веће Факултета.

### **Инструменти самовредновања**

Основни инструмент самовредновања на Факултету су упитници. Анкетирања се спроводе ради добијања мишљења од стране студента, запослених Факултета и од стране послодаваца свршених студента Факултета ради циљева који су дефинисана Правилником. Упитници садрже питања која могу да пруже информације о раду наставника и сарадника, квалитету процеса наставе, квалитету студијских програма и о условима рада.

Извештаји о резултатима вредновања се, по правилу, састоје из општег и посебног дела. У општем делу уносе се општи подаци везани за организовање и спровођење поступка вредновања који се односе на организацију и спровођење поступка вредновања, време када је извршено вредновање и други општи подаци. Посебан део извештаја чини статистички приказ појединачних извештаја за сваки поступак вредновања. Посебан део извештаја попуњава се и обрађује на обрасцима који се утврђују одлуком декана.

### **Вредновање од стране студената**

Вредновање од стране студената обавља се одговарајућим упитницима. Анкетирање студената се спроводи при крају сваког семестра, при добијању дипломе и након извесног периода по добијању дипломе и искуства на радном месту. Анкете су анонимне, изузев анкете при добијању дипломе и након дипломирања. Тежња је да се анкетама обухвати што већи број студената, сви наставни предмети, сви наставници, сви сарадници у настави и сви студијски програми. Попуњени упитници су чувају до времена који је прописан општим актом.

#### **Самовредновање запослених на Факултету**

Самовредновање запослених на Факултету обухвата наставнике, сараднике, техничко особље, административне раднике и друго особље. Циљ самовредновања запослених на Факултету је да се побољша квалитет наставе, студијских програма и услови рада свих запослених на Факултету. Самовредновање запослених на Факултету спроводи се по организационим јединицама, анкетирањем или на други погодан начин.

#### **Извештај о вредновању од стране послодаваца свршених студената**

Вредновање свршених студената Факултета од стране послодаваца спроводи се анкетирањем на прописаном упитнику који је саставни део Правилника о самовредновању. Сви студенти и запослени на Факултету се редовно обавештавају о циљевима и времену анкетирања.

Директори института Факултета су одговорни са спровођење ове анкете. Након анкетирања и обраде података Стручна служба доставља податке Комисији. Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање анализира резултате анкете и сачињава одговарајући извештај. Наставно-научно веће Факултета разматра и усваја одговарајући извештај. Реално се процењује у којој мери су резултати анкета инкорпорирани у мере које се предузимају за унапређење квалитета. Наставно научно веће Факултета континуирано предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса и компетентности свршених студената. Извештаји о вредновању од стране студената доступни су запосленим, студентима и јавности.

#### **б) SWOT анализа стандарда 3**

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе разматрани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

1. Постојање и надлежности посебног тела за унапређење квалитета;
2. Надлежности органа управљања у систему обезбеђења квалитета;
3. Надлежности органа пословањења;
4. Надлежности стручних органа;
5. Надлежности наставника и сарадника;
6. Надлежности студената;
7. Организација и функционисање система обезбеђења квалитета; и
8. Доношење корективних и превентивних мера на основу анализе процене испуњавања стандарда за обезбеђење квалитета

Табела 3.0. SWOT анализа стандарда 3. Систем обезбеђења квалитета

| Елементи анализе                 | SWOT анализа |                                                                                                                                     | Квантитативна оцена |
|----------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Постојање и надлежности посебног | S            | Формирана Комисија за обезбеђење квалитета и самовредновање, са четири сврсисходне Подкомисије и са јасно дефинисаним надлежностима | +++                 |

|                                                             |   |                                                                                                                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| тела за унапређење квалитета                                | W | Делимично неиспуњавање детаљаног плана активности ради предузимања мера за унапређење квалитета курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе                                             | +   |
|                                                             | O | Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење                                                                                                                                                | ++  |
|                                                             | T | Успостављање слабе сарадње између Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање и мањег броја наставника који су недовољно заинтересовани за укључивање у процес унапређења квалитета                                     | +   |
| Надлежности органа управљања у систему обезбеђења квалитета | S | Заинтересованост органа управљања да активно учествују у процесу обезбеђења квалитета                                                                                                                                         | +++ |
|                                                             | W | Спорост у примени процедура за обезбеђења квалитета                                                                                                                                                                           | +   |
|                                                             | O | Повезивање са високошколским установама у региону и ЕУ у циљу размене искустава у побољшању квалитета                                                                                                                         | ++  |
|                                                             | T | Повремена несистематичност у раду на унапређењу квалитета                                                                                                                                                                     | +   |
| Надлежности стручних органа                                 | S | Заинтересованост стручних органа управљања да активно учествују у процесу обезбеђења квалитета                                                                                                                                | +++ |
|                                                             | W | Недовољна повезаност са осталим субјектима обезбеђења квалитета                                                                                                                                                               | +   |
|                                                             | O | Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење                                                                                                                                                | +++ |
|                                                             | T | Делимична несистематичност у раду на унапређењу квалитета                                                                                                                                                                     | +   |
| Надлежности наставника и сарадника                          | S | Велика заинтересованост већине наставног особља да наставу, вежбе и испите спроводе у складу са утврђеним стандардима и активно учествују у раду Наставно-научног већа и већа Катедри када се одлучује о обезбеђењу квалитета | +++ |
|                                                             | W | Недовољна заинтересованост појединих наставника и сарадника за развијањем процеса унапређења квалитета                                                                                                                        | +   |
|                                                             | O | Повезивање са наставницима из других високошколских установа у региону и ЕУ у циљу размене искустава у повећању квалитета.                                                                                                    | ++  |



|                                                           |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |     |
|-----------------------------------------------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                           | T | Делимична несистематичност у раду на унапређењу квалитета курикулума, наставе, оцењивања студената, уџбеника и литературе                                                                                                                                                                                                                                     | +   |
| Надлежности студената у обезбеђењу квалитета              | C | Законом и нормативним актима Факултета пружена је потпуна могућност студентима да учествују у обезбеђењу квалитета                                                                                                                                                                                                                                            | +++ |
|                                                           | W | Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера у вези квалитета наставе                                                                                                                                                                                                                                                                        | ++  |
|                                                           | O | Боља организованост студената у процедурама избора њихових представника у систем обезбеђења квалитета                                                                                                                                                                                                                                                         | ++  |
|                                                           | T | Недовољно повезивање студената са колегама са других факултета у циљу размене искустава везаних за процес унапређења квалитета                                                                                                                                                                                                                                | +   |
| Организација и функционисање система обезбеђења квалитета | S | Уведен је јединствен и целовит систем обезбеђења квалитета, који је изграђен на основу организационе структуре за обезбеђење квалитета и самовредновање у свим областима обезбеђења квалитета.<br><br>У систему обезбеђења квалитета јасно је дефинисана надлежност: органа управљања, органа пословођења стручних органа, наставника, сарадника и студената. | +++ |
|                                                           | W | Непоштовање детаљаног плана активности ради предузимања мера за унапређење квалитета                                                                                                                                                                                                                                                                          | +   |
|                                                           | O | Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење                                                                                                                                                                                                                                                                                | +++ |
|                                                           | T | Несистематичност у раду на унапређењу квалитета                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | +   |
| Доношење корективних и превентивних мера                  | S | У систему обезбеђења квалитета јасно је дефинисана надлежност органа управљања, органа пословођења, стручних органа, наставника, сарадника и студената, као и примена корективних мера                                                                                                                                                                        | +++ |
|                                                           | W | Недовољна примена корективних и превентивних мера у појединим сегментима                                                                                                                                                                                                                                                                                      | +   |
|                                                           | O | Даље унапређење стандарда и механизма интерне контроле                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | +++ |
|                                                           | T | Делимично спровођење усвојених мера                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | +   |

### **в) Оцена испуњености стандарда 3**

На основу изнетих података и прилога уочава се да Пољопривредни факултет има и примењује систем осигурања квалитета и обезбеђује критички осврт на циљеве, адекватно обликовање процеса и активности везаних за квалитет, као и одлучивање на транспарентан начин.

Стандард 3 је испуњен тиме што је систем обезбеђења квалитета дефинисан и уобличен, а Факултет детаљно утврдио послове и задатке наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и Комисије за обезбеђење квалитета и самовредновање у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета.

Факултет је формирањем Студентског парламента, доношењем правилника о његовом раду и другим посебним мерама обезбедио учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступка и културе обезбеђења квалитета, чиме је омогућено учешће свих субјеката у реализацији обезбеђења квалитета.

На основу детаљне анализе закључено је да улога студената мора бити израженија, у првом реду, повећањем мотивисаности да сами креирају предлоге поступака и механизаме интерне контроле квалитета, а доношење корективних и превентивних мера ефикасније примењивано.

На основу изнетих података и документације уочава се да су процеси одлучивања, компетенције и одговорности органа управљања, органа пословођења, надлежности стручних органа, наставника и сарадника, као и надлежности студената, јасно дефинисани, саопштавани и имплементирани. Организациона структура и процедура система обезбеђења квалитета обезбеђују да су у процесу одлучивања у вези са студијским програмом у потпуности укључени и наставници и студенти.

### **г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 3 Систем обезбеђења квалитета**

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу Факултета усвојене су следеће мере и активности у вези система обезбеђења квалитета:

1. Израда детаљаног плана активности ради предузимања мера за унапређење квалитета курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе;
2. Повезивање факултета са високошколским установама у региону и ЕУ, у циљу размене искустава у унапређењу квалитета;
3. Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење;
4. Повезивање наставног особља са наставницима из других високошколских установа у региону и ЕУ, у циљу размене искустава за унапређење квалитета;
5. Даље унапређење стандарда квалитета и развијање процедура за њихово спровођење; и
6. Даље унапређење стандарда и механизма интерне контроле.

У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење процедура за 1. обезбеђење учешћа студената у доношењу и спровођењу стратегије, начина, поступака и културе обезбеђења квалитета и 2. редовног прикупљања и евалуирања података који се односе на обезбеђење квалитета.

### **Показатељи и прилози за стандард 3:**

**Прилог 3.1. Формално успостављено тело са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (опис рада )**

**Прилог 3.1a. Формално успостављено тело са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута)**

**Прилог 3.2. Списак свих анкета**

**Прилог 3.3. Извештај о анализи резултата вредновања (анкета) и информација о усвојеним превентивним и корективним мерама**

**Прилог 3.4. Правилник о начину и поступку самовредновања**

#### **Стандард 4: Квалитет студијског програма**

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

##### **Опис**

Пољопривредни факултет - Универзитета у Београду негује дугу и успешну традицију образовања стручњака који доприносе развоју пољопривреде, прехранбене технологије, агроекономије и руралног развоја, чиме се стварају услови за одрживи привредни и регионални развој. Као једна од најзначајнијих високошколских установа у области пољопривреде, прехранбене технологије и агроекономије, 446 запослених и ангажованих лица и бројем од 3542 студената у школској 2023/24. години, има водећу улогу у развоју образовања и науке у Србији и југоисточном региону Европе. У оквиру студијских програма, који су акредитовани 2020. године, евидентна је оријентација ка модерним и квалитетним студијским програмима усмереним на студента.

У складу са европским системом образовања на Факултету су уведене значајне промене усвајањем новог, тростепеног начина студирања (основне, мастер и специјалистичке академске студије и докторске студије). Реформски процес је потпуно усклађен са Болоњском декларацијом и студијски програми по том процесу почели су да се реализују од 2007. године (у периоду до данас Факултет и студијски програми су успешно акредитовани у три циклуса: 2008.године, 2013. године и 2020. године, и самовредновани 2012., 2017. и 2020. године).

Настава на свим нивоима студија се изводи по акредитованим студијским програмима, којих по последњој акредитацији из 2020. године има укупно 18. На основним академским студијама Факултет реализује седам студијских програма и то:

1. Биљна производња (студијски програм састоји се од четири модула: Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Хортикултура и Управљање земљиштем и водама),
2. Зоотехника,
3. Биотехнички и информациони инжењеринг,
4. Фитомедицина,
5. Прехранбена технологија (студијски програм садржи пет модула: Технологија ратарских производа, Технологија анималних производа, Технологија конзервисања и врења, Микробиологија хране и Управљање безбедношћу и квалитетом у производњи хране),
6. Агроекономија и
7. Заштита животне средине у производњи хране.

На мастер академским студијама Пољопривредни факултет реализује 6 студијских програма, то:

1. Пољопривреда (студијски програм садржи шест модула: Ратарство и повртарство, Хортикултура, Органска пољопривреда, Зоотехника, Управљање земљиштем и водама,

- Биотехнички и информациони инжењеринг),
2. Фитомедицина,
  3. Воћарство и Виноградарство и винарство (студијски програм се реализује кроз два модула: Воћарство, и други модул Виноградарство и винарство,
  4. Прехрамбена технологија (студијски програм садржи три модула: Хемија и биохемија хране, Микробиологија хране и животне средине, Прехрамбени инжењеринг),
  5. Агроекономија (студијски програм садржи три модула: Управљање финансијама и пословање у агробизнису, Аграрни и рурални развој, Менаџмент у агробизнису) и
  6. Заштита животне средине у пољопривреди.

На специјалистичким академским студијама Факултет реализује два студијска програма:

1. Зоотехника и
2. Прехрамбена технологија (студијски програм садржи два модула: Технолошка микробиологија и Хемија хране)

На докторским академским студијама Факултет реализује три студијска програма:

1. Пољопривредне науке (студијски програм садржи шест модула: Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Фитомедицина, Зоотехника, Управљање земљиштем и водама, Биотехнички инжењеринг)
2. Прехрамбена технологија и
3. Агроекономија и рурални развој.

Сви студијски програми имају усклађену структуру и примерене методе наставе и учења. Они су усклађени у целини и обухватају циљеве, структуру и садржај, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начине провере знања, исходе учења и компетенције студената, при чему је сваки предмет из студијског програма исказан одговарајућим бројем ЕСПБ. Обим студија се изражава укупним бројем ЕСПБ. Завршетком основних академских студија на Факултету, студенти остварују 240 ЕСПБ. Мастер академске студије вреднују се са 60 ЕСПБ, и захтевају претходно на основним академским студијама остварен обим од 240 ЕСПБ. Специјалистичке академске студије имају 60 ЕСПБ и захтевају претходно завршене мастер академске студије. Докторске академске студије имају 180 ЕСПБ уз претходно остварен обим студија од најмање 300 ЕСПБ на основним академским и мастер академским студијама. Такође, садржај квалификација и диплома појединих врста и степена студија одговарају карактеру и циљевима студијских програма.

Обезбеђење и праћење квалитета студијских програма остварује се кроз процедуре одређене Законом о високом образовању и Стратегијом обезбеђења квалитета, и подразумева три основна облика контроле:

1. Факултет и студијски програми акредитовани су у складу са Стандардима и поступцима за акредитацију високошколских установа и студијских програма Националног савета за високо образовање и Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Републике Србије. После усвајања на Наставно-научном већу Пољопривредног факултета и Сенату Универзитета у Београду, Пољопривредни факултет и студијски програми су акредитовани од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије;

2. Самовредновање и оцена квалитета студијских програма изводи се у складу са стандардима савета за високо образовање Републике Србије, у четвртој години од акредитације високошколске установе, односно студијских програма, за период од претходне три године, у складу са општим актом Универзитета и Факултета.

3. Спољашња провера квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање коју спроводи Комисија за акредитацију и проверу квалитета.

Наставно-научно веће Факултета и декан одговорни су за квалитет студијских програма и спровођење мера за обезбеђење квалитета наставе и услова рада. Ради праћења, контроле и развоја квалитета Факултет је образовао Комисију за обезбеђење, праћење, унапређење и контролу квалитета (КОПУК), као стручно и саветодавно тело Наставно научног већа факултета и декана у области обезбеђења квалитета. Ради обезбеђења ефикасности у раду ова Комисија образује следеће поткомисије:

1. Поткомисија за обезбеђење квалитета наставе;
2. Поткомисија за развој студијских програма и утврђивање броја ЕСПБ бодова, начина акумулације бодова и оптерећења студената;
3. Поткомисија за анализу ефикасности студирања;
4. Поткомисија за праћење, унапређење и контролу научноистраживачког и стручног рада;
5. Поткомисију за мобилност, а по потреби и друге поткомисије које се могу образовати.

Комисија има за циљ да обезбеди институционалну основу за пуну имплементацију система обезбеђења и контроле квалитета који ће унапређивати рад Факултета као целине и дати основу за реалну процену доприноса сваког учесника у наставном процесу и научноистраживачком раду.

На основу члана 40. Статута Пољопривредног факултета и Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа ("Службени Гласник РС" бр. 88 од 29.09.2017. године), а на предлог декана, Савет факултета на својој II редовној седници одржаној дана 31.01.2019. године, донео је Стратегију обезбеђења квалитета Пољопривредног факултета. У Стратегији обезбеђења квалитета и Правилнику о обезбеђењу квалитета на Факултету детаљно су описани механизми праћења квалитета студијских програма (формално-правна процедура за одобравање програма, процедуре за праћење успешности програма и утврђена је одговорност за њихово унапређење, као и редовна и периодична евалуација програма). Квалитет академских студијских програма обезбеђује се кроз праћење и проверу специфичних циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз континуирано осавремењивање садржаја и прикупљање повратних информација о квалитету програма од релевантних организација. Факултет редовно и систематски проверава и ревидира: циљеве студијских програма, структуру и садржај програма, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ, исходе и компетенције студената по завршетку студирања, као и могућности запошљавања и даљег школовања.

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Сл. Гласник РС“, бр. 13/2019), Пољопривредни факултет уредно доставља Националном телу за акредитацију измене акредитованих студијских програма до 1. октобра текуће године, са циљем да се обезбеди квалитетна и несметана реализација студијских програма.

За унапређење квалитета наставног процеса организује се обука наставника ради унапређења наставничких компетенција и спроводи анкета којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, као и колегијална анализа наставе и учења. Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научно-истраживачког и стручног рада и њиховом укључивању у наставни процес. Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима континуирано образовање и усавршавање путем предавања и семинара за побољшање предавачких, педагошких и научно - истраживачких способности (о методологији интерактивне наставе, научно-истраживачког рада, постављању експеримената, анализи резултата, прикупљању и анализи литературе, писању радова за објављивање у домаћим и међународним часописима, а нарочито у часописима са SCI листе), студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, учешћа у националним пројектима (писање пројеката за научне, технолошке,

националне и иновационе пројекте) и међународним пројектима (пројекти ЕУ). Факултет обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентског парламента, студентских организација и студентских представника у телима Факултета, као и кроз анкетање студената о квалитету рада Факултета.

### **Исходи образовања у оквиру студијских програма**

Завршетком сваког од три степена академских студија студент стиче одређене квалификације. Квалификације које означавају завршетак основних академских студија стичу студенти:

- који су показали знање у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука; технолошког инжењерства у техничко-технолошког пољу и области агроекономије у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука, које се заснива на претходном образовању и које је на нивоу који омогућава коришћење стручне литературе, али истовремено обухвата и неке аспекте који се ослањају на кључна знања њиховог поља студирања;
- који су у стању да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ послу или звању и који имају способности које се најчешће исказују смишљањем и одбраном аргумената и решавањем проблема унутар поља студирања;
- који имају способност размишљања о релевантним друштвеним, научним или етичким питањима у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије;
- који су у стању да о свом раду и резултатима рада обавештавају стручну и ширу јавност у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије;
- који су развили способности које су неопходне за наставак студија у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије.

Квалификације које означавају завршетак мастер академских студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агроекономије у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука, које допуњује знање стечено на основним академским студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања;
- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу, у ширим или мултидисциплинарним подручјима у области биотехничких наука, технолошког инжењерства и агроекономије;
- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;
- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној и широј јавности у различитим дисциплинама подручја пољопривреде и прехранбене индустрије у области биотехничких наука и технолошког инжењерства техничко-технолошког поља и области агроекономије у пољу друштвено-хуманистичких наука;
- који поседују способност да наставе студије на начин који ће самостално изабрати.

Квалификације које означавају завршетак специјалистичких академских студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и способности у одабраним ужим научним подручјима специјализације у области биотехничких наука и технолошког инжењерства, засновано на знању и вештинама стеченим на дипломским академским студијама и одговарајуће је за истраживање у датим ужим научним областима студија;

- који су у стању да примене стечено продубљено знање, разумевање и способности стечене током специјалистичких студија за успешно решавање сложених проблема у новом или непознатом окружењу, у ужим подручјима студија у области биотехничких наука и технолошког инжењерства;

- који имају повећану способност да повежу стечена знања и решавају сложене проблеме, да расуђују и да на основу доступних информација доносе закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова у области биотехничких наука и технолошког инжењерства;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине и резултате истраживања у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

Квалификације које означавају завршетак докторских академских студија стичу студенти:

- који су показали систематско разумевање техничко-технолошког и друштвено-хуманистичког поља студија;

- који су савладали вештине и методе истраживања у тим пољима;

- који су показали способност конципирања, пројектовања и примене;

- који су показали способност прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета;

- који су оригиналним истраживањем и радом постигли остварење које проширује границе знања, које је објављено и које је референца на националном и међународном нивоу;

- који су способни за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја;

- који могу да пренесу стручна знања и идеје колегама, широкој академској заједници и друштву у целини;

- који су у стању да у академском и професионалном окружењу промовишу технолошки, друштвени или културни напредак.

Савладавањем студијских програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности у подручју пољопривреде и прехрамбене индустрије у области биотехничких наука, технолошког инжењерства у оквиру техничко-технолошког поља и области агроекономије у пољу друштвено-хуманистичких наука, а које су у функцији квалитетног обављања стручне и научне делатности. Савладавањем студијских програма студенти Пољопривредног факултета стичу следеће опште способности:

- анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;

- овладавања методама, поступцима и процесима истраживања;

- развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;

- примене знања у пракси;

- развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем; и

- развоја професионалне етике.

Савладавањем студијских програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности у подручју пољопривреде и прехрамбене индустрије, технолошког инжењерства и агроекономије:

- темељног познавања и разумевања дисциплине одговарајуће струке у пољопривреди и прехрамбеној технологији;

- решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;

- повезивања основних знања из различитих области и њихове примене;

- праћења и примене новина у струци;

- развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
- употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.

Пољопривредни факултет редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује:

- циљеве студијског програма на свим нивоима високошколског образовања и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима Факултета;
- структуру и садржај студијских програма у погледу односа опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина;
- радно оптерећење студената мерено ЕСПБ;
- исходе учења, квалификације и стручност које стичу студенти када заврше студије
- могућности запошљавања и даљег наставка школовања.

### **Исходи учења, дескриптори квалификација и Европски оквир квалификација**

Исходи учења на студијским програмима основних, мастер, специјалистичких и докторских студија базирани су на:

- дескрипторима квалификација описаним у Националном оквиру квалификација Србије (Национални савет за високо образовање, који означавају завршетак првог степена академских студија у трајању од четири године и стечених 240 ЕСПБ, након чега студенти могу наставити студије на студијском програму дипломских мастер студија и стећи још 60 ЕСПБ (степен ВА-16, еквивалентан циклус по Болоњској декларацији 1)
- дескриптор за први степен у Оквиру квалификација Европског простора високог образовања у оквиру Болоњског процеса, одговара за ниво 6 Европског оквира квалификација.

Према Правилнику о листи стручних, академских и научних назива који је Национални савет за високо образовање усвојио 2020. године свршени студенти из области биотехничких наука добијају академски назив дипломирани инжењер пољопривреде, из области технолошког инжењерства дипломирани инжењер технологије, а из области агроекономије друштвено-хуманистичког поља дипломирани агроекономиста. Дипломирани инжењери пољопривреде могу после две године радног искуства да полажу стручни испит из одговарајуће области у Инжењерској комори Србије.

Квалитет студијских програма се између осталог огледају и преко стандарда који обухватају општу дефиницију жељеног знања и вештина које стручњак треба да има после завршетка студија. Квалитет је дефинисан у светлу специфичних циљева пољопривредне производње, прехранбене индустрије и агроекономије у нашој земљи и Европској Унији.

### **Усклађеност између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања**

Организација и начин извођења наставе на основним, мастер, специјалистичким и докторским академским студијама, односно облици наставе, обезбеђивање услова за квалитетно извођење наставе, информисање студената о начину организовања и времену одржавања свих облика наставе, упис на студије, правила студирања, провера знања и оцењивање, напредовање студената, и друга питања у вези са наставом на Факултету ближе су дефинисани Статутом Пољопривредног факултета и одговарајућим правилницима, тј. правилима студија: Правилник о правилима основних академских студија, Правилник о правилима мастер академских студија,



Правилник о правилима специјалистичких академских студија, Правилник о правилима докторских академских студија, тако што се дефинишу: основне процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, наставне методе, начин организације наставе на Факултету и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

При дефинисању студијског програма/предмета/модула и његовој евалуацији према исходима учења на Факултету примењен је следећи редослед поступака:

1. Идентификација сврхе и непосредних циљева студијског програма/предмета/модула;
2. Формулисање исходе учења помоћу стандардних смерница;
3. Развој стратегије наставе и учења тако да се студентима омогући постизање исхода учења;
4. Обликовање оцењивања како би се уверили да су исходи учења постигнути;
5. Ако је неопходно, модификовати садржај студијског програма/предмета/модула и оцењивање у светлу добијених повратних информација.

Модел студирања који се користи у студијским програмима на Пољопривредном факултету је усредсређен на оно шта се од студената очекује да умеју да раде по завршетку похађања предмета или програма. Планирани исходи учења, коришћени су да изразе шта *се од студената очекује да знају, разумеју и/или умеју да покажу након завршетка процеса учења*.

Стога су исходи учења много одређенији, једноставнији за писање и много јаснији него циљеви, те се могу сматрати врстом "заједничке валуте" која омогућава курсевима и програмима да буду разумљивији, како на локалном, тако и на међународном нивоу.

Термин компетенције у студијским програмима на Пољопривредном факултету се користи да означи комбинацију знања и његове примене, вештина, одговорности и ставова, при чему је учињен и покушај да се опише њихов обим, односно степен до ког је појединац оспособљен. Компетенције представљају динамичну комбинацију знања, разумевања, вештина и способности.

Очекивани исходи учења за сваки наставни предмет појединачно дати су кроз *Спецификацију предмета* и постављени за сваки предмет на факултетску веб адресу (<https://www.agrif.bg.ac.rs/>). Ту се може видети и листа обавезних и изборних предмета, распоред по годинама студија, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет и др.

Мапирање предмета и покривеност исхода учења на студијском програму основних академских студија из Зоотехнике наведени су као пример у прилогу 4.3. Анализа квалитета студијских програма у високошколској установи (мапирање предмета и покривеност исхода учења на другим студијским програмима приказани су у оквиру самовредновања квалитета студијских програма).

### **Процене постигнућа студената у постизању намераваних исхода учења**

За време припреме документације за акредитацију студијског програма наставници и сарадници су били у обавези да, у садржајима предмета, повежу исходе учења са ангажовањем студената које је нумерички исказано у броју ЕСПБ. Оцењивање студената углавном се врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе се разликује од предмета до предмета. Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен начин стицања поена. Поједини наставници су током претходног периода стекли више искуства у процени односа између ЕСПБ на предиспитним и испитним обавеза, па ће у наредном периоду вероватно уследити и мање корекције на неким предметима.

Квантитативни показатељи квалитета студијског програма утврђују се на основу података Студентске службе о успеху студената на испитима. Извештаји садрже податке о броју уписаних студената у школској години, броју студената који су положили испит по апсолутном критеријуму, проценат студената који су положили испит и просечну оцену студената по предметима.

Генерално уочена је у извесној мери мања проходност студената од очекиване која је, између осталог, последица слабе излазности и неизвршавање предиспитних обавеза на појединим предметима, као највећи проблем које се уочава на свим студијским програмима.

Информације о успеху односно ефикасности студирања студената се систематски анализирају и предузимају се одговарајуће превентивне и корективне мере. Разлоге за мању проходност од очекиване треба тражити у неуједначеном и слабом предзнању стеченом током средњешколског образовања, као и у неусклађености дефинисаних исхода учења и оптерећења студената израженог бројем ЕСПБ.

Успех студента на испиту изражава се оценом 5 (пет) до 10 (десет). Најнижа прелазна оцена је 6 (шест). Оцена на испиту се формира збиром броја поена остварених у свим облицима наставних обавеза. Позитивна оцена се, по правилу, стиче уколико су све наставне обавезе оцењене позитивно. Успешност студента у савлађивању појединог предмета континуирано се прати током наставе и изражава се поенима.

Након испуњавања свих предиспитних и испитних обавеза предметни наставник оцењује студента према скали која је утврђена у одговарајућем општем акту Универзитета, односно Министарства надлежног за просвету у Републици Србији.

Наставници и сарадници, као и већа катедри, дужни су да перманентно прате и свестрано анализирају укупне резултате испита на одговарајућем предмету, као и резултате који се постижу на испитима код сваког појединог испитивача и да редовно предлажу и предузимају одговарајуће мере за побољшање и унапређење система провере знања студената. Студенти имају право и дужност да својим предлозима учествују у овом процесу и да дају свој допринос преко својих представника у органима Факултета, или у директној комуникацији са шефовима катедара.

### **Пример: Активности учења на предмету**

У табелама 1 и 2 су дата два конкретна примера за два предмета из акредитованих студијских програма из два поља: техничко-технолошког и друштвено-хуманистичког, у којима су описане све активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења (време проведено на активностима које директно води наставно особље, време проведено у самосталном раду, време потребно за припрему за проверу знања и време обухваћено самом провером знања), кроз удео ових активности у укупној вредности ЕСПБ за дати предмет.

#### **А. Активности учења на предмету на основним академским студијама у научном пољу техничко-технолошких студија**

Студијски програм основних академских студија Зоотехника

**Табела 1. Предмет Зоохигијена**

| 6 ЕСПБ , укупно 180 сати | Сати                         | Поени |
|--------------------------|------------------------------|-------|
| Предиспитне обавезе      |                              |       |
| Предавања 4 часа недељно | $60 \times 0.75 = 45$ сати   | 5     |
| Вежбе 2 часа недељно     | $30 \times 0.75 = 22.5$ сати | 10    |

|                                                                                                                                     |                                                                    |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|----|
| Колоквијуми, 2 колоквијума<br>(припрема за колоквијума и<br>полагање колоквијума)                                                   | 2 колоквијума<br>Припрема 21 сат<br>Полагање $2 \times 0.75 = 1.5$ | 15 |
| Тестови, 2 теста<br>(припрема за тестове и полагање<br>тестова)                                                                     | Припрема 35 сати<br>Полагање $2 \times 0.75 = 1.5$<br>сати         | 25 |
| Семинарски рад (обрада и писање<br>семинарског рада)                                                                                | 7 сати                                                             | 5  |
| Испитне обавезе                                                                                                                     |                                                                    |    |
| Усмени или писмени испит                                                                                                            | Припрема 46,5 сати<br>Полагање 1 сат                               | 40 |
| Коначна оцена знања се састоји од броја поена стечених на предиспитним обавезама и броја поена стечених на усменом завршном испиту. |                                                                    |    |

## Б. Активности учења на предмету на основним академским студијама у научном пољу друштвено-хуманистичких студија

Студијски програм основних академских студија Агроекономија

**Табела 2.** Предмет Управљање квалитетом у агробизнису

(број часова активне наставе 2+2 недељно; број ЕСПБ 4)

|                                                                                                                                     |                                      |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-------|
| 4 ЕСПБ , укупно 120 сати                                                                                                            | Сати                                 | Поени |
| Предиспитне обавезе                                                                                                                 |                                      |       |
| Предавања 2 часа недељно                                                                                                            | $30 \times 0.75 = 22,5$ сати         | 10    |
| Вежбе 2 часа недељно                                                                                                                | $30 \times 0.75 = 22.5$ сати         | 20    |
| Колоквијум (припрема за<br>колоквијума и полагање<br>колоквијума)                                                                   | Припрема 23 сата<br>Полагање $1 = 1$ | 20    |
| Испитне обавезе                                                                                                                     |                                      |       |
| Усмени испит                                                                                                                        | Припрема 50 сати<br>Полагање 1 сат   | 50    |
| Коначна оцена знања се састоји од броја поена стечених на предиспитним обавезама и броја поена стечених на усменом завршном испиту. |                                      |       |

## Процена оптерећења студената

Правилник о поступку и начину самовредновања садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању од стране послодаваца свршених студената Факултета са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. Саставни део овог Правилника су Упитници 1, 2, 3, 4, 5, 6,7 и 8 за анкетаирање с тим да се уместо упитника под редним бројем 2 користи упитник Универзитета у Београду у складу са Правилником о вредновању педагошког рада наставника и сарадника (Гласник Универзитета у Београду, Година LXI број 246 од 29. марта 2023.

Циљ вредновања од стране студената је утврђивање мишљења студената о:

- педагошком раду наставника и сарадника које се узима у обзир приликом избора у звање наставника и сарадника Универзитета, а спроводи се на начин и по поступку прописаном Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника Универзитета у Београду;

- квалитету студијског програма које се узима у обзир у поступку акредитације студијског програма и
- оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада у поступку самовредновања и акредитације Факултета.

Циљ самовредновања од стране запослених Факултета је утврђивање мишљења о оцени квалитета студијских програма, наставе и услова рада. Циљ вредновања од стране послодаваца свршених студената Факултета је да се побољша квалитет студијских програма и компетенција свршених студената. Вредновање од стране студената обавља се одговарајућим упитницима. Анкетирање студената се спроводи при крају сваког семестра, при добијању дипломе и након извесног периода по добијању дипломе и искуства на радном месту. Анкете су анонимне изузев анкете при добијању дипломе и након дипломирања. Тежња је да се анкетама обухвати што већи број студената, сви наставни предмети, сви наставници, сви сарадници у настави и сви студијски програми. Попуњени упитници су чувају до времена који је прописан општим актом. Сви студенти и запослени на Факултету благовремено се обавештавају о циљевима и времену анкетирања. Факултет може да узме у обзир и друге изворе вредновања наставе и услова рада као што су: испитни резултати, статистичка анализа похађања наставе, други успеси студената Факултета и слично.

Резултате анкете Комисија за обезбеђење, праћење, унапређење и проверу квалитета анализира и прослеђује Наставно-научном већу Факултета које их усваја. На Факултету се има у виду да је веома важно остварити квалитетну анкету у којој ће бити добијени веродостојни подаци о вредновању студијског програма. Студентска служба изводи анкетирање по најављеном и утврђеном распореду, али се ипак понекад дешава да анкету попуњава мали број студената. Осим ретких случајева незаинтересованог или неозбиљног односа студената и пропуста у организацији анкетирања, анкете су обављане на задовољавајући начин. Међутим, резултати досадашњих анкета нису довољно анализирани и нису предузимане превентивне и корективне мере на основу њих, што ће у будућности бити приоритетан задатак.

#### **Опис методе егзактног мерења оптерећења студената**

За обрачун ЕСПБ на студијским програмима на свим нивоима студија Пољопривредног факултета узета је у обзир активна настава (предавања, вежбе, практикуми - представљено бројем часова у актуелним наставним плановима). По Закону о високом образовању она не сме да износи мање од 600. На тај број израчунатих ЕСПБ додато је 10% за време проведено на семинарима, колоквијумима и испититима, што износи укупно 660 радних сати (36,6%). За самосталне активности студената остављено је до 1800 радних сати, што је 1140 радних сати (63,4%). Овакав однос углавном одговара студентској процени реалног времена за активну наставу и самостални рад.

#### **Унапређивање и континуирано осавремењивање постојећих студијских програма**

Квалитет студијских програма обезбеђује се кроз праћење и проверу специфичних циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз континуирано осавремењивање садржаја и прикупљање повратних информација о квалитету програма од релевантних организација. Факултет редовно и систематски проверава и ревидира: циљеве студијског програма, структуру и садржај програма, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ, исходе и компетенције студената по завршетку студирања, као и могућности запошљавања и даљег школовања. Факултет има разрађене формалне поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија: Катедре, Наставно научна већа Института и Факултета, Комисију за обезбеђење, праћење, унапређење и контролу квалитета. Обезбеђено је непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих међународних установа. Курикулум студијског

програма подстиче студенте на стваралачко размишљање, на дедуктиван начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у пракси. Студенти учествују у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма. Услови и поступци који су неопходни за стицање одређеног звања и добијање дипломе одређеног степена у школовању су јасно дефинисани и доступни на увид јавности у електронској форми, као и усклађени са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма.

### **Дефинисани захтеви за завршни рад**

Наставници и студенти су упознати са дефинисаним захтевима које завршни рад, дипломски рад, специјалистички рад и докторска теза треба да испуњавају, посебно у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања. Завршни рад је самосталан рад студента из одређене теме, чија израда и одбрана се врши на крају студијског програма основних академских студија. Мастер рад (дипломски рад) је самосталан рад студента из одређене теме и из предмета који је предвиђен студијским програмом који је студент уписао. Специјалистички рад представља резултат самосталног, стручног и истраживачког рада студента којим се уз примену одређене методологије систематизују постојећа и даје допринос новим сазнањима. Докторска дисертација је резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области за коју је Факултет матичан.

Детаљна упутства и правила израде и одбране завршних радова дефинисана су Правилницима везаним за студије, и то одредбама у Правилнику о правилима основних академских студија, Правилнику о правилима мастер академских студија, Правилнику о правилима специјалистичких академских студија и у Правилнику о правилима докторских академских студија.

### **Веза са дипломцима, релевантност програма за тржиште рада и постигнућа дипломаца**

Повратне информације се редовно прибављају од пословних представника, привредних и ванпривредних организација и других релевантних институција о општем квалитету студија и свих студијских програма. Вредновање од стране послодаваца свршених студената Факултета спроводи се анкетирањем на прописаном упитнику који је саставни део Правилника о самовредновању. Директори института на Факултету су одговорни са спровођење ове анкете. Након анкетирања и обраде података Стручна служба доставља податке комисији. Комисија за обезбеђење, праћење, унапређење и контролу квалитета анализира резултате анкете и сачињава одговарајући извештај. Наставно начно веће факултета разматра и усваја одговарајући извештај. Наставно научно веће факултета предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса и компетентности свршених студената. Ради унапређења сарадње, донет је Правилник о алумни удружењу. Алумни удружење је добровољно удружење у које се учлањују сви они који су завршили основне или мастер студије, магистрирали или докторирали на овом факултету, ради остваривања трајне и узајамне користи и интереса, успостављање и одржавање трајне везе између Пољопривредног факултета у Београду и његових студената након завршетка студија.

Квалификације дипломираних студената (засноване на компетенцијама) од суштинског су значаја за развој пољопривреде и у складу су са планским документима Републике па се може претпоставити висок степен релевантности програма за локално и државно тржиште рада. Данас, када се уводе савремене технологије у пољопривредну производњу, када су захтеви тржишта за производњом здравствено безбедне хране и заштите животне средине све већи, захтева се софистицирано управљање у пољопривредној производњи, а самим тим и све већа потражња за специјализованом врстом кадрова. Обавезна међународна сарадња у обезбеђењу стандарда квалитета, услова гајења, транспорту, трговини, заштити производње су битни моменти који истичу значај свих студијских програма. Сложена економска ситуација у земљи отежава могућности запошљавања дипломираних студената, па је тешко дати праву процену реалних потреба тржишта у овом моменту. Међутим, чињеница да пољопривредна производња данас учествује са око 10% у укупној привредној производњи у нашој земљи снажно подупиरे потребу

за овим кадром у непосредној и даљој будућности.

**У оквиру стандарда 4 методом SWOT анализе (табела 4.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:**

- циљеве студијског програма и њихову усклађеност са исходима учења;
- методе наставе оријентисане ка учењу исхода учења;
- систем оцењивања заснован на мерењу исхода учења;
- усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења;
- међусобну усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција базираних на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања;
- способност функционалне интеграције знања и вештина;
- поступке праћења квалитета студијских програма;
- повратне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама;
- континуирано освремењивање студијских програма;
- доступност информација о дипломском раду и стручној пракси;
- доступност информација о студијским програмима и исходима учења.

Табела 4.0. SWOT анализа

| ПРЕДНОСТИ                                                                                                                                                                    |     | СЛАБОСТИ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Циљеви студијских програма су у складу са основним задацима и циљевима Факултета, јасно и недвосмислено су дефинисани, конкретни, оствариви с обзиром на расположиве ресурсе | +++ | Делом се уочава недовољна дефинисаност појединих компетенција и вештина, као и недовољан ниво развоја креативних способности и практичних вештина студената                                                                                                                                                                                       | + |
| Методе учења јасно су дефинисане у свим предмета                                                                                                                             | +++ | Мала заинтересованост појединих студената за интерактивне методе наставе и учења                                                                                                                                                                                                                                                                  | + |
| Предмети имају јасно дефинисан и објављен начин стицања поена; оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената                                               | +++ | Оцењивање засновано на мерењу исхода учења није уједначено за различите предмете                                                                                                                                                                                                                                                                  | + |
| Јасно дефинисан систем стицања ЕСПБ на предиспитним и испитним обавезама                                                                                                     | +++ | Неусаглашеност описа (спецификације) појединих предмета са циљевима курса и очекиваним исходима, знањима и компетенцијама; тенденцаја једног броја наставника да повећавају оптерећење студената преко обима превиђених ЕСПБ, утичући на укупни успех и пролазност студената; недовољан број студената који завршавају студије у предвиђеном року | + |
| Савлађивањем студијских програма студенти углавном стичу у целини опште и предметно-специфичне                                                                               | +++ | Делом се уочава недовољан ниво развоја креативних способности и практичних вештина студената.                                                                                                                                                                                                                                                     | + |

|                                                                                                                                                                                 |     |                                                                                                                                                                  |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| способности интеграције знања и вештина                                                                                                                                         |     |                                                                                                                                                                  |     |
| Факултет континуирано и систематски прати квалитет студијских програма                                                                                                          | +++ | У појединим сегментима споро се уводе промене које доприносе побољшању квалитета студијских програма                                                             | +   |
| Факултет добија повратне информације о свршеним студентима и њиховим компетенцијама                                                                                             | +++ | Делом се недовољно анализирају повратне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама                                                     | +   |
| У складу са могућностима континуирано се осавремењују студијски програми                                                                                                        | +++ | Делом несистематска примена нових метода у настави                                                                                                               | +   |
| На вебсајту Факултета налазе се подаци о спецификацији завршног рада и стручне праксе                                                                                           | +++ | Неусаглашеност у потребном времену израде завршног рада између појединих наставника                                                                              | +   |
| Релевантни подаци о студијском програму и исходима учења налазе се на вебсајту Факултета                                                                                        | +++ | Недовољно је информација на страном језику                                                                                                                       | +   |
| <b>МОГУЋНОСТИ</b>                                                                                                                                                               |     | <b>ПРЕТЊЕ</b>                                                                                                                                                    |     |
| Стално преиспитивање циљева студијског програма и усклађивање са стеченим компетенцијама и исходима учења, као и усклађивање са захтевима тржишта                               | ++  | Недостатак репрезентативних показатеља о ефективности циљева студијског програма                                                                                 | +   |
| Континуирани развој курикулума предмета и студијског програма; развијање нових видова интерактивне наставе примерених раду са малим бројем студената                            | +++ | Смањена економска моћ утиче на примену нових метода наставе                                                                                                      | +   |
| Преиспитати исходе учења и ускладити их са оцењивањем; обезбедити обуку за наставнике, која се односи на модерне методе провере знања                                           | +++ | Неадекватно предвиђање и савлађивање адекватне методе оцењивања и праћења напредовања студената утиче да је бодова у просеку превише висок или низак             | +   |
| Приспитивање односа ЕСПБ, предиспитних и испитних обавеза и усаглашавање са оптерећењем студената током постизања исхода учења                                                  | +++ | Лоша утемељеност услова за достизање очекиваних исхода учења на појединим предметима смањује привлачност и конкурентност модула или студијског програма у целини | +   |
| Стално преиспитивање и побољшање циљева студијских програма и њихово усклађивање са стеченим компетенцијама и исходима учења побољшава функционалну интеграцију знања и вештина | +   | Слабљење економске моћи утиче на примену нових метода наставе којима се побољшава функционална интеграција знања и вештина                                       | +++ |
| Систематска примена резултата који су добијени праћењем квалитета                                                                                                               | ++  | Тенденција да праћење квалитета студијских програма буде сама себи                                                                                               | +   |

| студијских програма доприноси њиховом унапређењу                                                                                                                                                |    | циљ                                                                                                                                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Константан рад на унапређењу упитника како би се добиле релевантне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама                                                         | +  | Незаинтересованост појединих државних субјеката да доставе релевантне повратне информације о свршеним студентима и њиховим компетенцијама                                                                                       |     |
| Изразита опредељеност ка осавремењавању студијских програма                                                                                                                                     | ++ | Недовољно финансирање утиче на даље осавремењивање студијских програма                                                                                                                                                          | +++ |
| Детаљно упознавање студената са специфичностима везаних за израду дипломских радова у релевантним областима; већа сарадња са привредом у циљу повећања могућности за извођење практичне наставе | +  | Немотивисаност наставника да доставе информације због малог броја студената;                                                                                                                                                    | +   |
| Детаљнији опис исхода учења и постављање на вебсајту Факултета информације о студијском програму на страном језику може привући већи број страних студената                                     | +  | Недовољно појављивање на сајмовима образовања и средствима јавног информисања са афирмативним описом студијских програма и модула које садрже, смањује привлачност и конкурентност у односу на сродне програме других факултета | ++  |

#### Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4:

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу усвојене су следеће мере и активности у вези стандарда 4:

1. Стално преиспитивање циљева студијског програма и усклађивање са стеченим компетенцијама и исходима учења, усклађивање са захтевима тржишта;
2. Континуирани развој курикулума предмета и студијског програма;
3. Развијање нових видова интерактивне наставе примерених раду са малим бројем студената;
4. Стално преиспитивање исхода учења и усклађивање са оцењивањем;
5. Обезбеђење систематског праћења квалитета студијских програма и примене релевантних корективних мера у циљу њиховог сталног унапређења;
6. Упознавање студената са специфичностима везаним за израду завршних радова из релевантних научних области;
7. Даље континуирано праћење реализације студијског програма, као сходно томе, где постоји потреба, редифинисање студентског оптерећења израженог у ЕСПБ.
8. Континуирана анализа пролазности на сваком предмету и благовремено предузимање корективних мера;
9. Успоставити већ сарадњу и унапредити постојећу са предузећима и компанијама из области пољопривреде и прехранбене индустрије у циљу извођења практичне наставе студента;
10. Дефинисање начина вођења евиденције о предиспитним и испитним обавезама студената;



11. Резултати студентских анкета треба да буду више вредновани у процесу обезбеђења квалитета студијског програма. Анкете треба да буду анализиране и у складу са њима спровођене корективне мере, при чему су од изузетне важности повратне информације од дипломираних студената и послодаваца.

**Показатељи и прилози за стандард 4:**

**Табела 4.1.** Листа студијских програма који су акредитовани од 2011. године у високошколској институцији

**Табела 4.1а.** Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

**Табела 4.2.** Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

**Табела 4.3.** Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

**Прилог 4.1.** Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

**Прилог 4.2.** Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

**Стандард 5: Квалитет наставног процеса**

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

**Опис стања, анализа и процена стандарда 5**

Квалитет наставног процеса на свим студијском програмима основних, мастер, специјалистичких и докторских академских студија на Пољопривредном факултету обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу. Квалитет наставног процеса на студијским програмима основних академских студија, мастер академских студија, специјалистичких академских студија и докторских студија обезбеђује се кроз континуирано осавремењавање курикулума и садржаја предмета најновијим научним сазнањима, примену одговарајућих стратегија, техника и метода интерактивне наставе које подстичу креативно размишљање студената. На тај начин се обезбеђује реализација исхода учења, циљева и садржаја предмета, унапређење компетенција наставника и сарадника, али и остваривање интеракције са студентима свих нивоа студија ради добијања повратних информација о њиховој перцепцији квалитета наставног процеса. Наставници и сарадници током извођења предавања, вежби и свих других облика наставе и оцењивања стечених компетенција студената се обавезују да поступају професионално и имају коректан однос према студентима. Квалитет наставног процеса је предмет посебног значаја за органе пословођења и органе управљања Факултета, Комисије за обезбеђење, проверу и унапређења квалитета, студената и студентских организација, као и других актера који на било који начин

учествују у овом процесу.

План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе. План и распоред наставе су доступни студентима, наставницима и сарадницима, како на веб сајту Факултета, тако и на одговарајућим огласним таблама у просторијама Факултета. Настава на свим студијским програмима је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Факултет обезбеђује да се на сваком предмету, пре почетка семестра донесе и учини доступним за студенте план рада који укључује:

- основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ бодова, услови;
- циљеве предмета;
- садржај и структуру предмета;
- план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе);
- начин оцењивања на предмету;
- уџбенике, односно обавезну и допунску литературу;
- податке о наставницима и сарадницима на предмету.

Спровођење плана наставе, као и планова рада на појединачним предметима систематски се прати и анализира на седницама Већа катедри и Наставно-научног већа Института и Факултета и предузимају корективне мере уколико дође до одступања.

Садржаји курикулума као и наставне методе за његову примену одговарају постизању циљева одговарајућих студијских програма и исхода учења. Предметни наставници на предавањима обавезно врше упознавање студената са садржајем наставних предмета студијског програма.

Облици остваривања наставе на основним, дипломским, специјалистичким и докторским студијама су: предавања, вежбе, семинари, семинарски радови, практикуми, презентације, пројекти, практична настава, консултације, колоквијуми, тестови, менторски рад, учешће студената у стручном и научном раду и други облици у складу са студијским програмом. Поред утврђеног садржаја предмета, предавања могу садржати и нова научна и стручна сазнања и анализу актуелних питања која су у вези са утврђеним садржајем предмета. Испити на основним, мастер и специјалистичким академским студијама су усмени или усмени и писмени, у складу са студијским програмом. Испити се полажу пред предметним наставником и/или комисијом, а ближе одредбе о правилима и начину студирања дефинисане су Правилником о правилима основних академских студија, Правилником о правилима мастер академских студија, Правилником о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о правилима докторских академских студија, Правилником о докторским студијама на Универзитету и на Пољопривредном факултету. Завршни, дипломски и специјалистички радови су самостални радови студента из одређених тема на одговарајућем степену студија, чија израда и одбрана се врши на крају студијског програма. Ови радови представљају резултат самосталног, стручног и истраживачког рада студента којим се уз примену одређене методологије систематизују постојећа и даје допринос новим сазнањима.

#### **Пример студијског програма: усклађеност различитих типова курсева и исхода учења**

Студијски програм основних академских студија – ЗООТЕХНИКА, формиран је у складу са принципима дефинисаним Законом о високом образовању, као и болоњском декларацијом. Циљ студијског програма је да омогући студентима стицање најновијих научних и стручних знања и вештина из области сточарске производње. Исходи учења су у складу са дефинисаним циљем студијског програма и детаљно су образложени у картонима сваког предмета доступним на веб страници факултета. Студијски програм основних академских студија ЗООТЕХНИКЕ траје 4 године, односно 8 семестара. Програм се састоји од укупно: 39 предмета (31 обавезног и 8 изборних предмета), 4 стручне праксе и дипломског рада. Изборни предмети су распоређени у 8 изборних група са укупно 29 предмета. Студент бира по један изборни предмет из 8 група

изборних предмета. Бодовна вредност сваког предмета исказана је у складу са европским системом преноса бодова (ЕСПБ). Листа обавезних и изборних предмета на студијском програму приказана је у табели 5.1. Релативан однос суме ЕСПБ појединих група предмета на студијском програму је у складу са захтевима и стандардима акредитације студијских програма: академско-општеобразовних (АО) – 12,50%, теоријско-методолошких (ТМ) – 21,25%, научно-стручних (НС) – 36,67%, стручно-апликативних (СА) – 29,58%. У сваком семестру основних академских студија студент може да стекне 30 ЕСПБ, што за 8 семестара чини укупно 240 ЕСПБ. Настава је теоријска и практична из већине предмета. Стручна пракса је предвиђена у оквиру четири посебна мултидисциплинарна предмета у петом (радна пракса), шестом (радна пракса), седмом (производна пракса) и осмом (технолошко-организациона пракса) семестру, и обезбеђује укупно 9 ЕСПБ. Дипломски рад (истраживачки рад + израда и одбрана) је предвиђен као посебан предмет у осмом семестру студија и обезбеђује 6 ЕСПБ. Програми свих предмета су дефинисани тако да приказују савремена научна и стручна достигнућа из дате области, али на начин да су прихватљиви и применљиви за овај ниво високог образовања. Настава на студијском програму се реализује кроз предавања, вежбе, лабораторијске вежбе, теренске вежбе, семинарске радове, као и кроз интерактивну наставу. Од метода интерактивне наставе у студијском програму користе се индивидуалне, групне и кооперативне методе активног учења. Интерактивне методе се користе у учионици или ван ње у оквиру индивидуалног или групног рада. У оквиру сваког предмета основног академског студијског програма предвиђено је обавезно континуирано праћење стицања знања и вештина студента током семестра путем провере резултата на колоквијумима и тестовима знања, као и на завршном испиту на крају семестра.

Значајан допринос обезбеђењу квалитета наставног процеса дају наставници и сарадници који су учествовали на бројним европским пројектима из области унапређења високог образовања као што су Tempus, WUS, Horizon и други пројекти на тему јачања капацитета наставног особља, као и њихово учешће на курсевима из свих домена савремене универзитетске наставе (методе активне наставе/учења, експертска колегијална контрола наставе, драмске вештине у настави на универзитету, коришћење интерактивних електронских учила/програма, методе обезбеђења и контроле квалитета, менторски рад и управљање у академској заједници).

Један од критеријума за вредновање квалитета наставе су резултати студентске анкете, у којима се оцењују сви елементи квалитета наставе, а који се користе како у процесу унапређења квалитета рада на појединим предметима тако и као обавезан услов приликом избора односно реизбора наставника у одговарајуће звање. Анкете се попуњавају електронским путем, што је свакако допринело бржој и лакшој обради података. На основу резултата анкета студената путем упитника према Правилнику о начину и поступку самовредновања (Анкете студената о квалитету наставног процеса) и анализе успешности студирања на студијским програмима првог и другог нивоа на седницама Већа Катедри, Наставно-научног већа Института и Наставно-научног већа Факултета посебно се разматрају наставници који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет наставе. Указује им се на потребу побољшања квалитета наставног процеса и обезбеђује им се потребно усавршавање путем радионица на којима се информишу о дефинисању исхода учења, методама наставе и методама оцењивања.

У претходном трогодишњем периоду и у складу са препорукама рецензентске комисије за акредитацију установе реализоване су одређене активности и мере за унапређење ефикасности студирања. На годишњем нивоу и по испитним роковима врши се анализа пролазности и излазности студената на испите, испуњавање предиспитних обавеза, анализа уписа на више године студија, као и време потребно за завршетак студија. У циљу лакшег праћења ових података, у наставничком веб сервису (еЗапослени) отворен је део у ком наставници могу да прате пролазност студената на својим предметима током више школских година, по предметима и по испитним роковима чиме је омогућена правовремена реакција уколико дође до значајних одступања.

Квалитет наставног процеса на свим студијским програмима Пољопривредног факултета, као што

је већ наглашено, обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу. Спровodeћи стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса Пољопривредни факултет прати квалитет наставног процеса, вредновања студената на предиспитним обавезама и испитима, успешност студирања студената у целини и на појединачним предметима, као и квалитет ресурса, простора, опреме и уџбеничког материјала.

**У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 5.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:**

- компетентност наставника и сарадника;
- доступност информација о терминима и плановима реализације наставе;
- интерактивно учешће студената у наставном процесу;
- доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе;
- избор метода наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења;
- систематско праћење квалитета наставе и корективне мере.

**Табела 5.0. SWOT анализа**

| <b>ПРЕДНОСТИ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     | <b>СЛАБОСТИ</b>                                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| На Факултету је извођење наставе поверено изузетно компетентним наставницима и сарадницима. Број наставника и сарадника, научне и стручне квалификације наставног особља одговарају области биотехничких наука, технолошког инжењерства у пољу техничко-технолошких наука и агроекономије у пољу друштвено-економских наука и нивоу њихових задужења | +++ | Неуједначеност оптерећења наставника, недовољан број младих сарадника у наставном процесу                                      | ++ |
| Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне у различитим облицима                                                                                                                                                                                                                                                               | +++ | Несистематичност информација о терминима и плановима реализације наставе доступних у различитим облицима                       | +  |
| Делимично интерактивно учешће студената у наставном процесу                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ++  | Недовољно познавање метода интерактивне наставе                                                                                | ++ |
| Доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе у различитим облицима                                                                                                                                                                                                                                                         | ++  | Делимична несистематичност података о студијским програмима, плану и распореду наставе у различитим облицима                   | +  |
| Разноврстан избор метода наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења, постојање платформе Moodle за пласирање електронских садржаја                                                                                                                                                                                                   | +++ | Недовољно познавање појединих метода наставе и учења од стране појединих наставника којима се постиже савладавање исхода учења | +  |
| Систематско праћење квалитета наставе и корективне мере                                                                                                                                                                                                                                                                                              | +   | Фрагментисано праћење квалитета наставе и несистематичност у предузимању корективних мера                                      | +  |

| МОГУЋНОСТИ                                                                                                                     |    | ПРЕТЊЕ                                                                                                                        |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Планирање развоја кадра                                                                                                        | +  | Сложеност организационе структуре Факултета                                                                                   | + |
| Потребно је систематизовано објављивање информација о терминима и плановима реализације наставе доступне у различитим облицима | +  | Незаинтересованост појединих наставника и сарадника али и студената за примену нових интерактивних метода учења               | + |
| Усавршавање наставника и сарадника путем радионица на којима ће се вршити упознавање метода интерактивне наставе               | ++ | Недовољно коришћење информационе технологије и недостатак програма за те сврхе                                                | + |
| Потребно је систематизовано објављивање података о студијским програмима, плану и распореду наставе у различитим облицима      | ++ | Слабости организовања, недефинисаност рада стручних органа у погледу праћења квалитета наставе и предузимања корективних мера | + |
| Акциони план за систематско праћење квалитета наставе и корективне мере                                                        | +  |                                                                                                                               |   |

#### Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5:

1. Контрола и спровођење превентивних и корективних мера за унапређење наставног процеса;
2. Вршити редовну едукацију, обуку и усавршавање наставника и сарадника за примену нових савремених интерактивних метода наставе, јачања и унапређења знања и вештина наставничких компетенција;
3. Систематизовано објављивање података о студијским програмима, плану и распореду наставе у различитим облицима;
4. Вршити редовно ажурирање промена и доступност података о плану рада на појединим предметима на интернет страници Факултета;
5. Систематично стимулисати део студената на активно учешће у настави;
6. Интензивирати студентске стручне праксе у складу са захтевима тржишта.
7. У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење кључних процедура, и то:
8. процедуре које обезбеђују доступност и реализацију плана рада на предметима,
9. процедуре за праћење квалитета наставног процеса у оквиру Катедре, Наставно-научног већа Института и Наставно-научно већа Факултета.

#### Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1.](#) Правилник о начину и поступку самовредновања

[Прилог 5.1а.](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.1б.](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.1в.](#) Вредновање наставног процеса, студијских програма и услова рада од стране наставног особља Факултета

[Прилог 5.2.](#) Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

[Прилог 5.3а.](#) Правилник о образовању и стручном усавршавању

[Прилог 5.3б.](#) Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

[Прилог 5.4.](#) Предлог за оснивање центра за унапређење квалитета учења и подучавања

[Прилог 5.4а.](#) Одлука о оснивању центра за унапређење квалитета учења и подучавања

[Табела 5.1.](#) Распоред предмета по семестрима и годинама студија (пример ОАС Зоотехника)

**Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада**

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

**Опис**

Пољопривредни факултет Универзитета у Београду има организован научно-истраживачки и стручни рад, непрекидно осмишљава, припрема и реализује научно-истраживачке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне пројекте. Поред тога, Факултет утврђује поступак и критеријуме за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научно-истраживачког, односно стручног рада наставног особља.

Садржај и резултати научно-истраживачког и иновационог рада Пољопривредног факултета Универзитета у Београду усклађени су са мисијом и визијом Факултета, годишњим програмима научно-истраживачког и иновационог рада Факултета, националним законима о научно-истраживачкој и иновационој делатности, као и са европским стандардима научног истраживања.

**Структура и ресурси за базична, развојна и примењена истраживања и стручни рад**

Остваривање и организовање базичних, развојних и примењених истраживања у техничко-технолошком пољу (области биотехничких наука, технолошком инжењерству) и друштвено-хуманистичком пољу (област агроекономија) одвија се у оквиру одговарајућих Института, у међусобној сарадњи Института на Факултету, установама које се баве истраживањима у области наведених наука у земљи и иностранству. Институту поседују одговарајуће ресурсе за основна, развојна и примењена истраживања и стручни рад (лабораторије, опрему, сарадњу са пољопривредним и прехрамбено-прерађивачким предузећима, институтима ван Факултета, другим факултетима, фармама и сл.).

У оквиру института и на Факултету редовно се анализирају структура и ресурси за остваривање и организовање базичних, развојних и примењених истраживања, научног и стручног рада, упоређују са нормативима за лабораторијски рад и вредновање научно-истраживачког рада у циљу унапређења.

У прилозима 11.2а и 11.2б. (у оквиру стандарда 11) приказана је листа опреме у власништву установе која се користи за научно-истраживачки и стручни рад.

На основу података у прилозима 11.2а. и 11.2б. уочава се да установа располаже неопходном савременом опремом за реализацију базичних, развојних и примењених истраживања у техничко-технолошком пољу (области биотехничких наука, технолошком инжењерству) и друштвено-хуманистичком пољу (област агроекономије). Значајан део наведене опреме набављен је финансијским средствима у оквиру националних пројеката, а капиталне опреме у оквиру међународних пројеката.

**Одређивање истраживачких стратегија и циљева**

Садржај и резултати научно-истраживачког и иновационог рада Института усклађени су са мисијом и визијом Факултета, годишњим програмима научно-истраживачког и иновационог рада Факултета, националним законима о научно-истраживачкој делатности

и о иновационој делатности, као и европским стандардима научног истраживања.

Одређивање истраживачких стратегија и циљева Факултета усклађено је са стратешком оријентацијом Факултета, (72.11 - Истраживање и експериментални развој у биотехнологији, 72.19. Истраживање и развој у осталим природним и техничко-технолошким наукама, 72.20. Истраживање и развој у друштвеним и хуманистичким наукама – У области агроекономије, 74.90 Остале стручне, научне и техничке делатности; Статутом Пољопривредног факултета и националном стратегијом у области пољопривреде и агроинжењерству према актима Министарства просвете и Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

Научно-истраживачка и стручне делатности се на Институтима одвијају путем основних, примењених и развојних истраживања, студија и пројеката, инжењеринга, експертиза, атеста, лиценци, сертификата и контрола у области биљне производње, зоотехнике, земљишта и мелиорација, фитомедицине, пољопривредне технике, прехранбене технологије и биохемије, агроекономије и заштите животне средине.

### **Пројекти које финансирају одговарајуће националне и међународне организације**

У Табели 6.1. приказани број учесника у оквиру Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2024. години који финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије. Из података у Табели 6.1. уочава се да Пољопривредни факултет учествује са укупно 230 учесника запослених на Факултету у области основних, развојних и примењених истраживања у техничко-технолошком пољу (области биотехничких наука) и друштвено-хуманистичком пољу (област менаџмент и бизнис) у земљи и региону.

### **Пројекти који обезбеђују трансфер технологије**

У табели 6.2. приказан је списак наставника и сарадника запослених и ангажованих у високошколској установи, учесника у пројектима које финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, у 2024. години.

У Табели 6.3. дат је збирни преглед научно-истраживачких резултата (публикација) у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, а који су тренутно верификовани и доступни на порталу еНаука.

У табели 6.4. приказан је списак SCI/ SSCI индексираних радова за 2020, 2021, 2022. и 2023. годину.

На основу података у Табелама 6.2., 6.3. и 6.4. уочава се да се импозантним резултатима у оквиру наведених пројеката обезбеђује трансфер технологије релевантним индустријама и пословним заједницама, као и непрофитним организацијама. Збирни преглед научно-истраживачких резултата (публикација) у претходној календарској години према критеријумима Министарства науке, технолошког развоја и иновација (табела 6.3) показује да је остварено 588 верификованих резултата, с тим да једном броју резултата још увек недостаје верификација. Број SCI/SSCI индексираних радова приказан у Табели 6.4. такође указује на изузетно значајно остварење (укупно 645 резултата M21a, M21, M22 и M23 категорије). Научно-стручни скупови представљају значајан облик научно-истраживачког рада на којима истраживачи са Факултета саопштавају своје најновије научне резултате и решења. Број и квалитет научних скупова указује на остварене видне резултате установе и потребу да се научни резултати учине јавним и

доступним, како би се промовисало њихово научно и практично деловање. Факултет, односно Институт у њему организују сваке године бројне научне скупове са међународним учешћем (Иновације у ратарству и повртарству, Иновације у воћарству и виноградарству, Иновације у сточарству, Саветовање о производњи риба и др.) и бројне националне научне скупове.

У циљу комерцијализације резултата научно-истраживачког и стручног рада Факултет је у процесу оснивања или унапређења рада центара за трансфер технологије, иновационих центара, инкубатора и других организационих јединица. У саставу огледног добра Пољопривредног факултета (ОДПФ) Радмиловац постоје три специјализована центара и то: Центар за воћарство, Центар за пчеларство и Центар за рибарство и примењену хидробиологију. У овим центрима на ОДПФ Радмиловац организује се научно-истраживачки и стручни рад за реализацију квалитетних студија, за њихово развијање и унапређење, као и за развој и унапређење трансфера знања и технологије у целини.

#### **Ангажовање наставника и сарадника у оквиру научно-истраживачких пројеката**

У Табели 6.2. дат је списак наставника и сарадника запослених и ангажованих у високошколској установи, учесника у међународним пројектима и пројектима које финансира Министарство науке у оквиру Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020.

На основу података у Табели 6.2. и Прилогу 6.2. се уочава да је 90% наставника и сарадника на Факултету ангажовано у оквиру научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација са максималним бројем истраживачких месеци, односно само мањи број наставника и сарадника на Факултету не остварује ангажовање у оквиру научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација.

#### **Интегрисаност истраживачких метода и резултата истраживања у наставне програме**

У Стратегији обезбеђења квалитета предвиђено је повезивање образовне, научноистраживачке и стручне делатности Факултета.

У Табели 6.5. дат је импозантан списак објављених докторских дисертација за све кандидате који су докторирали на високошколској установи у претходне три школске године, односно у периоду 2020/21, 2021/22, 2022/23.

У Прилогу 6.2. приказани су подаци о односу наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

На основу података у Табели 6.5. и Прилогу 6.2. јасно се уочава да се знања до којих наставници и сарадници Пољопривредног факултета долазе континуирано укључују у наставни процес академских и докторских студија, чиме се повећава њихов квалитет.

Референце наставника из одређених научних области одговарају садржају предмета који су им поверени акредитацијом, што потврђује високу усаглашеност научног и образовног рада наставника на основним, мастер и докторским академским студијама, што се потврђује увидом у књиге наставника и књиге предмета на студијским програмима.



### **Подршка наставницима и сарадницима да повећају број и квалитет публикација**

Пољопривредни факултет као еминентна научно-истраживачка установа континуирано подстиче наставно особље да се активно баве научно-истраживачким радом, тако што обезбеђује и одржава научно-истраживачку опрему и простор, остварује значајну међународну сарадњу, развија информациони систем, школује научно-истраживачки подмладак, издаје научне књиге и публикације, организује међународне и домаће научне скупове, набавља међународну и домаћу научну и стручну литературу, обезбеђује приступ електронским научним базама података.

Од 2022. године факултет расписује конкурс за избор и награђивање најбољих аутора за објављен научни рад у претходној календарској години. Награда у новчаној вредности се додељује на Дан факултета. Награђују се три аутора у категорији пољопривредних наука, два у категорији наука о храни и један у категорији агрономских наука.

Пољопривредни факултет обавља своју издавачку делатност публиковањем часописа Архив за пољопривредне науке (*Journal of Agricultural Sciences, Belgrade*) на енглеском језику. У оквиру научно-истраживачког рада издају се различите публикације (монографије, тематски зборници, зборници радова и др.) у којима се приказују научни резултати истраживања, остварени на појединим пројектима и у оквиру мастер радова, специјалистичких радова и докторских дисертација. На крају сваке године сачињава се извештај о годишњим резултатима научних и стручних истраживања.

У Табели 6.4. дат је број и списак SCI/SSCI индексираних радова по годинама за претходни четворогодишњи период. Укупан број SCI/SSCI индексираних радова за 2020, 2021, 2022. и 2023. годину износи 645 резултата M21a, M21, M22 и M23 категорије.

У Табели 6.5. дат је списак одбрањених докторских дисертација за све кандидате који су докторирали на високошколској установи у претходне три школске године.

У Прилогу 6.1. дати су подаци о наградама и признањима наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.

У Прилогу 6.2. приказани су подаци о односу наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи. Број наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи износи 90%.

У Прилогу 6.3. приказани су однос броја SCI/SSCI индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи (2,56).

На основу података у Табелама 6.3. и 6.5., као и у Прилозима 6.1., 6.2. и 6.3. уочава се да подршка Факултета значајно доприноси да наставници и сарадници континуирано повећавају број и квалитет публикација у реномираним часописима са SCI/SSCI индексацијом, број објављених докторских дисертација и број одговарајућих публикација у часописима са рецензијом који приказују резултате докторских дисертација што резултира наградама и признањима наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.

**У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 6.0.) установа је размотрила и квантитативно оценила следеће елементе:**

1. Усаглашеност образовног, научноистраживачког, уметничког и стручног рада;
2. Перманентност научног истраживања и међународне сарадње;
3. Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника;

4. Усаглашеност садржаја научноистраживачког уметничког и стручног рада са стратешким опредељењем земље и европским циљевима;
5. Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес;
6. Подстицање наставника и сарадника на публикување резултата истраживања;
7. Издавачку делатност и
8. Бригу о научно-истраживачком подмлатку.

**Табела 6.0. SWOT анализа Стандарда 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада**

| Елементи анализе                                                                                                | SWOT анализа |                                                                                                                          | Квантитативна оцена |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Усаглашеност образовног, научноистраживачког и стручног рада                                                    | S            | усаглашеност образовног и научноистраживачког рада                                                                       | +++                 |
|                                                                                                                 | W            | Усаглашеност стручног рада                                                                                               | +                   |
|                                                                                                                 | O            | Развој курсева доживотног образовања                                                                                     | ++                  |
|                                                                                                                 | T            | Незаинтересованост појединих наставника и сарадника                                                                      | +                   |
| Перманентност научног истраживања и међународне сарадње                                                         | S            | Перманентност научног истраживања                                                                                        | +++                 |
|                                                                                                                 | W            | Недовољно развијене компетенције наставника и сарадника за припрему/писање међународних пројеката                        | +                   |
|                                                                                                                 | O            | Интензивирање међународне сарадње                                                                                        | ++                  |
|                                                                                                                 | T            | Незаинтересованост појединих наставника и сарадника и недостатак финансијских средстава                                  | +                   |
| Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника                                   | S            | Дефинисани критеријуми за праћење и оцењивање квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника                  | +++                 |
|                                                                                                                 | W            | Праћење и оцењивање квалитета научно-истраживачког рада наставника и сарадника само за време избора или реизбора у звања | +                   |
|                                                                                                                 | O            | Даље усаглашавање критеријума за праћење и оцењивање квалитета научно-истраживачког рада наставника и сарадника          | ++                  |
|                                                                                                                 | T            | Делимична незаинтересованост појединих наставника                                                                        | ++                  |
| Усаглашеност садржаја научно-истраживачког и стручног рада са стратешким опредељењем земље и европским циљевима | S            | Усаглашеност садржаја научно-истраживачког и стручног рада са стратешким опредељењем земље                               | +++                 |
|                                                                                                                 | W            | Делом недовољна усаглашеност садржаја научно-истраживачког и стручног рада са европским циљевима                         | +                   |
|                                                                                                                 | O            | Усаглашавање садржаја научно-истраживачког и стручног рада са европским циљевима                                         | ++                  |

|                                                                        |   |                                                                                                                           |     |
|------------------------------------------------------------------------|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                                        | T | Незаинтересованост појединих наставника и сарадника                                                                       | +   |
| Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес             | S | Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес                                                                | +++ |
|                                                                        | W | Делимична неусклађеност истраживања појединих наставника и сарадника са наставним процесом у коме учествују               | +   |
|                                                                        | O | Усклађивање истраживања наставника и сарадника са наставним процесом у коме учествују                                     | ++  |
|                                                                        | T | Недостатак релевантних резултата истраживања наставника и сарадника који се могу укључити у наставни процес               | +   |
| Подстицање наставника и сарадника на публиковање резултата истраживања | S | Учествовање наставника и сарадника на пројектима на којима су обавезни да публикују резултате истраживања                 | ++  |
|                                                                        | W | Недовољно подстицање наставника и сарадника на публиковање резултата истраживања                                          | +   |
|                                                                        | O | Дефинисање акционог плана за подстицање наставника и сарадника на публиковање резултата истраживања                       | +   |
|                                                                        | T | Недостатак финансијских средстава                                                                                         | +   |
| Издавачка делатност                                                    | S | Поседовање опреме за издавачку делатност и часописа за издавање                                                           | +++ |
|                                                                        | W | Стихијска издавачка делатност                                                                                             | +   |
|                                                                        | O | Дефинисање акционог плана за издавачку делатност и повећање ранга часописа                                                | +   |
|                                                                        | T | Недостатак финансијских средстава за подизање ранга часописа                                                              | +   |
| Брига о научноистраживачком подмлатку                                  | S | Укључивање научноистраживачког подмлатка у пројекте                                                                       | +++ |
|                                                                        | W | Неиспуњавање обавеза научно-истраживачког подмлатка у вези завршетка докторских дисертација и докторских студија на време | +   |
|                                                                        | O | Дефинисање акционог плана за развој научноистраживачког подмлатка                                                         | ++  |
|                                                                        | T | Недостатак финансијских средстава и незаинтересованост подмлатка за квалитетан научно-истраживачки рад                    | +   |

**Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6:**

На основу урађене SWOT анализе Наставно-научно веће Факултета Факултета су усвојили следеће мере и активности за унапређење квалитета научно-истраживачког и стручног рада:

1. Развој курса доживотног образовања;
  2. Интензивирање међународне сарадње;
  3. Даље усаглашавање критеријума за праћење и оцењивање квалитета научно-истраживачког рада наставника и сарадника;
  4. Даље усаглашавање садржаја научно-истраживачког и стручног рада са европским циљевима;
  5. Даље усклађивање истраживања наставника и сарадника са наставним процесом у коме учествују;
  6. Дефинисање акционог плана за подстицање наставника и сарадника на публикување резултата истраживања; и
  7. Дефинисање акционог плана за развој научно-истраживачког подмлатка.
- У периоду до следећег самовредновања високошколске установе максимална пажња биће усмерена на унапређење кључних процедура, и то:
- Процедуре за подршку наставницима и сарадницима за повећање броја и квалитета публикација и
  - Процедуре за избор и именовање наставника и ментора на студијским програмима докторских студија.

**Показатељи и прилози за стандард 6:**

**Табела 6.0. SWOT анализа Стандарда 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада**

**Табела 6.1. Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.**

**Табела 6.2. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима**

**Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.**

**Табела 6.4. Списак SCI/SSCI индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. (Навести референце са редним бројем)**

**Табела 6.5. Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката у високошколској установи у претходне три школске године**

**Табела 6.7. Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовноуметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи.**

**Прилог 6.1. Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду.**

**Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.**

**Прилог 6.3. Однос броја SCI/SSCI индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.**

**Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника**

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

**Опис**

Квалитет наставника и сарадника на Пољопривредном факултету - Универзитета у Београду обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, креирањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави, научно-истраживачком и стручном раду.

Пољопривредни факултет - Универзитета у Београду је у потпуности осигурао да наставу изводи квалификовано и компетентно наставно особље. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Овај поступак и услови су предмет периодичне провере и унапређења у складу са Законом о високом образовању.

Факултет врши редовну евалуацију своје политике и процедура везаних за запошљавање и избор наставног особља. Редовно се врше праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног особља. Ово посебно важи за процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције наставног особља. У прилогу је дата документација која сагледава испуњење ових захтева. Факултет поседује програм развоја кадра и за ту сврху обезбеђује одговарајућа средства. Спроводи се дугорочна политика квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања.

Пољопривредни факултет – Универзитета у Београду систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима. Професионални развој кадра постиже се организовањем семинара по типу "едукација едукатора". Факултет има план развоја хуманих ресурса за академско, техничко и административно особље, као и обезбеђене предуслове и прилике за континуирану едукацију. У плану развоја подржава се комуникација између академског особља и релевантних професионалних удружења.

Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научно-истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Процеси именовања и избора у звања транспарентно су регулисани и документовани. При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно се вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота, као и релевантност педагошких компетенција наставника и сарадника.

Пољопривредни факултет - Универзитета у Београду има дефинисане критеријуме за избор наставног кадра. За избор у звање наставника и сарадника Факултет обезбеђује доследно примењивање критеријума који се односе на научно-истраживачки и стручни рад који су у складу са препоруком Националног савета за високо образовање. Ови критеријуми су описани у одговарајућим одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Београду, Статута Пољопривредног факултета, Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Правилника о допуни правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Правилника о изменама и допунама правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника Универзитета у Београду, Правилника о уређењу дела поступка избора у звања и заснивања радног односа наставника и начину и поступку избора у звања и заснивања радног односа сарадника Пољопривредног факултета и Правилника о

организацији и систематизацији радних места Пољопривредног факултета.

Факултет запошљава наставнике и сараднике који својом научном и наставном делатношћу омогућавају потпуно испуњење основних задатака и циљева установе. Наставно особље компетентно остварује студијске програме и испуњава остале Статутом Факултета утврђене задатке. Број наставника према документацији за акредитацију одговара потребама студијских програма на свим нивоима студија које установа реализује. У настави и научним активностима учествују један члан САНУ, 98 редовних професора, 63 ванредна професора, 42 доцента, 2 наставника страног језика и 42 сарадника у сталном радном односу.

Укупан број наставника према документацији за акредитацију довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује, тако да наставник остварује просечно 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно 6 часова недељно, што је случај и у моменту писања овог извештаја. Ангажовање по наставнику није веће од 12 часова активне наставе недељно. При томе, од укупног броја потребних наставника више од 99% је у сталном радном односу са пуним радним временом, а у потпуности су покривени сви предмети на студијским програмима који се реализују на свим нивоима образовања.

Број сарадника према документацији за акредитацију одговара потребама реализације студијских програма. Као сарадници ангажују се студенти докторских студија високошколске установе који су стипендисти Министарства просвете, науке и технолошког развоја Србије, студенти докторских студија који су истраживачи приправници или истраживачи сарадници финансирани од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Србије и имају заснован радни однос и сарадници ван радног односа који су студенти мастер односно докторских студија, а имају услове за избор сарадника у настави односно асистента. Укупан број сарадника је довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује, а да при томе сваки сарадник остварује просечно 300 часова активне наставе годишње, односно просечно 10 часова активне наставе недељно.

Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају области биотехничких наука у пољу техничко-технолошких наука и области агроекономије у пољу друштвено-хуманистичких наука, као и нивоу њихових задужења. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству.

Факултет на пословима сарадника у настави запошљава студенте мастер академских или специјалистичких студија и сви они имају просек оцена на основним студијама најмање осам (8). Факултет бира у звање асистента студенте докторских студија који су претходне нивое студија завршили са укупном просечном оценом најмање осам (8) и који показују смисао за наставни рад. Факултет обезбеђује довољан број асистената за квалитетно извођење студијских програма и континуирано подмлађивање наставничког кадра.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научно и професионално напредовање и развој, односно услове за научни и истраживачки рад, учешће на домаћим и међународним научним скуповима, прикупљање потребне литературе, планирање и извођење истраживања.

Ради обезбеђења квалитета наставног процеса Факултет изводи наставни процес тако да на основним студијама групе за предавања су до 180 студената, групе за аудиторне вежбе до 60 студената, док групе за лабораторијске и рачунарске вежбе не прелазе 20 студената. За мастер академске студије наставни процес се одвија на квалитетан начин, с обзиром да групе за предавања не прелазе 32 студента, групе за аудиторне вежбе 16 студената, а групе за лабораторијске и рачунарске вежбе 8 студената. На докторским студијама обезбеђен је рад у малим групама и одвија се у истраживачким лабораторијама Факултета и у научно-истраживачким институтима.

Пољопривредни факултет је у потпуности испунио обавезе у вези Стандарда 7 јер се избори

наставника и сарадника врше у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Факултета и одговарајућим правилницима о избору наставника и сарадника. О степену испуњеност овог стандарда сведоче многобројни наведени елементи, којима се вреднује квалитет наставника и сарадника. Увидом у анкету студената може се закључити да су оцене наставника на завидном нивоу.

Квалитет поступака и услова за избор наставника и сарадника се обезбеђују поштовањем прописа који регулишу избор наставника и сарадника на свим факултетима Универзитета у Београду, као и поштовањем прописа Пољопривредног факултета. Квалитет наставника и сарадника се обезбеђује пажљивим планирањем и избором кадра на основу јавног конкурса и транспарентног поступка избора кандидата. Извештај и комплетна документација о свим пријављеним кандидатима се јавно објављује на огласној табли факултета, као и на интернет страници факултета (<https://agrif.bg.ac.rs/sr/fakultet/uvid-javnosti/referati>), тако да је доступан оцени стручне и шире јавности. Поступак избора наставника и сарадника се периодично проверава и усаглашава са законским променама.

Приликом избора наставника и сарадника у звања, Пољопривредни факултет се придржава свих прописаних правила исказаних у важећим прописима Универзитета у Београду и Пољопривредног факултета. Током избора, оцењује се научна, истраживачка и педагошка активност наставника и сарадника, и то кроз процену броја обављених радова који се налазе на SCI листи, као и учешћа у научно-истраживачким пројектима. Користећи податке студентске службе Пољопривредног факултета и резултате студентских анкета, посебно се вреднује педагошка активност пријављених кандидата. Пољопривредни факултет омогућава кандидатима који се бирају у звање доцента, као и у звање ванредног професора да одрже приступно предавање. На овај начин, Пољопривредни факултет може да провери и оцени и кандидате који немају претходно педагошко искуство. Током претходне две године, укупно је организовано шест приступних предавања. Педагошка активност наставника се процењује и кроз број радова на мастер, специјалистичким и докторским академским студијама у којима је кандидат био ментор или члан комисије.

Пољопривредни факултет прати и оцењује научну активност наставника и сарадника кроз редовно годишње прикупљање остварених научних резултата наставника и сарадника и план активности за следећу годину, који се прослеђују Министарству науке. Пољопривредни факултет је успоставио редовно ажурирање репозиторијума (<https://aspace.agrif.bg.ac.rs/>), чиме се повећава видљивост и транспарентност остварених научних резултата наставника и сарадника запослених на Пољопривредном факултету. У циљу веће промоције и подстицаја научно-истраживачког рада запослених наставника и сарадника, Факултет годишње расписује конкурс за избор и награђивање аутора са најбољим радовима, са укупно три аутора у категорији пољопривредних наука, два аутора у категорији науке о храни и једног аутора у категорији агрономских наука.

Праћење и оцењивање педагошке активности наставника и сарадника се обезбеђује анкетањем студената, према захтевима Правилника Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника. Пољопривредни факултет припрема и процењује резултате о просечним оценама наставника и сарадника на годишњем нивоу. Просечна оцена за квалитет наставника и сарадника за школску 2020/21 је износила 4,59, а за 2021/22 просечна оцена је била 4,57. Пољопривредни факултет промовише издавање уџбеника за студенте, и то кроз могућност финансирања издавања уџбеника од стране факултета у штампаној или дигиталној верзији. На овај начин се подстиче педагошка активност наставника и сарадника, као и доступност одговарајуће литературе за студенте.

Пољопривредни факултет врши селекцију младих кадрова кроз ангажман студената демонстратора (студенти завршне године основних студија, студенти мастер и докторских академских студија). Студенти докторских студија се укључују у научноистраживачке и развојне пројекте које финансира Министарство науке и међународне институције, и на тај начин се

остварује континуирани напредак и усавршавање научног подмлатка факултета. Факултет промовише и подстиче младе истраживаче да конкуришу за најбољи научно-истраживачки и стручни рад студената основних академских студија који додељује Универзитет у Београду.

Пољопривредни факултет подржава учешће наставника и сарадника на пројектима које финансира Министарство просвете, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства, међународне организације и институције, државне институције, органи локалне самоуправе, као и домаће и иностране компаније. Наставници и сарадници Пољопривредног факултета су тренутно ангажовани на бројним међународним пројектима, пројектима који су финансирани од стране Министарства просвете и пројектима са индустријом.

Пољопривредни факултет је претходном периоду организовао за све запослене радионицу о могућностима коришћења репозиторијума факултета. Поред овога, установљена је потреба за едукацијом наставника и сарадника у вези методологије научно-истраживачког рада и публикација научних радова, као и у вези интерактивних метода предавања. Пољопривредни факултет подржава мобилност наставника и сарадника. Од 2021 године до данас је укупно осам (8) наставника путем мобилности посетило Пољопривредни факултет, а два (2) наставника овог факултета су путем мобилности посетили иностране факултете.

### **Пример једног студијског програма:**

Анализа студијског програма основних студија из Зоотехнике

За реализацију студијског програма Зоотехника обезбеђено је наставно особље са потребним научним, и стручним квалификацијама. Укупан број наставника износи 56 и одговара потребама студијског програма. Ангажовање по наставнику износи просечно 1,92 часова активне наставе недељно. Укупан број наставника је довољан да покрије укупан број часа наставе на студијском програму. Проценат часова предавања које изводе наставници у сталном радном односу са пуним радним временом је 99,26%. На студијском програму је ангажовано 7 сарадника. Ангажовање по сараднику износи просечно 1,90 часова активне наставе недељно. Један број наставника држи практичну наставу (вежбе) тако да је активна настава на студијском програму у потпуности покривена наставничким и сарадничким кадром.

Подаци о наставницима (CV, избори у звања, референце) приказани су у Књизи наставника и доступни су јавности. Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају техничко-технолошком пољу и нивоу њихових задужења. Сви наставници са студијског програма имају најмање пет референци из уже научне области из које изводе наставу на студијском програму. Подаци су доступни јавности и налазе се на сајту Факултета.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се дугорочним планирањем и усклађивањем броја наставника и сарадника са националним и међународним стандардима, поштовањем високих критеријума за избор у одговарајуће звање, стварањем услова за перманентно усавршавање наставника и сарадника, провером квалитета њиховог рада у свим фазама наставног процеса, као и спровођењем дугорочне политике квалитетне селекције млађих кадрова.

Извештај о броју наставника:

**1.** Број наставника на студијском програму

Укупан број = 56

Број наставника са пуним радним временом = 55

Број наставника ангажованих по уговору = 1

**2.** Укупно часова активне наставе на студијском програму држе наставници

Укупно часова предавања у студијском програму = 135,00

**3.** Потребан број наставника да покрије укупан број часова активне наставе коју држе наставници на студијском програму

Потребан број наставника = 11,25

**4.** Укупан број наставника - Потребан број наставника =  $56 - 11,25 = 44,75$



5. Активна настава коју наставници који раде са пуним радним временом  
% наставе коју држе наставници који раде са пуним радним временом у установи =99,26%

6. Оптерећење наставника:

Просечно оптерећење наставника по овом студијском програму = 1,92

% наставника са оптерећењем већим од 12 часова недељно =0

% наставника са оптерећењем већим од 12 часова укупно у установи и другим

високошколским установама=0

Извештај о броју сарадника:

1. Број сарадника на на студијском програму

Укупан број = 7

Број сарадника са пуним радним временом = 7

Број сарадника који нису ангажовани са пуним радним временом = 0

2. Укупно часова активне наставе на студијском програму коју држе сарадници

Укупно часова вежби у студијском програму = 148,00

3. Потребан број сарадника да покрије укупан број часова активне наставе коју држе сарадници на студијском програму које установа реализује

Потребан број сарадника = 9

4. Укупан број сарадника на студијском програму - Потребан број сарадника = 7-9= -2

5. Оптерећење сарадника:

Просечно оптерећење сарадника на овом студијском програму = 1,90.

**У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 7.0.) установа је анализирила и квантитативно оценила следеће елементе:**

1. јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника;
2. усаглашеност поступка избора са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање;
3. систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника;
4. дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка.
5. обезбеђење перманентне едукације и усавршавања;
6. повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди;
7. вредновање педагошких способности;
8. вредновање истраживачких способности;
9. уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника.

## SWOT АНАЛИЗА

| ПРЕДНОСТИ                                                                                                                                            |         | СЛАБОСТИ                                                                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Поступак и услови за избор наставника и сарадника су усаглашени са критеријумом Националног савета за високо образовање.                             | ++<br>+ | Обезбеђена перманентна едукација и усавршавање наставника и сарадника на факултету.                                                   | ++ |
| Квалитет наставника и сарадника се обезбеђује пажљивом селекцијом и избором на основу јавног поступка, уз обавезну проверу квалитета рада у настави. | ++      | Приликом избора наставника и сарадника у виша звања, у већој мери се вреднује научно-истраживачки рад, него педагошки рад наставника. | ++ |
| Студени докторских студија су                                                                                                                        | +       | Недостатак дугорочног програма за                                                                                                     | ++ |

|                                                                                                                                                                                                                                             |         |                                                                                                                                                                             |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| укључени у реализацију националних научних пројеката, а најбољи имају могућност запослења на факултету.                                                                                                                                     |         | развој кадрова.                                                                                                                                                             |    |
|                                                                                                                                                                                                                                             |         | Приликом вредновања педагошког рада наставника и сарадника узимају се у обзир само основне академске студије, а не и мастер, специјалистичке и докторске академске студије. | +  |
|                                                                                                                                                                                                                                             |         | Један број наставника не учествује на истраживачким пројектима/не остварује сарадњу са привредом.                                                                           | +  |
| <b>МОГУЋНОСТИ</b>                                                                                                                                                                                                                           |         | <b>ПРЕТЊЕ</b>                                                                                                                                                               |    |
| Награђивање аутора за постигнуте значајне резултате у земљи и иностранству.                                                                                                                                                                 | ++<br>+ | Претње да најбољи млади научни кадрови немају могућност да остваре академску каријеру.                                                                                      | ++ |
| Интензивирање сарадње са привредом са могућношћу реализације стручне праксе, укључивање представника привреде у реализацију стручних предавања, осмишљавање заједничких истраживачких активности усмерених ка решавању проблема у привреди. | +       | Непрепознавање снаге конкуренције.                                                                                                                                          | +  |
| Мобилност наставника и сарадника финансирана од стране међународних научних и стручних пројеката.                                                                                                                                           | +       |                                                                                                                                                                             |    |

Квантификација процене наведених елемената анализе је вршена по следећој скали: високо значајно → +++ ; средње значајно → ++ и мало значајно → +

#### **Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:**

На основу урађене SWOT анализе на Наставно-научном већу Факултета усвојене су следеће мере и активности у вези са Стандардом 7:

1. Допунити поступке и услове за избор наставника и сарадника;
2. Предложити допуну критеријума Националном савету за високо образовање и дефинисати сопствене специфичне научне и педагошке критеријуме;
3. Увести сврсисходне процедуре за систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника;
4. Дефинисати упитник (анкету) за оцењивање сарадника;
5. Дефинисати дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка;
6. Дефинисати систематско увођење обука и тренинга за унапређење истраживачких компетенција младих наставника и сарадника;
7. Дефинисати систематско увођење обуке за унапређење педагошких способности доцената и сарадника;
8. Дефинисати нове курсеве за перманентну едукацију и усавршавање наставника и сарадника;
9. Континуирано пратити повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди;
10. Потребно је сагледати оптерећење наставника и сарадника које је неопходно испунити да би се одобравало ангажовање спољних сарадника, при чему треба водити рачуна да се ангажовање на другим факултетима одобрава уз сагледавање потреба Факултета, ангажовање

наставника у допунском раду одобрава само о у случајевима када не постоји могућност реализације наставе сопственим наставним кадром, односно када оптерећење наставног особља превазилази дефинисану границу. У том смислу предлаже се, само за изузетне случајеве, увођење праксе комисијског извештавања, као и дефинисања јасних критеријума за предлагање продужења радног односа на основу којих би се спроводио овакав поступак. Потребно је и пооштри критеријуме у погледу могућности превођења сарадника у звање стручних сарадника, и посебно у погледу временског интервала који могу провести у том звању, са тенденцијом да се ова пракса временом потпуно угаси, као и усавршавати анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, и у том делу обезбедити посебно ангажовање Студентског парламента;

11. У акционом плану побољшања квалитета уврстити део за систематично вредновање истраживачких и педагошких компетенција наставника и сарадника;

#### **Показатељи и прилози за стандард 7:**

**Табела 7.1.** Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Табела 7.2.** Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Прилог 7.1.** Правилник о избору наставника и сарадника

**Прилог 7.2.** Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

#### **Стандард 8: Квалитет студената**

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

##### **Опис**

Квалитет студената на Пољопривредном факултету се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста. Сагласно основним задацима и циљевима Пољопривредни факултет утврђује услове за упис студената и на основу тога врши избор кандидата за студије.

Предлог броја студената по студијским програмима усваја Наставно-научно веће и упућује Универзитету у Београду. Факултет расписује конкурс за упис на студије и обезбеђује потребне услове студентима за успешно савладавање студијских програма. Конкурс за упис објављује Универзитет у Београду преко средстава јавног информисања, на сајту Универзитета, а исти се објављује и на интернет страници Факултета. Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.

Пољопривредни факултет обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су везани са њиховим студијама, као и све потребне услове за

успешно савладавање студијских програма. Кандидати су у могућности да све информације везане за упис прате на веб страници Факултета (информације се редовно ажурирају, што омогућава динамично праћење целокупне процедуре уписа) на којој се налазе и детаљне информације о свим студијским програмима које Пољопривредни факултет организује. Поред званичне веб странице Факултета, у циљу пружања додатних и најновијих информација везаних за упис на Пољопривредни факултет, оформљен је микросајт Факултета на адреси <https://poljoprivrednifakultet.rs> који је намењен будућим бруцошима и промоцији Факултета. Поред наведеног, сва обавештења и актуелна догађања се редовно објављују и путем друштвених мрежа које су данас неизоставан начин комуникације међу млађом популацијом (<https://www.instagram.com/agrif.bg>; <https://www.facebook.com/agrif.rs>). Факултет већ годинама уназад организује бесплатну припремну наставу за будуће бруцоше, која се због великог броја кандидата који не живе у Београду, организује *online*.

Број студената који Факултет уписује је усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима. Кандидат за упис на студије првог степена полаже пријемни испит, ускладу са Статутом Факултета. У прву годину основних академских студија, студија првог степена, може се уписати лице које има завршено средње образовање у четворогодишњем трајању. Редослед кандидата за упис у прву годину основних академских студија утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и оствареним резултата на пријемном испиту. Кандидат може да освоји укупно највише 100 бодова, од тога максималан број бодова на основу општег успеха у средњој школи износи 40, а на пријемном испиту 60. Ученицима трећег и четвртог разреда средње школе који су освојили једно од прва три појединачна места на републичком такмичењу које организује Министарство просвете, науке и технолошког развоја на међународном такмичењу из предмета који се полаже на пријемном испиту, признаје се максималан број бодова из тог предмета, не полаже пријемни испит већ има могућност директног уписа на Факултет. Кандидат који конкурише за упис у прву годину основних академских студија полаже пријемни испит из једног од пет предмета: биологије, хемије, физике, математике или социологије.

Одлуку о упису лица са посебним потребама и припадника мањинских група, доноси Министарство просвете у сарадњи са другим надлежним министарствима, на бази афирмативне акције. Особама са хендикепом се обезбеђује да могу полагати пријемни испит на начин прилагођен њиховим могућностима односно у њима доступном облику, а у складу са објективним могућностима Факултета. На тај начин обезбеђује се једнакост и равноправност студената по свим основама. Равноправност студената, независно од расе, боје коже, пола, сексуалне оријентације, етничког, националног или социјалног порекла, језика, вероисповести, политичког или другог мишљења, статуса стеченог рођењем, постојања сензорног или моторног хендикепа и имовинског стања, загарантован је Статутом Факултета, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама.

Факултет, након завршеног полагања пријемног испита, утврђује ранг листе по критеријумима утврђеним конкурсом. Кандидат који сматра да редослед кандидата на ранг листи није утврђен на начин предвиђен конкурсом или има примедбе на регуларност пријемног испита, може поднети приговор декану факултета. Место на ранг листи и број укупно постигнутих бодова одређују да ли кандидат може бити уписан у прву годину, као и то да ли ће бити финансиран из буџета или ће сам плаћати школарину. Кандидат може бити уписан на терет буџета Републике Србије ако се налази на ранг листи до броја одобреног за упис кандидата на терет буџета, који је одређен конкурсом, а има најмање 51 бод. Кандидат може бити уписан као самофинансирајући студент уколико се на ранг листи налази до броја одобреног за упис самофинансирајућих студената, који је одређен конкурсом, а има најмање 30 бодова.

Кандидати за упис на други и трећи степен студија су у могућности да све информације везане за уписну процедуру прате на веб страници Факултета, где су детаљно приказане све информације о

свим студијским програмима на другом и трећем степену студија. У циљу што боље комуникације са студентима, на званичним друштвеним мрежама Факултета објављују се најновије вести и дешавања и за студије другог и трећег степена.

Кандидати за упис на мастер и специјалистичке студије не полажу пријемни испит. У прву годину мастер академских студија може се уписати лице које је завршило основне академске студије, остваривши најмање 240 ЕСПБ бодова. Такође, у прву годину мастер академских студија може се уписати и лице које је завршило интегрисане студије, остваривши најмање 300 ЕСПБ бодова као и лице које има стечено високо образовање по прописима који су важили пре доношења Закона о високом образовању у трајању од најмање осам семестара. Редослед кандидата на ранг листи на мастер академске студије за сваки студијски програм, утврђује се на основу укупно освојених бодова.

Кандидати могу освојити укупно 100 бодова и то на основу опште просечне оцено, дужине студирања и сродности структуре студијских програма. Под општом просечном оценом подразумева се просечна оцена са основних студија помножена са 4; при чему, по овом основу кандидати могу стећи највише 40 бодова. На основу дужине студирања кандидати могу стећи највише 10 бодова. Кандидати који су завршили студије у року стичу по овом основу 10 бодова, а за сваку годину продужетка студирања одузима се један бод. На основу сродности структуре студијских програма кандидати могу стећи највише 50 бодова. За оценоу сродности структуре студијских програма узимају се у обзир сви предмети претходно завршеног студијског програма. Оцену сродности структуре студијских програма врши надлежни стручни орган Факултета. Кандидати који нису завршили студијски програм/модул основних академских студија одговарајући за наставак студија на одређеном студијском програму/модулу, полажу допунске испите из највише 3 уже стручна предмета које одређује надлежни стручни орган Факултета. Студенти полажу допунске испите пре полагања предмета предвиђених студијским програмом/модулом. Кандидат који сматра да редослед на прелиминарној ранг листи није утврђен на начин предвиђен Конкурсом може поднети приговор.

На специјалистичке академске студије могу се уписати кандидати који имају завршене основне академске студије и мастер академске студије или интегрисане академске студије, у обиму од најмање 300 ЕСП бодова. Кандидати који нису завршили студијски програм/модул мастер академских студија одговарајући за наставак студија на одређеном студијском програму/модулу, полажу допунске испите из највише 3 уже стручна предмета које одређује надлежни стручни орган Факултета. Студенти полажу допунске испите пре полагања предмета предвиђених студијским програмом/модулом. Кандидати за упис у прву годину специјалистичких академских студија могу освојити 100 бодова и то на основу опште просечне оцено (50 бодова, ОПО помножена са корективним фактором 5), дужине студирања (10 бодова) и сродности структуре студијских програма (40 бодова). За оценоу сродности структуре студијских програма и модула узимају се у обзир сви предмети претходно завршеног студијског програма/модула. Оцену сродности структуре студијских програма и модула врши надлежни стручни орган Факултета. Редослед кандидата на ранг листи за сваки студијски програм, утврђује се на основу укупно освојених бодова. Кандидат који сматра да редослед на прелиминарној ранг листи није утврђен на начин предвиђен Конкурсом може поднети приговор.

У прву годину докторских академских студија може се уписати лице које има завршене основне академске и мастер академске студије, односно интегрисане студије са најмање 300 ЕСПБ бодова, односно завршене најмање четворогодишње студије по прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању и општом просечном оценом од најмање 8 на основним академским и мастер академским студијама, односно интегрисаним студијама; или лице које има завршене основне академске и мастер академске студије, односно интегрисане студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова са просечном оценом од најмање 7,5 на претходним нивоима студија и стечених 5 бодова, као први аутор на раду, из категорија М20, М30, М50 или М60, у складу са

правилником којим се прописује поступак, начин вредновања и квантитативног исказивања научноистраживачких резултата истраживача, а у последњих пет година. На студијске програме докторских студија може се уписати и лице које има академски степен магистра наука по прописима који су важили до доношења Закона о високом образовању. У студијском програму докторских студија прописују се одговарајуће завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије као услов за упис на докторске студије. Комисија за упис може донети одлуку да кандидати који су завршили студијски програм на Пољопривредном или неком другом факултету, а немају на основним и мастер академским студијама положене испите из предмета који представљају предуслов за одређени модул, морају полагати допунске испите из предмета основних или мастер академских студија. Допунски испити утврђују се у зависности од претходног образовања, просечне оцено студија и оцено из предмета који представљају предуслов. Допунски испити се полажу ван редовних испитних рокова, а пре почетка полагања испита на уписаним докторским академским студијама. На докторске студије може се уписати лице које зна један светски језик.

Редослед кандидата за упис на докторске студије утврђује се на основу опште просечне оцено и дужине студирања на основним и мастер студијама, остварених научних резултата и сродности структуре студијских програма. Кандидати могу освојити 100 бодова и то на основу опште просечне оцено (50 бодова, ОПО помножена са корективним фактором 5), дужине студирања (5 бодова), остварених научних резултата (5 бодова) и сродности структуре студијских програма (40 бодова). За оцено сродности структуре студијских програма узимају се у обзир сви предмети претходно завршеног студијског програма. Оцено сродности структуре студијских програма и модула врши надлежни стручни орган Факултета. Редослед кандидата на ранг листи за сваки студијски програм, утврђује се на основу укупно освојених бодова. Кандидат који сматра да редослед на прелиминарној ранг листи није утврђен на начин предвиђен Конкурсом може поднети приговор. Посебни услови објављују се у конкурс за упис на докторске студије на интернет страници: [www.agrif.bg.ac.rs](http://www.agrif.bg.ac.rs).

На почетку сваког семестра наставници у оквиру својих предмета, упознају студенте са структуром предмета, планом и програмом наставе, обавезама студената, начином провере знања и оцењивања. Факултет непрекидно и систематски прати успех студената и њихово напредовање на сваком од студијских програма које изводи и предузима мере подршке у случају незадовољавајућег успеха студената. Факултет систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцено и да ли се оцењује способност студената да примене знање. Факултет развија културу квалитета наставе и унапред упознаје студенте са обавезом праћења наставе.

Успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно се прати и вреднује током извођења наставе. Укупна оцена студента на једном предмету се састоји од оцено коју је студент добио за предиспитне обавезе и за показано знање на испиту. Минимално учешће оцено коју студент добија током наставе у укупној оцено је 30%, а максимално 70%. Разлику поена студент остварује на завршном испиту. Начин и услови полагања испита су регулисани Правилником о правилима основних академских студија, Правилником о правилима мастер академских студија, Правилником о правилима специјалистичких академских студија, Правилником о правилима докторских академских студија и Правилником о докторским студијама на Универзитету у Београду. На основу ових правилника уочава да су са пропозицијама оцењивања сви наставници, сарадници и студенти упознати на јасан и недвосмислен начин, као и да постоје механизми за процено и контролу процедура оцењивања. Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни, академски, односно научни назив у складу са *Правилником о листи стручних, академских и научних назива* и Законом о високом образовању. Истим правилницима ближе се уређују правила



основних академских студија и студија другог и трећег степена која нису уређена Статутом и другим општим актима Универзитета у Београду и Факултета, права и обавезе наставника, сарадника и студената у погледу провере знања студената, начин, поступак и друга питања везана за проверу знања студената, услови уписа на вишу годину студија и друга питања.

Пољопривредни факултет систематично прати и проверава пролазност студената по предметима, програмима, годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању. Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура. Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма. На основу досадашњих анкета уочава се да се студентске процене квалитета студијских програма раде систематично, а да се резултати процене користе у оквиру мера за повећање квалитета наставе. На основу истих анкета уочава се да односи наставника, сарадника и студената обезбеђују постизање образовних циљева

Факултет омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са законом. Инфраструктура за студенте (студентски клуб, студентска служба, библиотека, читаонице и др.) испуњава захтеве који важе за високошколске институције. На Пољопривредном факултету постоји ресторан за исхрану студената у склопу Студентског центра. У циљу додатног каријерног усавршавања студената и што бољег позиционирања на тржишту рада, Факултет је 2022. године оформио Центар за каријерни развој студената Пољопривредног факултета. У оквиру Центра организују се радионице, обуке, курсеви и слични догађаји у сарадњи са еминентним представницима привреде, а све са циљем подршке студентима Факултета.

На основу заступљености у Комисији за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета, активности Студентског парламента и учешћа у раду Наставно-научног већа Факултета, учешће студената у процени услова и организације студијских програма је обезбеђено на континуиран начин.

Пољопривредни факултет Универзитета у Београду обезбеђује одговарајући простор и опрему за квалитетно извођење свих облика наставе, учења и консултације. Стандарди простора и опреме Факултета одговарају пољу техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука. Поред тога, Факултет обезбеђује простор за административне послове, односно, одговарајуће канцеларије за потребе студентске службе. Пољопривредни факултет има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информационе ресурсе и сервисе које користи ради испуњења основних циљева и задатака. Факултет има библиотеку снабдевену научном и стручном литературом која својим нивоом и обимом у потпуности обезбеђује подршку наставном процесу и научноистраживачком раду. Пољопривредни факултет Универзитета у Београду повезан је у Академску мрежу Србије (АМРЕС) оптичким гигабитним линком преко чворишта Рачунарског центра Универзитета у Београду (РЦУБ). На тај начин обезбеђена је стална интернет конекција. Студентима је на располагању и e-learning систем базиран на Moodle и Microsoft платформама. Од стране наставника, сарадника и студената користе се и друге платформе (ZOOM, Google Classroom и др.). Платформе су намењене студентима и наставницима као подршка у процесу извођења наставе у учионицама и на даљину.

Из претходно описаног стања, наведених података у табелама и прилозима овог стандарда, уочава се да Пољопривредни факултет поштује једнакост и равноправност студената по свим основама, с обзиром на процедуре пријема и признавања образовања, при примењивању опште институционалне стратегије у складу са Законом о високом образовању, општим актом Факултета и Универзитета у Београду и одговарајућим правилницима. На основу исте документације такође се уочава да су процедуре за пријем и оцењивање студената јасно дефинисане, јавно објављене и да се непрестано и доследно примењују у читавој установи.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 8.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:

- процедуру пријема студената;
- једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама;
- рад на планирању и развоју каријере студената;
- доступност информација о студијама;
- доступност процедура и критеријума оцењивања;
- анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама, уз корективне мере;
- усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма;
- објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања;
- праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере;
- студентско организовање и учествовање у одлучивању.

Табела 8.0. SWOT анализа

| ПРЕДНОСТИ                                                                                                                                          |     | СЛАБОСТИ                                                                                                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Процедура пријема студената је јавна, транспарентна и у складу са Законом о високом образовању и стандардима; добро организована припремна настава | +++ | Разлика у нивоу предзнања пријављених кандидата                                                                                                               | +   |
| У потпуности се поштује принцип једнакости и равноправности студената укључујући и студенте са посебним потребама                                  | +++ | У неким случајевима за студенте са сензорним или моторним хендикепом не постоје техничке могућности за потпуно задовољење захтева високог квалитета студирања | +   |
| Квалитетан интернет странице установе са свим релевантним подацима везаним за студијске програме које се организују на Факултету                   | +++ | Мала доступност информација о студијама у средствима јавног информисања                                                                                       | +   |
| Факултет систематски прати пролазност по предметима                                                                                                | +++ | Нередовно ажурирање података                                                                                                                                  | +   |
| Студентима је омогућено организовање и учешће у одлучивању, Заступљеност рада на планирању и развоју каријере студената                            | +++ | Ангажовање мањег броја студената у студентским организацијама и одлучивању                                                                                    | +   |
| МОГУЋНОСТИ                                                                                                                                         |     | ПРЕТЊЕ                                                                                                                                                        |     |
| Укључивање већег броја кандидата у програме припремне наставе                                                                                      | ++  | Све израженије смањење предзнања које кандидати за упис на факултет имају, Опште снижавање критеријума за упис на факултет услед парирања конкуренцији        | +++ |
| Стварање услова за студенте са посебним потребама                                                                                                  | +++ | Мало интересовање студената са посебним потребама за студије                                                                                                  | +   |
| Презентација школе, студијских програма, програма пријемног испита и стандарда обезбеђења квалитета поред                                          | +++ | Недовољно јасна представа студената о исходима образовања на различитим студијским програмима                                                                 | +   |



|                                                                                                                                                                                                          |     |                                     |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------|----|
| истицања на интернет страници Факултета, студијске програме треба непосредно и у електронској форми представити и потенцијалним кандидатима преко одговарајућих средњих школа најкасније до краја априла |     | на факултету                        |    |
| Квалитетне службе омогућавају унапређење праћења пролазности студената по предметима, програмима и годинама                                                                                              | +++ | Недовољна примена корективних мера  | +  |
| Спремност да се унапреди студентско организовање                                                                                                                                                         | +++ | Подељеност студентских организација | ++ |

### Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 8 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Укључивање већег броја кандидата за упис на студијске програме у програме припремне наставе;
2. Стварање свих неопходних услова за студенте са посебним потребама;
3. Побољшање презентације Факултета, студијских програма, програма пријемног испита и стандарда обезбеђења квалитета. Поред тога, потребно је истицати да акредитовани студијски програми омогућавају мобилност студената, што ће несумњиво унапредити промоцију факултета и допринети већој заинтересованости кандидата;
4. Унапредити садржај Веб сајта Факултета на енглеском језику ради привлачења квалитетних страних студената кроз програме мобилности;
5. Унапређење праћења пролазности студената по предметима, студијским програмима и годинама;
6. Подржавање настојања студената за унапређење студентског организовања, укључивање већег броја студената у ван-наставне активности и рад студентских организација;
7. Даље унапређење неопходних активности по питању планирања и развоју каријере студената.

### Показатељи и прилози за стандард 8:

**Табела 8.1.** Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

**Табела 8.2.** Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

**Табела 8.3.** Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

**Прилог 8.1.** Правилник о процедури пријема студената

Прилози **8.1а, 8.1б, 8.1в, 8.1г.** Конкурси

**Прилог 8.2.** Правилник о оцењивању

Прилози **8.2а, 8.2б, 8.2в, 8.2г, 8.2д, 8.2е.** Правилници о правилима студија

**Прилог 8.3.** Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

### **Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса**

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

#### **Опис**

Пољопривредни факултет има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информационе ресурсе и сервисе које користи ради испуњења основних циљева и задатака. Факултет има библиотеку снабдевену литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује подршку наставном процесу и научно-истраживаком раду. Библиотека тренутно располаже са укупно 70938 библиотечких јединица, од тога 66987 из свих области из којих се изводи наставни процес без база електронских јединица, међу којима су 10523 основна наставна средстава (уџбеници, скрипта, збирке), 5050 монографија, 39213 помоћних наставних средстава (приручници, енциклопедије, речници, атласи). Факултет обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима. Учила и помоћна наставна средства су расположиви у броју довољном да се обезбеди нормално одвијање наставног просеса.

Пољопривредни факултет у Београду повезан је у Академску мрежу Србије (AMRES) оптичким гигабитним линком преко чворишта Рачунарског центра Универзитета у Београду (RCUB), чиме је обезбеђена брза и стабилна интернет конекција. Локална рачунарска мрежа (LAN) садржи:

- преко 500 мрежних прикључних места (Cat 5e);
- 45 управљива L2 switch-a;
- 1 L3 switch;
- 1 Firewall Fortigate FG100F
- 64 Wi-Fi приступне тачке (AP).

Wi-Fi мрежом (Eduroam и CASA пројект) покривена је свака учионица, слушаоница, сала, амфитеатар и библиотека са свим читаоницама. Бежичном мрежом покривени су и главни улаз, холови и ходници испред свих амфитеатара и учионица, укључујући и кафе клуб.

У оквиру физичке LAN инфраструктуре логички је распоређено 15 сервера под Windows и Linux оперативним системом са преко 500 активних десктоп и лаптоп рачунара регистрованих у MS Активном директоријуму, логички распоређених у 18 подмрежа. Студентима основних, мастер, специјалистичких и докторских студија на располагању је 7 рачунарских учионица: · Статистичка лабораторија AEKLAB (нова зграда, IV спрат) са 20 обновљених рачунара са Win10 OS; · Лабораторија агроекономије (нова зграда, IV спрат) са 16 обновљених рачунара са Win10 OS; · Lolaqua учионица TEMPUS 2 (нова зграда, IV спрат) са 7 рачунара; · Студентски рачунарски центар (стара зграда, галерија) са 24 обновљених рачунара са Win10 OS и принт сервером; · Студентска читаоница - библиотека (нова зграда, V спрат) са 2 обновљена рачунара под Win10 OS; · Вежбаоница за ботанику (стара зграда, II спрат) са 12 рачунара; · Лабораторија за зоотехнику (нова зграда, III спрат) са 4 рачунара; · Moodle учионица (нова зграда, V спрат - галерија) са 12 рачунара под Win7 OS. За извођење наставе у рачунарским учионицама је расположиво 96 рачунара. У свим учионицама рачунари су повезани на мрежу факултета и имају сталан приступ интернету. Студентима је на располагању и e-learning систем базиран на Moodle и Microsoft O365 платформама. Намењен је студентима и наставницима као подршка у процесу извођења наставе. Интернет адреса платформе за учење на даљину је <http://imoodle.agrif.bg.ac.rs> и тренутно има преко 4000 регистрованих корисника који прате преко 50 постављених курсева. На серверима факултета постављена је и Atutor платформа за учење на даљину, у оквиру Tempus пројекта. Интернет адреса платформе је <http://tempus.agrif.bg.ac.rs/learning>.

Информациони систем библиотеке Пољопривредног факултета заснива се на 2 базе података: CDS/ISIS бази података, уз коришћење WINISIS софтвера за управљање и COBISS базе која чини саставни део ВБС. Систем тренутно чини четири рачунара за запослене на факултету, и два рачунара за студенте расположива за КОБСОН претрагу у читаоници библиотеке..

Путем интернета библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије и њеним ресурсима. Библиотека је део Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку часописа (КОБСОН), тако да је наставницима и сарадницима доступно око 35000 наслова иностраних часописа, односно 22 издавача и сервиса. Библиотекари редовно посећују стручне семинаре у Народној библиотеци Србије и осталим центрима у земљи. Рад Библиотеке Пољопривредног факултета регулисан је Правилником о раду библиотеке. Факултет располаже богатом информационом опремом са више од 500 рачунара у оквиру локалне мреже Факултета која је повезана на академску мрежу (АМРЕС) која у потпуности обезбеђује студирање и научно-истраживачки рад. Факултет има седам рачунарских учионица/ лабораторија са укупно 96 рачунара који имају приступ интернету. Поред тога, Факултет располаже опремом за учење на даљину (e-learning MOODLE platform сервер, и e-learning ATUTOR platform сервер). У циљу ефикасног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса Факултет обезбеђује неопходну обуку наставника, сарадника и студената. Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.

Централна библиотека на Факултету обједињује литературу из свих области које се изучавају на факултету, као што су: Хемија, Физика, Биохемија, Ботаника, Зоологија, Анатомија домаћих животиња, Математика, Статистика, Рачунарство и информатика, Страни језици, Физиологија домаћих животиња, Генетика и оплемењивање биљака, Генетика и оплемењивање животиња, Педологија, Наводњавање пољопривредних култура, Агрохемија, Физиологија и исхрана биљака, Опште ратарство, Посебно ратарство, Повртарство, Микробиологија, Метеорологија, Крмно биље, Фитопатологија, Ентомологија, Фитофармација, Хербологија, Воћарство, Виноградарство, Пчеларство, Хортикултура, Сточарство, Исхрана животиња, Зоохигијена, Здравствена заштита домаћих животиња, Одгајивање и репродукција животиња, Мелиорације, Геологија са хидрогеологијом, Геодезија, Заштита и коришћење вода, Конструкције и материјали, Механика, Механика и конструкције, Системска анализа и менаџмент вода, Социологија, Пољопривредна техника, Економија, Економика пољопривреде са задругарством, Маркетинг и тржите пољопривредно-прехрамбених производа, Рачуноводство и економика пољопривредних газдинстава и Менаџмент и организација у пољопривреди. Поред наставне литературе библиотека Пољопривредног факултета располаже бројним публикацијама из области пољопривреде и биотехничких наука које помажу бољем образовању и високом нивоу информисаности о најновијим достигнућима у науци и струци како студената, тако и наставног особља. Рад Библиотеке је регулисан Правилником о раду Библиотеке (Прилог 9.16). Њиме је јасно утврђен поступак за набавку, пријем, инвентарисање и каталогизовање библиотечког фонда, неопходна обука наставника, сарадника и студената у циљу ефективног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса, начин коришћења библиотечког фонда, начин коришћења читаонице. На основу Правилника врши се периодично проверавање квалитета и унапређење библиотечких ресурса.

У библиотеци се налази домаћа и страна литература. За рад наставног особља и студената на располагању је велики број потребних приручника, енциклопедија, зборника радова и речника. У библиотеци постоји база података о библиотечким јединицама у високошколској установи, одбрањеним специјалистичким радовима, магистарским тезама и докторских дисертацијама. За потребе својих корисника, библиотека има развијену међубиблиотечку сарадњу са другим библиотекама у земљи, а преко Народне библиотеке и са библиотекама у иностранству. Информације о библиотечком материјалу, корисник може да добије телефоном, уз стручну помоћ библиотекара. Информациони систем библиотеке Пољопривредног факултета заснива се на одговарајућој бази података, уз коришћење одговарајућег софтвера за управљање. Ови рачунари формирају интранет мрежу библиотеке, која је истовремено део академске рачунарске мреже Универзитета у Београду, те путем ње има приступ глобалној рачунаској мрежи – интернету.

Путем интернета библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије и њеним

ресурсима. Библиотека је део Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку часописа (КОБСОН), тако да је наставницима и сарадницима доступно око 35000 наслова иностраних часописа, односно 22 издавача и сервиса, који се у великој мери подударају са листом часописа *Web of Science (WoS)* који обухвата најзначајније светске наслове. Библиотека је током 2011. године постала чланица и повезана је у јединствени COBISS систем а у току је унос целокупне библиотечке грађе, после кога ће листинг комплетне грађе бити доступан преко интернета. Тренутно се у COBISS.SR систему може претраживати новија библиотечка грађа која је већ унета у базу података.

За потребе систематичног и функционалног вођења библиотеке, развијен је информациони систем за пословање библиотеке који подржава све функције које су потребне у свакодневном раду библиотекара. Ова апликација покрива UNIMARC стандард, који је универзални стандард у библиотекарству. На овај начин се може радити једноставна претрага постојећих наслова, унос, брисање и измена записа.

Библиотекари редовно посећују стручне семинаре у Народној библиотеци Србије и осталим центрима у земљи. Пољопривредни факултет систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру се континуирано прати, оцењује и унапређује.

Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунском центру.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и осталог електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како би студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад. Коришћење библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је најмање 12 часова дневно.

Факултет је донео општи акт о уџбеницима - Правилник о издавачкој делатности, уџбеницима и другој наставној литератури. Овим Правилником у складу са Законом о публикацијама и Статутом Факултета уређена је издавачка делатност Факултета: припремање, одобравање, издавање и употреба уџбеника и друге наставне литературе на Факултету, поступци за праћење квалитета и вредновање током употребе у наставном процесу, као и друга питања везана за издавачку делатност. У складу са одредбама Закона о обавезном примерку публикација и Правилника о достављању обавезног примерка електронских публикација депозитним библиотекама и њиховом коришћењу усвојено је одговарајуће Упутство.

Циљ издавачке делатности Факултета је да се студентима свих нивоа студија обезбеде основни уџбеници и допунска уџбеничка литература која ће на сигуран начин побољшати квалитет наставе и унапредити процес образовања на Факултету. Издавачка делатност Факултета обухвата издавање публикација за све видове стручног усавршавања. Програм издавачке делатности у области уџбеничке и приручне литературе доноси Наставно-научно веће Факултета на предлог Одбора за издавачку делатност. Већа катедри утврђују уџбеничку литературу коју студент може да користи за савладавање садржаја одређеног предмета сваке године. Наставни материјал може бити из интерног или екстерног извора. Интерни извори су они материјали чији су аутори бивши и садашњи професори Факултета, док се екстерни односе на уџбенике и другу литературу чији су аутори са друге високошколске установе у земљи или иностранству.

У складу са општим актом, Факултет систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ). Контролу квалитета врше рецензенти, катедра и одговарајућа наставно - научна већа Института, као и Одбор за издавачку делатност. У току коришћења уџбеника, контролу квалитета врше и студенти кроз одговарајуће анкете предмета.

Уџбеници који се користе као извор наставне и испитне материје, а које издаје Факултет, према Правилнику, морају поштовати одређене стандарде структуре. Свако поглавље, поред основног текста, треба да садржи:

- циљ поглавља или шта ће студент сазнати у њему или како ће проучавање поглавља допринети увећавању знања и способности студента;
  - резиме поглавља;
  - питања за проверу знања или дискусију;
  - пример, вежбу, симулацију, илустрацију, задатак, случај из праксе на почетку поглавља и/или крају поглавља и/или интегрисан у текст поглавља. Изузетак могу бити једино уџбеници на предметима на којима постоје збирке задатака, примера, случајева из праксе или други материјали који служе за вежбање студената;
  - напомене;
  - литературу и референце на један од три начина:
  - референце у фуснотама на свакој страни уз обавезну библиографију на крају поглавља или на крају уџбеника,
  - референце у енднотама на крају поглавља уз необавезну библиографију на крају уџбеника;
  - референце у заградама интегрисане у текст уз обавезну литературу у енднотама и необавезну библиографију на крају уџбеника.
- Уџбеник, који издаје Факултет, према Правилнику, треба да садржи:
- предговор са циљевима, структуром и планом излагања у уџбенику.
- Препоручује се да уџбеник који издаје Факултет, садржи:
- речник (дефинише главне појмове у уџбенику);
  - индекс појмова;
  - индекс имена.
- Уџбеник мора бити јасан и разумљив студентима. Наставна материја у уџбенику мора бити изложена на начин који студент може лако разумети. Уџбеник мора бити логично структуриран. Делови, поглавља или друге целине морају бити заокружене и повезане, а њихов редослед мора бити логичан. Уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим.

**У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 9.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:**

- постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему;
- покривеност предмета уџбеницима и училима;
- структуру и обим библиотечког фонда;
- постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа);
- број и стручну спрему запослених у библиотеци и другим релевантним службама;
- адекватност услова за рад (простор, радно време).

Табела 9.0. SWOT анализа Стандарда 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

| Елементи анализе                                       | SWOT анализа |                                                                                                                        | Квантитативна оцена |
|--------------------------------------------------------|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему | S            | Квалитетан Правилник о издавачкој делатности, уџбеницима и другој наставној литератури                                 | +++                 |
|                                                        | W            | Скромне материјалне могућности Факултета за штампање уџбеника и наставне литературе, иако је то Правилником предвиђено | ++                  |

|                                                                                               |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                                                               | O | Континуирани рад на побољшању уџбеничког материјала и унапређење Правилника о издавачкој делатности                                                                                                                                                                                                               | +++ |
|                                                                                               | T | Уџбенички материјал чији издавач није Факултет у појединим случајевима није усклађен са планом и програмом предмета                                                                                                                                                                                               | +   |
| Покривеност предмета уџбеницима и училима                                                     | S | Студијски програми су на одговарајући начин покривени уџбеницима и училима                                                                                                                                                                                                                                        | ++  |
|                                                                                               | W | Поједини изборни предмети нису покривени наменски писаном литературом                                                                                                                                                                                                                                             | ++  |
|                                                                                               | O | Унапређење издавачке делатности на Факултету чиме би се повећала мотивисаност наставника за издавање различитих форми наставничког материјала                                                                                                                                                                     | +++ |
|                                                                                               | T | Непоштовање права на интелектуалну својину утиче на немотивисаност наставника за писање уџбеника за изборне предмете које бира мали број студената. Превелика продукција наставног материјала због референтног критеријума за изборе у виша наставна звања може допринети смањењу квалитета наставног материјала. | ++  |
| Структура и обим библиотечког фонда                                                           | S | Библиотечки фонд је на прихватљивом нивоу                                                                                                                                                                                                                                                                         | ++  |
|                                                                                               | W | Све мање средстава за даље обogaћивање библиотечког фонда                                                                                                                                                                                                                                                         | +++ |
|                                                                                               | O | Спремност наставника да уступају своје уџбеничке материјале и без надокнаде. Мотивисање и подстицање пријатеља Факултета на улагање и усавршавање библиотечких ресурса кроз различите облике сарадње и донације.                                                                                                  | +   |
|                                                                                               | T | Недовољна брига надлежног министарства за повећање квалитета и обима библиотечких фондова високошколских установа                                                                                                                                                                                                 | ++  |
| Постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа) | S | На факултету постоје задовољавајући информатички ресурси за обављање научно-истраживачких и образовних активности                                                                                                                                                                                                 | +   |
|                                                                                               | W | Недовољно средстава за даље осавремењавање информатичких ресурса                                                                                                                                                                                                                                                  | +   |
|                                                                                               | O | Даље умрежавање омогућава квалитетнију искоришћеност информатичких ресурса                                                                                                                                                                                                                                        | ++  |
|                                                                                               | T | Недовољна брига надлежног министарства за повећање квалитета и даље осавремењавање информатичких ресурса високошколских установа                                                                                                                                                                                  | ++  |
| Адекватност услова за рад (простор, радно време)                                              | S | На Факултету постоје адекватни услови за рад; радно време библиотеке и читаонице је прилагођено студентима и наставном особљу                                                                                                                                                                                     | +++ |
|                                                                                               | W | Недовољно средстава за даље проширивање и опремањепростора                                                                                                                                                                                                                                                        | +   |
|                                                                                               | O | Изузетна ангажованост запослених у библиотеци                                                                                                                                                                                                                                                                     | +++ |
|                                                                                               | T | Недовољна брига надлежног министарства за                                                                                                                                                                                                                                                                         | ++  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |  |                                          |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |  | повећање квалитета библиотечког простора |  |
| <p><b>Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9:</b></p> <p>На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 9 и усвојен следећи предлог мера и активности:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Дефинисати план континуираног рада на побољшању уџбеника;</li> <li>2. Унапредити издавачку делатност на Факултету и повећати мотивисаност наставног особља за издавање различитих облика наставничког материјала;</li> <li>3. Наставити умрежавање које омогућава квалитетнију искоришћеност информатичких ресурса;</li> <li>4. Потребно је континуирано обогаћивати библиотечки фонда у складу са потребама студената, наставника и сарадника;</li> <li>5. У рачунском центру је потребно вршити сталну имплементацију нових информационих и комуникационих технологија;</li> <li>6. Унапређење компетентности и мотивисаности запослених у библиотеци и другим релевантним службама; и</li> <li>7. Набавка софтвера за евидентирање публикација запослених на Факултету, који би омогућио унос сопствених публикација, било да је реч о уџбеницима, монографијама, поглављима у књизи или нечем другом, односно унос свих научно-истраживачких резултата према критеријумима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, са свим релевантним подацима (аутори, година публикације, категорија и наслов резултата).</li> </ol> |  |                                          |  |
| <p><b>Показатељи и прилози за стандард 9:</b></p> <p><a href="#">Табела 9.1.</a> Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи</p> <p><a href="#">Табела 9.1а.</a> Допуна броја и врсте библиотечких јединица у високошколској установи</p> <p><a href="#">Табела 9.1а.б.</a> Број и врсте библиотечких јединица по Институтима</p> <p><a href="#">Табела 9.2.</a> Попис информатичких ресурса</p> <p><a href="#">Прилог 9.1.</a> Општи акт о уџбеницима (Правилник о издавачкој делатности и наставним и научним публикацијама)</p> <p><a href="#">Прилог 9.2.</a> Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)</p> <p><a href="#">Прилог 9.3.</a> Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |                                          |  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке</b></p> <p>Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>Опис</b></p> <p>Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке на Факултету је обезбеђен утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада. Описи организационе структуре и процедура система обезбеђења квалитета на Пољопривредном факултету дати су детаљно у анализи стандарда 3. У истом стандарду наведене су организационе јединице и њихов делокруг рада, као и реализација, координација и контрола њиховог рада.</p> <p>У општем акту Факултета регулисане су основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, органа управљања, Студентског парламента и стручних служби што је детаљно</p> |

описано у стандарду 3.

Пољопривредни факултет има 29 катедри, огледно школско добро Пољопривредног факултета Радмиловац (ОДПФ "Радмиловац") и Централну лабораторије Пољопривредног факултета (у даљем тексту: ЦЛПФ). Њихове надлежности ближе су уређене општим актом у складу са законским прописима, што је детаљно описано у стандарду 3.

У оквиру организационе јединице Стручна служба, обављају се правни, кадровски и општи послови, послови за потребе студија, финансијско-рачуноводствени послови, послови библиотеке са документацијом, техничко-набавни, издавачки и други послови који обезбеђују услове за несметано одвијање наставног, научно-истраживачког и стручног рада на Факултету.

Стручну службу Факултета чине организациони делови:

1. Служба за правне, кадровске и опште послове;
2. Служба за финансијске и рачуноводствене послове;
3. Студентска служба;
4. Служба за техничке и набавне послове;
5. Служба за издавачке послове;
6. Служба за информационе технологије и
7. Библиотека.

Унутар појединих служби, према потреби, образују се посебне радне јединице. Надлежности стручних служби ближе су уређене општим актом у складу са законским прописима, што је детаљно описано у стандарду 3.

Пољопривредни факултет има ненаставно особље (укупно 169 запослених лица, табела 10.1.) које својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма, као и свих осталих основних задатака и циљева високошколске установе. Организационе јединице Факултета, њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола, утврђени су Статутом Факултета и Правилником о организацији и систематизацији радних места. Ненаставно особље Факултета организовано је у одговарајуће стручне службе које својим стручним и професионалним радом дају подршку реализацији основних задатака и циљева студијских програма на свим степенима високошколског образовања на Факултету. Стручним службама руководи секретар Факултета који је дипломирани правник. У библиотеци Пољопривредног факултета стално су запослена два лица, један библиотекар са високим образовањем и један књижничар са средњим стручним образовањем. Студентска служба Факултета запошљава осам лица, седам референата и руководиоца Студентске службе који има високо образовање. На пословима информационог система запослено је три извршиоца са средњим образовањем. У реализацији лабораторијских вежби са студентима помажу 30 лица, од тога један виши научни сарадник, 10 научних сарадника, 28 истраживача сарадника и један виши стр.техн.сарадник- координатор пројекта (табела 7.2а.).

У Служби за финансијске и рачуноводствене послове запослено је 7 лица, Служби за издавачке делатности 6 лица, Служби за техничке и набавне послове 34 лица и Радној јединици "Кафе клуб" једно лице. На ОДПФ "Радмиловац" запослено је укупно 30 лица, а у Стакленику Пољопривредног факултета 3 лица. Сва ова лица доприносе својим стручним и професионалним радом успешној реализацији студијских програма, стварању креативне атмосфере за наставу и учење, као и реализацији осталих основних задатака и циљева високошколске установе.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђени су општим актом високошколске установе и правилником о организацији и систематизацији послова и доступни су јавности.

Факултет систематски прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење. Такође систематски прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада. Посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената



и заинтересованих субјеката. У целини посматрано, високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

Квалитет рада органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује и на основу оцена по потреби усваја се предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада. При томе посебно се прати и оцењује однос органа управљања, стручних органа и студентског парламента према студентима, као и њихова мотивација у раду са студентима.

**У оквиру стандарда методом SWOT анализе (табела 10.0.) установа је анализира и квантитативно оценила следеће елементе:**

- дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа;
- дефинисаност организационе структуре;
- праћење и оцењивање квалитета управљања устаном, уз мере за унапређење;
- праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља, уз мере за унапређење;
- дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља;
- доступност релеватних информација о раду стручних служби и органа управљања;
- перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља.

Табела 10.0. SWOT анализа Стандард 10: Квалитет управљања високошколском устаном и квалитет ненаставне подршке

| Елементи анализе                                                         |   | SWOT анализа                                                                                                                                        | Квантитативна оцена |
|--------------------------------------------------------------------------|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа | S | Надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа су јасно дефинисане Статутом Факултета                                                  | +++                 |
|                                                                          | W | Повремена недовољна усклађеност рада органа управљања, пословођења и стручних органа                                                                | +                   |
|                                                                          | O | Преиспитивање надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа у складу са подизањем нивоа квалитета у свим областима контроле квалитета | +                   |
|                                                                          | T | Неблаговремено извршавање појединих надлежности из домена органа управљања, пословођења и стручних органа                                           | +                   |
| Дефинисаност организационе структуре                                     | S | Организациона структура је јасно дефинисана                                                                                                         | +++                 |
|                                                                          | W | Повремена недовољна усклађеност рада појединих организационих јединица                                                                              | +                   |
|                                                                          | O | Преиспитивање организационе структуре и промене у складу са подизањем нивоа квалитета у свим областима контроле квалитета                           | +                   |
|                                                                          | T | Непримењивање стратегије развоја високог образовања надлежног министарства утиче на квалитет рада и организацију високошколске установе             | ++                  |
| Праћење и оцењивање квалитета управљања                                  | S | На Факултету се прати о оцењује квалитет управљања институцијом                                                                                     | +                   |
|                                                                          | W | Повремена недовољна усклађеност праћења и предузимање мера за унапређење квалитета                                                                  | +                   |

|                                                                                           |   |                                                                                                                                           |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| институцијом, уз мере за унапређење                                                       | O | Спремност да се унапређује квалитет управљања институцијом                                                                                | +  |
|                                                                                           | T | Неповољна финансијска ситуација у високом образовању утиче на недовољну примену мера за унапређење квалитета институције                  | ++ |
| Праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и наставног особља, мере за унапређење | S | На Факултету се редовно прати квалитет рада стручних служби и наставног особља                                                            | +  |
|                                                                                           | W | Повремена недовољна усклађеност праћења и примене мера за унапређење квалитета                                                            | +  |
|                                                                                           | O | Спремност да се унапређује квалитет стручних служби и наставног особља,                                                                   | ++ |
|                                                                                           | T | Неповољна финансијска ситуација утиче на недовољну примену мера за унапређење квалитета рада стручних служби и наставног особља           | ++ |
| Доступност релеватних информација о раду стручних служби и органа управљања               | S | Информације о раду стручних служби и органа управљања су доступне на увид                                                                 | +  |
|                                                                                           | W | Поједине информације нису редовно ажуриране                                                                                               | +  |
|                                                                                           | O | Даља примена информатичких ресурса омогућава већу доступност релеватних информација о раду стручних служби и органа управљања             | +  |
|                                                                                           | T | Недовољна искоришћеност доступних информација                                                                                             | +  |
| Перманентно усавршавање и образовање наставног особља                                     | S | Врши се перманентно усавршавање и образовање наставног особља                                                                             | +  |
|                                                                                           | W | Рад на перманентном усавршавању и образовању наставног особља је у појединим сегментима стихијски и одвија се само према указаној потреби | +  |
|                                                                                           | O | Прецизније дефинисање тема за усавршавање и образовање наставног особља                                                                   | +  |
|                                                                                           | T | Незаинтересованост за усавршавање и образовање појединаца из редова наставног особља                                                      | +  |

### Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 10 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Преиспитати организациону структуру и извршити промене у складу са потребама подизања нивоа квалитета у свим областима контроле квалитета;

2. Унапредити квалитет управљања дефисањем превентивних и корективних мера;

3. Унапредити квалитета стручних служби и компетенције наставног особља;

4. Побољшати информисање на Факултету.

5. Ради подизања квалитета у оквиру стандарда 10 потребно је извршити свеобухватну анализу дугогодишње кадровске политике на Факултету као основу за израду нове систематизације радних места, планирање радних места и будуће промене систематизације ускладити са стандардима акредитације и самовредновања, извршити темељну анализу заступљености наставног особља по институтима и службама и према потреби, а у складу са могућностима у вези са профилем и степеном стручности евентуално вршити прерасподелу.

### Показатељи и прилози за стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе

[Прилог 10.2a.](#) Анализа резултата анкете квалитета рада ВШУ

[Прилог 10.26.](#) Анализа резултата анкете запослених о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[Прилог 10.3.](#) Правилник о организацији и систематизацији послова

## Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

### Опис

Пољопривредни факултет Универзитета у Београду располаже одговарајућим простором и опремом за квалитетно извођење свих облика наставе и учења на свим степенима студија. Стандарди простора и опреме Факултета одговарају пољима техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука.

Пољопривредни факултет у сопственом власништву располаже простором од укупно 25961 m<sup>2</sup> (табела 11.1a), што представља 6,49 m<sup>2</sup> по студенту, с обзиром да планирани број студената на свим степенима високошколског образовања износи 4000 (на основним студијама 3160, на мастер студијама 450, на специјалистичким студијама 24 и на докторским студијама 366 студената).

Наставни процес одвија се у две смене, преподне углавном на првом, а послеподне на осталим степенима студија. Факултет располаже са укупно 4445 места у амфитеатру, учионици и лабораторији за студенте у свакој смени. Спецификација лабораторијског простора за извођење експерименталне наставе у високошколској установи дата је у табели 11.16.

Наставни простор обухвата 11 амфитеатара, 10 предаваоница (слушаоница), 21 вежбаоницу, 86 лабораторија, 3 рачунарске лабораторије и једну учионицу, 8 библиотека, 3 студентске радионице, 9 помоћних кабинета, 2 учионице и једну салу за конференције на ОДПФ "Радмиловац" (укупно простора 2500 m<sup>2</sup> на ОДПФ "Радмиловац"). Факултет располаже са 8 просторија у којима се одржавају одбране завршних радова и седнице тела Факултета.

Пољопривредни факултет обезбеђује одговарајући радни простор за наставнике и сараднике, који чини 289 кабинета укупне површине 5403 m<sup>2</sup>. Простор свих кабинета је одговарајући за одржавање консултација и завршних усмених испита на свим нивоима студија, а већина кабинета је специјализована и опремљена за одржавање наставе у мањим групама на другом и трећем степену студија.

За потребе Службе за студентска питања, других административних служби, секретаријата, деканата као и Студентског парламента и студентских организација Факултета обезбеђени су одговарајући услови за несметани рад. Канцеларије студентске и финансијско-рачуноводствене службе имају укупну површину по 150 m<sup>2</sup>, обезбеђена је просторија за писарницу и архиву површине 112 m<sup>2</sup>, канцеларија за секретара површине 26 m<sup>2</sup>, канцеларија за секретарицу декана површине 26 m<sup>2</sup>, канцеларија за декана површине 26 m<sup>2</sup>, простор за техничку подршку од 50 m<sup>2</sup>, свечану салу са 101 место и површине 105 m<sup>2</sup>, ресторан за студенте површине 500 m<sup>2</sup> и 160 места, просторију за техничку службу површине 20 m<sup>2</sup>, магацин површине 60 m<sup>2</sup>, 2 гараже за факултетски аутобус и службена возила површине 390 m<sup>2</sup> и 3 просторије за штампарију, укупне површине од 100 m<sup>2</sup>.

Факултет поседује централну библиотеку површине 200 m<sup>2</sup>, наставничку читаоницу и студентску читаоницу површине 476 m<sup>2</sup> са 208 места, и 8 библиотека површине 483 m<sup>2</sup> и 145 места. Централна библиотека располаже са укупно 66987 библиотечких јединица.-.

Простор је приступачан за студенте и наставно особље, као и остало академско и неакадемско особље са отежаним кретањем у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности ("Сл. гласник РС", бр. 46/2013) односно принципом универзалног дизајна.

Целокупна настава и истраживања се одвијају у простору на коме је носилац права коришћења Пољопривредни факултет у Београду, у оквиру Универзитета у Београду. Целокупан простор има

употребну дозволу за обављање наставно-научне делатности и у складу са тим задовољава урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. За извођење студијских програма Факултет је обезбедио сопствене наставно-научне базе, као и наставно научне базе у привреди (табела 11.3.). У оквиру сопствених наставно-научних база Факултет, осим тога располаже са наставним лабораторијама, има и научне и истраживачко-развојне лабораторије, научно-стручне центре и истраживачко развојне и иновационе јединице. У оквиру сарадње са привредом Факултет је ради квалитетног извођења наставе на студијским програмима потписао уговоре о пословној сарадњи и обезбедио извођење стручне праксе и дела наставног процеса у 101 одговарајуће предузеће.

Пољопривредни факултет поседује 80 ha обрадивог земљишта на огледном добру Радмиловац. По одлуци Владе Републике Србије, Факултету је у периоду од 1946. до 1956. године додељено 57 ha обрадивог земљишта, а тестаментом покојног Милана Вукићевића од 1941. године Факултету је остављено 23 ha обрадивог земљишта такође на Радмиловцу, што укупно чини површину обрадивог земљишта од 80 ha на територији општине Гроцка.

Факултет је закључио са Институтом Тамиш, Новосељански пут 33, Панчево, уговор број 214/1 од 13.5.2008. године о коришћењу обрадивог земљишта и тиме испуњава захтеве допунског стандарда од 100 ha земљишта.

За извођења појединих облика наставе, практичне обуке и научно-истраживачког рада Факултет поседује и користи огледна добра (ОДПФ "Радмиловац", Стакленици Пољопривредног факултета). ОДПФ "Радмиловац" представља јединствени национални ресурс из више области пољопривредних наука. У саставу огледног добра постоји следећи специјализовани центри:

- Центар за воћарство;
- Центар за пчеларство;
- Центар за рибарство и примењену хидробиологију.

У саставу огледног добра је радна јединица Вински подрум. ОДПФ "Радмиловац" располаже површинама које су са засадама воћака, винове лозе, под повртарским и ратарским културама, а део површина је у припреми за подизње нових засада. Вински подрум има намену да прихвати сву количину убраног грожђа, а служи и за справљање сортних вина и јаких пића од воћа и грожђа.

Стакленици Факултета, укупне површине 650 m<sup>2</sup>, састоје се из две целине. У старом делу стакленика се чувају и негују собне биљке - колекције истих, као и матичне биљке од којих се узимају резнице за даље умножавање. У новом делу стакленика, студенти свих нивоа студија обављају практичан део наставе и постављају огледе везане за научно истраживање.

Факултет располаже одговарајућом техничком опремом за савремено извођење наставе у складу са потребама студијских програма на свим степенима студија. Целукупна опрема је безбедна за рад и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима, о чему су студенти посебно обавештени преко упутства за коришћење. Осим тога, Факултет **редовно** за све наставнике и сараднике организује обуку за противпожарну заштиту према Закону о безбедности на раду. Поступак одржавања опреме је дефинисан одговарајућим документима.

Факултет располаже одговарајућом техничком опремом за савремено извођење наставе у складу са потребама студијских програма на свим степенима студија. У свим салама се користе уређаји за презентацију предавања уз прикључак одговарајућих рачунара и видео-бимова. Факултет поседује 15 сервера. У просторијама библиотеке Факултета се налази 2 рачунара у студентској читаоници, 12 у наставничкој читаоници и четири које користе запослени у библиотеци. Осим тога, у амфитеатрима и 5 предаваоница - великих учионица користе се покретни уређаји за презентацију предавања уз прикључак рачунара и видео-бимова (укупно 20 у салама и 40 мобилних видео – бимова који се користе у оквиру катедри Факултета. У кабинетима наставника и сарадника је расположиво више од 450 рачунара. У 7 информатичких лабораторија / учионица има укупно 96 рачунара. У студентском рачунарском центру Факултета има 24 рачунара који су искључиво на располагању студентима. Укупан број рачунара доступан

студентима је 96. Ова опрема се користи за израду завршних и дипломских – мастер радова, али и за научни рад студената на дипломским, специјалистичким и докторским студијама. Факултет поседује опрему за студије на даљину и то са по једним e-learning MOODLE сервером и једним e-learning ATUTOR сервером. Такође, поседује 64 приступне тачке за бежични интернет, као и PACE Mate BX400 преносиви рачунар за следе.

Од наведених просторија Факултета, више њих студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала). Такође, свим запосленим и студентима обезбеђује се неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе.

Факултет сваке године планира и улаже значајна средства за реконструкцију простора као и набавку опреме потребне за квалитетно извођење наставе и научноистраживачког рада. Паралелно са овим, стварају се услови за даље унапређивање информационих технологија, као предуслов за ефикаснији рад наставника, студената и стручних служби Факултета:

**Табела 11. SWOT анализа квалитета простора и опреме**

| <b>ПРЕДНОСТИ</b>                                                                                                                                |         | <b>СЛАБОСТИ</b>                                                                                                                         |         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| Просторни капацитети у потпуности задовољавају захтеве студијских програма у вези са укупним бројем студената према стандардима за акредитацију | ++<br>+ | Део просторних капацитета треба да се реновира                                                                                          | +       |
| Факултет поседује адекватну техничку и лабораторијску опрему                                                                                    | +       | Мањи део опреме је застарео, али још увек употребљив                                                                                    | +       |
| Капацитет опреме је усклађен са бројем студената                                                                                                | +       | Неуједначена искоришћеност капацитета у мањем обиму изражена по школским годинама                                                       | +       |
| Факултет поседује одговарајуће рачунарске учионице                                                                                              | ++<br>+ | Ограничења у погледу омогућавања сталног приступа студентима рачунарским учионицама                                                     | +       |
|                                                                                                                                                 |         | Мањак стучног особља за рад ИТ службе                                                                                                   | ++<br>+ |
|                                                                                                                                                 |         | Приступачност поједине опреме различитим субјектима                                                                                     | +       |
|                                                                                                                                                 |         | Недовољно испуњени захтеви у погледу приступачности одређених просторија лицима са отежаним кретањем                                    | ++      |
| <b>МОГУЋНОСТИ</b>                                                                                                                               |         | <b>ПРЕТЊЕ</b>                                                                                                                           |         |
| Спремност наставног особља да рационално користи постојеће капацитете                                                                           | ++      | Недовољно средстава из фондова ресорних министарстава и других фондова за адаптацију и реконструкцију простора у коме се одвија настава | +       |
| Посвећеност свих субјеката унапређењу и побољшању лабораторијске и остале опреме,                                                               | +       | Недовољна ангажованост надлежних министарстава смањује могућности за осавремењивање лабораторијске опреме                               | +       |
| Даље унапређење квалитета услуга у                                                                                                              | +       | Финансијска ситуација у мањем обиму                                                                                                     | +       |

|                                                                       |         |                                                |  |
|-----------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------------------------|--|
| рачунарским учионицама                                                |         | изражена онемогућава подизање квалитета опреме |  |
| редовна набавка опреме на основу националних и међународних пројеката | ++<br>+ |                                                |  |

#### **Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11:**

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 11 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Реновирати део просторних капацитета;
2. Извршити набавку дела техничке и лабораторијске опреме која је застарела или нефункционална;
3. Извршити набавку дела информатичке опреме која застарела;
4. Извршити набавку софтвера за базе података, нарочито по питању праћења успешности студирања студента;
5. Искоришћавање просторних капацитета и опреме на факултету ускладити са потребама наставне, научно-истраживачке и стручне делатности.

#### **Показатељи и прилози за стандард 11:**

**Табела 11.1а.** Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

**Табела 11.1б.** Спецификација лабораторијског простора који високошколска установа обезбеђује за извођење експерименталне наставе

**Табела 11.2а.** Листа вредније опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

**Табела 11.2б.** Листа капиталне опреме која се користи у наставном и научно-истраживачком процесу (опрема вредна више од 100.000 EUR)

**Табела 11.3.** Наставно-научне и стручне базе

#### **Стандард 12: Финансирање**

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

##### **Опис**

Финансијска конструкција и дугорочна стабилност Пољопривредног факултета обезбеђује се из различитих извора финансирања, добрим финансијским планирањем и транспарентношћу коришћења финансијских средстава. За Пољопривредни факултет у Београду стичу се приходи на основу Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Београду и Статута Факултета. По основу Закона и општих аката, Факултет самостално располаже овим финансијским средствима.

Извори финансирања Факултета су финансијска средства која обезбеђује оснивач и средства из сопствених прихода Факултета. Оснивач обезбеђује средства Факултету за: материјалне трошкове, текуће и инвестиционо одржавање, зараде запослених, у складу са законом и колективним уговором, опрему, библиотечки фонд, обављање научно-истраживачког рада који је у функцији подизања квалитета наставе, научно и стручно усавршавање запослених лица, подстицање развоја наставно-научног подмлатка, рад са талентованим студентима, међународну сарадњу, изворе информација и информационе системе, издавачку делатност, рад студентског парламента и ваннаставну делатност студената,

финансирање опреме и услова за студирање студената са хендикепом и друге намене, у складу са законом.

Сопствене изворе средстава Факултета чине: школарине и друге накнаде за услуге образовања, донација, поклоне и завештања, средстава за финансирање научно-истраживачког рада, пројекти и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантске услуге, накнада за комерцијалне и друге услуге, оснивачка права и средстава по уговорима о пружању услуга трећим лицима, као и средстава од домаћих и страних улагача и других извора, у складу са законом.

Пољопривредни факултет је у досадашњем раду континуирано остваривао позитивне финансијске резултате. Извори финансирања Факултета довољни су да обезбеде квалитетно извођење наставе за све време трајања студијских програма на свим нивоима високошколског образовања. Факултет има јавно доступан финансијски план за период законом прописаног трајања студијских програма, који је саставни део пословног плана високошколске установе. Финансијски план садржи јасно представљене будуће планиране приходе и расходе по врстама и динамици.

Финансијско функционисање Факултета у великој мери зависе, пре свега, од доспећа средстава из буџета Р. Србије. Министарство просвете и науке обезбеђује средства за одржавање наставе и текуће одржавање Факултета сагласно *"Уредби о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета"* (у даљем тексту Уредба). Ову Уредбу је Министарство донело пре усвајања Закона о високом образовању и услед тога она није сасвим усклађена са њим и стандардима за акредитацију студијских програма и установа. Зато је за Пољопривредни факултет потребно да се обезбеде и други извори финансирања и уведе мере рационализације функционалних додатака и обезбеди штедње да би се одржао потребан квалитет наставног процеса. Факултету се захваљујући приходима из сопствених извора и самосталним планирањем распореда и намена финансијских средстава из сопствених извора, обезбеђује финансијску стабилност, ликвидност и солвентност у дужем временском периоду. Тиме су дугорочно обезбеђују финансијска средства неопходна за реализацију наставних активности, научно-стручни и научно-истраживачки рад и финансијска сигурност запослених.

Концепт добре политике финансирања Пољопривредни факултет поткрепљује се кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет Факултета и у складу са Правилником о стицању и расподели дохотка (Прилог 12.0.), чиме се обезбеђује јавност и транспарентност извора финансирања и начина употреба финансијских средстава. Установа има вишегодишњи план финансирања сопствених активности. У оквиру тог плана, буџетирани и стварни трошкови сваког студијског програма и целе установе се периодично структурирају и документују.

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе за Факултет као установу, анализирани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

- извори и начини финансирања;
- дугорочно обезбеђење финансијских средстава за наставу, научноистраживачки, уметнички и стручан рад;
- финансијско планирање и одлучивање;
- јавност начина коришћења финансијских средстава

Табела 12. SWOT анализа система обезбеђења квалитета

| ПРЕДНОСТИ                                                                                                        |     | СЛАБОСТИ                                                                                                     |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Стабилни различити извори финансирања и дугорочно обезбеђена финансијска средства за наставу, научноистраживачки | +++ | Висока зависност финансијска стабилност Факултета од динамике доспећа новчаних средстава из буџета Републике | ++ |



|                                                                                               |     |                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| и стручан рад                                                                                 |     | Србије                                                                            |     |
| За Факултет има јасан финансијски план и финансијска стабилност                               | +++ | Недовољно искоришћене могућности повећања сопствених извора финансирања           | +   |
| Континуирано остваривање позитивних финансијских резултата                                    | +++ | Неповољна нормативна група према Уредби                                           | +   |
| Транспарентност извора финансирања и начина коришћења финансијских средстава                  | +++ | Потреба финансирања Огледног школског добра Радмиловац                            | +   |
| <b>МОГУЋНОСТИ</b>                                                                             |     | <b>ПРЕТЊЕ</b>                                                                     |     |
| Повећање сопствених извора финансирања                                                        | ++  | Нередован прилив средстава од Министарства за текуће одржавање и теренску наставу | ++  |
| Спремност на увођење мера рационализације и штедње у случају недовољног финансирања из буџета | ++  | Континуирано смањивање броја студената                                            | +++ |
|                                                                                               |     | Економски проблеми у земљи                                                        | ++  |

Квантификација процене наведених елемената анализе је вршена по следећој скали: високо значајно → +++ ; средње значајно → ++ и мало значајно → + .

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12:

На Наставно-научном већу Факултета размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 12 и усвојен следећи предлог мера и активности:

- Повећати број сопствених извора финансирања и њихов удео у укупним средствима;
- Усвојити и применити одговарајуће правилнике који дефинишу зараде запослених;
- Економичније управљати имовином Факултета;
- Истражити потенцијалне могућности финансијске подршке од стране привредних субјеката, општинске и градске управе и благовремено аплицирати;
- Повећати транспарентност начина коришћења финансијских средстава; и
- У програму рада Факултета треба уградити принципе према којима ће се у наредном периоду водити селективнија кадровска политика и функционални додаци, усвојити и применити одговарајући правилници који дефинишу зараде запослених (нарочито побољшати правилник о организацији и систематизацији радних места), економичније управљати имовином Факултета, као и искористити потенцијалне могућности финансијске подршке од стране привредних субјеката, општинске и градске управе.

**Показатељи и прилози за стандард 12:**

[Прилог 12.0.](#) Правилник о стицању и расподели дохотка

[Прилог 12.1.](#) Финансијски план

[Прилог 12.2.](#) Финансијски извештај за претходну календарску годину

### Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима



високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

## Опис

Пољопривредни факултет обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад Студентског парламента, студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету студијских програма и високошколске установе.

Студенти су заступљени у органу управљања (у Савету Факултета један представник је студент), органу пословођења (студент продекан), имају Студентски парламент и студентске организације. У раду Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета (КОПУК) активно учествују четири студента. Студенти преко своје заступљености у органима управљања и руковођења, Студентског парламента и КОПУК-а на одговарајући начин дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.

Пољопривредни факултет је 2023. године основао Центра за развој каријере и саветовање студената Пољопривредног факултета. Основни циљ оснивања Центра за развој каријере и саветовање студената Пољопривредног факултета је да студенте припреми за излазак на тржиште рада након дипломирања, да их повеже са пословном заједницом и да им пружи подршку у стицању оних општих и стручних компетенција током студија (функционално знање, вештине, друге способности, ставови) које су данас на тржишту рада неопходне. Центар је осмишљен као студентски сервис, који кроз различите услуге и програме, обезбеђује подршку студентима током студија и дипломираним студентима Пољопривредног факултета у развоју каријере и помаже им да се по завршетку студија што боље представе у пословном свету.

Обавезан елемент самовредновања високошколске установе су анкете (налазе се у саставу Правилника о начину и поступку самовредновања као упитници) којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања. Факултет редовно организује и спроведи анкете и њихове резултате чини доступним јавности и укључује их у укупну оцену самовредновања и квалитета студијских програма. Оцена квалитета наставног процеса утврђује се на основу резултата анкетирања студената.

Студенти су активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања, учешћем у раду субјеката Факултета, а нарочито у раду Комисије за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета.

Вредновање наставног процеса од стране студената обавља се одговарајућим упитницима. Анкетирање студената се спроводи при крају сваког семестра, при добијању дипломе и након одређеног периода по добијању дипломе и стеченог искуства на радном месту. Анкете су анонимне, изузев анкете при добијању дипломе и након дипломирања.

Тежња Факултета је да се анкетама обухвати што већи број студената, сви наставни предмети, сви наставници, сви сарадници у настави и сви студијски програми. Попуњени упитници су чувају до времена који је прописан општим актом Факултета и Законом о високом образовању. Сви студенти и запослени на Факултету благовремено се обавештавају о циљевима и времену анкетирања. Факултет узима у обзир и друге изворе вредновања наставе и услова рада, као што су: испитни резултати, статистичка анализа похађања наставе, други успеси студената Факултета и слично. Учешће и активности студената у осигурању квалитета установе, студијских програма и наставе, могу се сматрати процесом који се заснива на отвореној, искреној и конструктивној критици, у циљу континуираних промена на боље.

Након анкетирања и обраде података из анкета, Стручна служба их доставља Комисији за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета. Ова комисија анализира резултате анкете и сачињава одговарајући извештај. Наставно-научно веће Факултета разматра и усваја одговарајући

коначан извештај. Наставно-научно веће Факултета редовно предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса и услова рада. Извештај о вредновању од стране студената доступан је запосленима, студентима и јавности.

**У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 13.0.) установа је анализирала и квантитативно оценила следеће елементе:**

- учешће студената у телима за обезбеђење квалитета;
- учешће студената у самовредновању;
- студентску евалуацију установе, студијских програма, наставе.

SWOT анализа улоге студената у самовредновању и провери квалитета

| ПРЕДНОСТИ                                                                                                                                                                          |         | СЛАБОСТИ                                                                                                                                                                              |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| Статутом и правилницима Факултета је предвиђено учешће студената у телима за обезбеђење квалитета и самовредновање                                                                 | ++<br>+ | Незаинтересованост једног броја студената за активно учешће у процесу евалуације и унапређење квалитета                                                                               | ++      |
| Студенти редовно попуњавају упитнике и на тај начин активно учествују у евалуацији институције, студијских програма, наставе                                                       | ++      | Недовољно развијена свест о значају евалуације и пружање механичких, често упросечених одговора на поједина питања                                                                    | +       |
| Дистрибуирање упитника <i>online</i> олакшава процес прикупљања одговора без угрожавања анонимности, формирање база података и креирање извештаја                                  | ++      | Недовољна анализа прикупљених ставова студената и изостанак корективних мера добијених на основу студентских евалуација                                                               | ++<br>+ |
| Формирање Центра за каријерни развој студената и његово ангажовање<br><br>на информисању студената о њиховој улози у процесу обезбеђења квалитета и спроведеним корективним мерама | ++<br>+ | Незадовољство студената предузетим мерама у побољшању квалитета наставног процеса на основу резултата вредновања што даље утиче на смањивање њихове мотивисаност за рад у овим телима | ++      |
| Мотивисање студената за активнији рад у телима за обезбеђење квалитета и самовредновање увођењем посебних награда или захвалница (уручених на Дан факултета)                       | +       |                                                                                                                                                                                       |         |
| МОГУЋНОСТИ                                                                                                                                                                         |         | ПРЕТЊЕ                                                                                                                                                                                |         |
| Јачање улоге студената у формирању питања везаних за евалуације                                                                                                                    | +       | Оптерећеност студената обавезама резултира тиме да често немају                                                                                                                       | ++      |

|                                                                                                                                                                   |         |                                                                                                                             |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| институције, студијских програма, наставе и система квалитета                                                                                                     |         | времена за ангажовање у телима обезбеђењем квалитета или површно прилазе том проблему                                       |   |
| Јачање сарадње са свршеним студентима и њиховим послодавцима, у циљу добијања повратних информација и њихово коришћење за унапређење квалитета наставних садржаја | ++<br>+ | Неспремност дела студената да активно партиципирају у органима управљања јавних институција и да јавно искажу своје ставове | + |

### **Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета**

На Наставно-научном већу размотрена је потреба унапређења квалитета стандарда 13 и усвојен следећи предлог мера и активности:

1. Потребно је поспешити иницијативу студената у предлагању конкретних мера за побољшање услова студирања;
2. Потребно је поспешити учешће студената у разматрању питања везаних за евалуације институције, студијских програма и наставног процеса;
3. У циљу побољшања квалитета наставног процеса потребно је систематски вршити допуну обима и садржине анкетних упитника, чиме би се створили услови и за квалитетнију анализу мишљења и коментара студената; и
4. Потребно је поспешити међусобну сарадњу и координацију студентских организација

#### **Показатељи и прилози за стандард 13:**

[Прилог 13.1.](#) Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

[Прилог 13.0.](#) Стратегија обезбеђења квалитета

[Прилог 13.0а.](#) Субјекти, области и мере обезбеђења квалитета на факултету

[Прилог 13.1а.](#) Правилник о обезбеђењу квалитета, самовредновању и оцењивању квалитета

[Прилог 13.1б.](#) Правилник о начину и поступку самовредновања

[Прилог 13.1в.](#) Одлука о именовању чланова сталних Одбора и Комисија

[Прилог 13.1г.](#) Одлука о именовању чланова КОПУК-а

[Прилог 13.1д.](#) Одлука о разрешењу

[Прилог 13.2.а.](#) Извештај о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (2021/22)

[Прилог 13.2.б.](#) Извештај о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (2022/23)

[Прилог 13.3.](#) Извештај о анкетирању студената на упису I године студија

[Прилог 13.4.](#) Центар за каријерно вођење и саветовање студената

### **Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета**

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

#### **Опис**

Пољопривредни факултет континуирано и систематски прикупља потребне информације о

обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета. На основу усвојене мисије и визије Факултет је донео и реализује Стратегију обезбеђења квалитета у свом раду. У циљу континуираног побољшања рада Факултет је утврдио јасно и подробно формулисану Стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, реализације ненаставних активности, као и услова рада и студирања, која је доступна јавности. Ради континуираног обезбеђења квалитета Факултет је образовао посебну Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета има у свом саставу пет поткомисије: 1. Поткомисија за контролу и осигурање квалитета наставе, 2. Поткомисија за развој курикулума, утврђивање броја ЕСПБ бодова, начина акумулације бодова и оптерећења студената, 3. Поткомисија за анализу ефикасности студирања, 4. Поткомисија за праћење, унапређење и контролу квалитета научно-истраживачког рада и 5. Поткомисија за мобилност.

Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета за потребе Факултета организује, контролише и унапређује рад на:

- спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета; и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета Факултета је укључена у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу сертификације, надзора или ресертификације високошколске установе, студијских програма и диплома. Студенти имају активну улогу у доношењу и спровођењу Стратегије обезбеђења квалитета.

Правилником о начину и поступку самовредновања ближе се уређују начин и поступак самовредновања студија, студијских програма, рада наставног и ненаставног особља и услова рада као дела стратегије Факултета за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија. Овај Правилник садржи део о вредновању од стране студената, део о вредновању запослених на Факултету и део о вредновању од стране послодаваца свршених студената Факултета са циљем да се побољша квалитет наставе и рад запослених. У периодичним самовредновањима обавезно је укључивање резултата анектирања студената. Предвиђено је да се самовредновање спроводи најмање једном у три године.

Са резултатима самовредновања Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета упознаје наставнике и сараднике, путем катедри и стручних органа, студенте, преко студентских организација, Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност.

Пољопривредни факултет спроводи у свакодневном раду утврђену Стратегију обезбеђења квалитета и у том циљу предузима потребне активности за њену реализацију, а предузима и мере за отклањање уочених неправилности. Ова високошколска установа посебно прати квалитет извођења наставе, обављања испита, анализира успешност студената у студирању у целини и на појединачним предметима, као и квалитет уџбеника и предузима потребне мере за отклањање уочених недостатака.

Пољопривредни факултет спроводи један од најефикаснијих начина обезбеђења квалитета, а то је преко организације курсева за стицање академских вештина на којима се врши обука младих наставника из домена савремених метода наставе и научно-истраживачког рада, као и контроле

квалитета и једне и друге компоненте академских активности.

Сви запослени на Факултету, свако у свом домену рада, доприноси реализацији утврђене Стратегије. Управа Факултета, Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета и одговарајуће поткомисије у њој, стално надгледају и анализирају реализацију наставног процеса, односно примену упитника за вредновање квалитета наставе, испита, успешности студија, квалитет уџбеника и других наставних средстава и на основу резултата утврђују програм унапређења и континуираног побољшања квалитета.

О самовредновању се сачињавају извештаји, које разматра Комисију за обезбеђење, проверу и унапређење квалитета и сачињава предлоге за унапређење које упућује Наставно-научном већу Факултета на усвајање. Извештај о самовредновању установе обухвата све елементе квалитета свих студијских програма, укључујући и учешће студената у самовредновању и оцењивању квалитета. На основу сагледавања испуњавања стандарда и резултата упитника сачињавају се Извештаји о самовредновању студијских програма на основним академским студијама и дипломским академским студијама. Студенти свих година, при крају семестра, систематски, за сваки предмет, оцењују квалитет наставе и наставног особља. Колегијум Факултета после сваког семестра, у поступку самовредновања оцењује квалитет процеса рада, а посебно наставног процеса. Пољопривредни факултет је своју политику о уџбеницима (планирање, обезбеђење, издавање и сл.) дефинисао актима о уџбеницима и издавачкој делатности.

Пољопривредни факултет сарађује са врши размену информација са другим високошколским установама у оквиру Универзитета у Београду које остварују добре резултате у едукацији студената и у истраживању, као и Пољопривредним факултетом Универзитета у Новом Саду. Факултет поштује принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета.

У наредном периоду Факултет намерава да обезбеди редовну систематску повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената путем реализације одредаба Правилника о алумни удружења студената Пољопривредног факултета.

**У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе (табела 14.0.) установа је анализира и квантитативно оценила следеће елементе:**

- континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета;
- постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета;
- редовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената;
- усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству;
- периодичност процеса прикупљања података о квалитету;
- јавност резултата процене квалитета.

Табела 14.0. SWOT анализа Стандарда 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

| Елементи анализе                                                    | SWOT анализа                                                                                                                                | Квантитативна оцена |
|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета | Поступак самовредновања изводи се у складу са процедуром прописаном од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије | +++                 |
|                                                                     | Мањи број наставника показује недовољну заинтересованост за анализу резултата самовредновања                                                | +                   |
|                                                                     | Свест већине наставника да се резултати                                                                                                     | ++                  |

|                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                                                                                      | самовредновања треба да целовито анализирају и на основу њих усвоји план активности за превазилажење уочених недостатака                                                                           |     |
|                                                                                                                      | Делом неусклађена примена мера за унапређење квалитета                                                                                                                                             | +   |
| Постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета                                               | На Факултету постоји целовита инфраструктура за систематско праћење и обезбеђење квалитета                                                                                                         | +++ |
|                                                                                                                      | Неусклађеност појединих субјеката у процесу обезбеђења квалитета                                                                                                                                   | +   |
|                                                                                                                      | Континуирано систематско унапређење свих активности од значаја за праћење и обезбеђење квалитета                                                                                                   | ++  |
|                                                                                                                      | Делом неусклађена примена мера за унапређење квалитета                                                                                                                                             | +   |
| Редовна повратна информација о квалитету стечених компетенција дипломираних студената                                | Факултет прибавља повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената                                                                                                    | +   |
|                                                                                                                      | Недовољна анализа повратних информација о квалитету стечених компетенција дипломираних студената                                                                                                   | +   |
|                                                                                                                      | Заинтересованост за добијање повратних информација о квалитету стечених компетенција дипломираних студената                                                                                        | +   |
|                                                                                                                      | Делом неусклађена примена мера за унапређење редовне повратне информације о квалитету                                                                                                              | +   |
| Усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству | Факултет се стратешки определио да унапређује квалитет узимајући у обзир искуства у унапређењу квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству                       | +   |
|                                                                                                                      | Недовољно средстава за одлазак наставника у друге високошколске институције како би се упознали са њиховим искуствима у процесу унапређења квалитета                                               | +   |
|                                                                                                                      | Учешће наставника на међународним пројектима везаним за унапређење наставе омогућава усаглашавање са стратегијама унапређења квалитета других престижних високошколских институција у иностранству | +   |
|                                                                                                                      | Фрагментарна примена мера за унапређење квалитета                                                                                                                                                  | +   |
| Периодичност процеса прикупљања података о квалитету                                                                 | Факултет редовно прикупља податаке о квалитету                                                                                                                                                     | ++  |
|                                                                                                                      | Недовољна анализа повратних информација о квалитету                                                                                                                                                | +   |
|                                                                                                                      | Систематски рад на подизању културе обезбеђења квалитета                                                                                                                                           | +   |
|                                                                                                                      | Делом неусклађена примена мера за унапређење квалитета                                                                                                                                             | +   |
| Јавност резултата процене квалитета                                                                                  | Резултата процене квалитета се стављају на увид на интернет страници Факултета                                                                                                                     | +   |
|                                                                                                                      | Делимично занемаривање појединих аспеката процене квалитета                                                                                                                                        | +   |

|  |                                                                                                                                        |   |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|  | Систематски рад на подизању јавности резултата процене квалитета                                                                       | + |
|  | Задовољство постигнутим резултатима процене квалитета и процена да не треба даље радити по питању јавности резултата процене квалитета | + |

#### **Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:**

Факултет је на Наставно-научном већу размотрио потребу унапређења квалитета стандарда 14 и усвојио следећи предлог мера и активности:

1. Резултати самовредновања треба да се целовито анализирају и на основу њих донесе темељит план активности за превазилажење уочених недостатака;
2. Потребно је континуирано и систематско унапређење свих активности од значаја за праћење и обезбеђење квалитета;
3. Потребно је поспешити активности Алумни удружења Пољопривредног факултета у складу са усвојеним Правилником о Алумни удружења Пољопривредног факултета у циљу добијање повратних информација о квалитету стечених компетенција дипломираних студената;
4. Потребно је стимулисати учешће наставника на међународним пројектима везаним за унапређење наставе што омогућава усаглашавање са стратегијама унапређења квалитета других престижних високошколских институција у иностранству;
5. Потребан је континуирани и систематски рад на подизању културе квалитета на Факултету; и
6. Потребан је континуирани и систематски рад на имплементацији и унапређењу питања јавности резултата процене квалитета.

#### **Показатељи и прилози за стандард 14:**

[Прилог 14.1.](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

[Прилог 14.1а.](#) Правилник о садржају [www](#) презентације Пољопривредног факултета

[Прилог 14.1б.](#) Правилник о коришћењу Академске мреже Србије на Пољопривредном факултету.

[Прилог 14.1в.](#) Оснивачки акт и статут алумни удружења

[Прилог 14.2.](#) Иницијатива за оснивање Центра за развој каријере и саветовање студената Пољопривредног факултета

#### **Стандард 15. Квалитет докторских студија**

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

##### **Опис**

Квалитет свих студијских програма докторских студија који се реализују на Пољопривредном факултету (Пољопривредне науке, Прехрамбена технологија и Агроекономија и рурални развој) се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијског програма докторских студија и редовно праћење и проверу циљева, постизање научних способности студената и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој каријере. Пољопривредни факултет има усвојен план научноистраживачког рада, а Одбор за акредитацију научноистраживачких организација одлуком

број 660-01-00008/6 од 29.05.2020. године акредитовао је Пољопривредни факултет за обављање научноистраживачке делатности. Национални савет за високо образовање није усвојио смернице за успостављање докторских школа до момента писања овог самовредновања.

Факултет запошљава довољан број наставника у сталном радном односу који су били или су још увек ментори у изради докторских дисертација. Компетентност наставника за извођење наставе на докторским студијама, као и компетентност ментора се види и из референци наставника које се објављују на сајту установе, а обухватају публикације у часописима са SCI/SCIE листе, у домаћим часописима, на националним и међународним конференцијама. Факултет перманентно самовреднује акредитоване студијске програме докторских студија, кроз активности Комисије за обезбеђење, праћење, унапређење и контролу квалитета на факултету.

Факултет је проверио своју спремност за извођење докторских студија на студијским програмима 1. Пољопривредне науке (модулима Ратарство и повртарство, Воћарство и виноградарство, Зоотехника, Управљење земљиштем и водама, Фитомедицина и Биотехнички инжењеринг), 2. Прехрамбена технологија и 3. Агроекономија и рурални развој на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад ценећи број докторских дисертација (за период од школске 2000/2001. године до школске 2022/2023. године износи 517) односно обрађених докторских дисертација у високошколској установи за области биотехничке науке (393), технолошког инжењерства (91) и агроекономије (33) у којима изводи докторске студије, као и имајући у виду однос броја докторских дисертација према броју дипломираних студената (укупан број дипломираних студената на основним академским студијама у области биотехничких наука износи 1231, технолошког инжењерства 998 и агроекономија 515) и мастер академских студија (за биотехничке науке износи 1039, за технолошко инжењерство 410, и за агроекономију 181) према броју наставника (тренутан број наставника на студијским програмима у високошколској установи износи 191). Укупан број дипломираних студената на основним студијама у високошколској установи до данас износи 22321 студента, а од 2000. године до данас 7329 студената.

Наставници и сарадници Пољопривредног факултета укључени су у научноистраживачке пројекте, а детаљнији приказ њиховог ангажовања документован је у Стандарду 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада. Кроз прилоге и табеле Стандарда 6 може се сагледати обимност и квалитет научноистраживачког рада наставника и сарадника Пољопривредног факултета, као и њихова сарадња са бројним научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству. Пољопривредни факултет континуирано остварује контакте и унапређује сарадњу са научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству у циљу размене знања и искустава, извођења заједничких истраживања, аплицирања на пројекте, израде заједничких публикација.

Факултет прати, анализира и унапређује постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина својих студената на студијским програмима докторских студија Пољопривредне науке, Прехрамбена технологија и Агроекономија и рурални развој ценећи научноистраживачке резултате и оспособљеност свршених студената докторских студија да резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима са рецензијом, презентују јавности и у мањој мери патентирају или реализују кроз призната нова техничка и технолошка решења. Поред тога, Факултет прати, анализира доприносе студената у развоју научне дисциплине кроз укључивање у домаће или међународне научноистраживачке пројекте, развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју биотехничких наука, прехрамбеног инжењерства и агроекономије и поштовање принципа етичког кодекса и добре научне праксе.

Факултет прати, анализира и унапређује политику уписа студената на студијским програмима докторских студија Пољопривредне науке, Прехрамбена технологија и Агроекономија и рурални развој ценећи друштвене потребе и потребе развоја науке, образовања и културе, као и своје материјалне и научноистраживачке ресурсе, односно расположивост савремене истраживачке



опреме и лабораторијског простора намењеног студентима.

Факултет се определио за непрекидно праћење и анализирање напредовање студента на студијским програмима докторских студија Пољопривредне науке, Прехрамбена технологија, Агроекономија и рурални развој узимајући у обзир напредак остварен у стицању знања и вештина непходних за даљи развој каријере и напредак у истраживању усвајањем Правилника о алумни удружењу студента, и у том циљу унапређује и развија менторски систем као подршку студентима докторских студија.

Факултет прати, критички оцењује и непрекидно подстиче научни напредак својих наставника, посебно ментора у настојању да унапређује однос броја потенцијалних ментора према броју студената на студијским програмима докторских студија Пољопривредне науке, Прехрамбена технологија, Агроекономија и рурални развој, а у циљу стварања повољнијег истраживачког окружења за своје студенте.

Пољопривредни факултет на свом сајту објављује на јавни увид електронске верзије докторских дисертација, заједно са Извештајем комисије о оцени урађене докторске дисертације и објављеним научноистраживачким резултатима које је кандидат остварио (<https://www.agrif.bg.ac.rs/sr/fakultet/uvid-javnosti/doktorske-disertacije>).

Такође, докторске дисертације које се бране на Пољопривредном факултету у Београду стављају се на јавни увид на заједничком порталу UviDok <https://uvidok.rcub.bg.ac.rs> свих докторских дисертација и припадајућих извештаја на нивоу Универзитета у Београду, а репозиторијум свих одбрањених докторских дисертација на Универзитету у Београду доступан је на веб страницама Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ <https://eteze.bg.ac.rs> и NaRDuS-у (Национални Репозиторијум Дисертација у Србији) <https://nardus.mpn.gov.rs>.

**Методом SWOT анализе установа је анализирала и квантитативно оценила сваку тачку из упутства овог стандарда:**

- Самовредновање акредитованог студијског програма
- Смернице за успостављање докторске школе
- Спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад
- Праћење, анализа и унапређење постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина
- Праћење, анализа и унапређење политике уписа студената на докторске студије
- Праћење и анализа напредовања студента
- Праћење, критичко оцењивање и непрекидно подстицање научног напретка наставника
- Депонување докторских дисертација у јединствен репозиторијум који је трајно доступан јавности

Табела 15.0. SWOT анализа

| ПРЕДНОСТИ                                                                         |     | СЛАБОСТИ                                                                                                  |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Факултет врши самовредновање акредитованог студијског програма сваке треће године | +++ | Превентивне и корективне мере се не спроводе систематски                                                  | + |
| Постоје одржива три студијска програма на докторским студијама                    | +++ | Све је мања заинтересованост студената који се опредељује за докторске студије                            | + |
| ВШУ има солидне показатеље односно резултате научноистраживачког рада             | ++  | Недостатак мера за унапређење постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина | + |

|                                                                                                                                        |     |                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Анализа и праћење научних способности, академских и специфичних практичних вештина, научног напретка у току избора у наставничка звања | ++  | Несистематска анализа резултата уписа студената и напредовања студената докторских студија                                   | +   |
| Праћење уписа студената на докторске студије                                                                                           | +++ | Несистематско критичко оцењивање и недовољно подстицање научног напретка наставника                                          | +   |
| Праћење напредовања студента                                                                                                           | +++ | Незаинтересованост појединих наставника за анализу депонованих докторских дисертација                                        | +   |
| Депоновање докторских дисертација у јединствене репозиторијуме који су трајно доступни јавности                                        | +++ |                                                                                                                              |     |
| <b>МОГУЋНОСТИ</b>                                                                                                                      |     | <b>ПРЕТЊЕ</b>                                                                                                                |     |
| Систематско спровођење превентивних и корективних мера                                                                                 | ++  | Релативно мали број запослених укључен у процес самовредновања и акредитације                                                | +   |
| Разматрање потребе за успостављање докторске школе                                                                                     | +++ | Смернице за успостављање докторских школа нису усвојене од стране Националног савета за високо образовање                    | +++ |
| Усвајање процедуре за праћење, анализа и унапређење постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина        | ++  | Недовољност финансијских средстава за научноистраживачки рад и подстицање научног напретка наставника                        | ++  |
| Систематско праћење, анализа и унапређење политике уписа студената на докторске студије                                                | ++  | Недовољност финансијских средстава за унапређење постизање научних способности и академских и специфичних практичних вештина | ++  |
| Праћење и анализа напредовања студента                                                                                                 | ++  | Слаба мотивисаност ментора за прихватање студената                                                                           | +   |
| Систематско праћење, критичко оцењивање и непрекидно подстицање научног напретка наставника                                            | +   | Незаинтересованост појединих наставника за праћење депонованих докторских дисертација                                        | +   |
| Систематска анализа депонованих докторских дисертација                                                                                 | ++  |                                                                                                                              |     |

#### Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 15:

На основу претходно извршене SWOT анализе, факултет је размотрио потребу унапређења квалитета стандарда 15 и усвојио следећи предлог мера и активности:

1. Унапредити самовредновање студијских програма докторских студија;
2. По усвајању Смерница за успостављање докторских школа од стране Националног савета за високо образовање размотрити могућност и потребу развијања докторске школе;
3. Усвојити критеријуме, смернице и упутства за провераву спремности за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад;
4. Усвојити процедуру за праћење, анализу и унапређење постизања научних способности и академских и специфичних практичних вештина студената њиховим укључивањем у

научноистраживачке пројекте;

5. Унапређење и развијање менторског система као подршку студентима докторских студија.
6. Усвојити процедуру за континуирано праћење, критичко оцењивање и непрекидно подстицање научног напретка наставника, посебно ментора, а у циљу стварања повољнијег истраживачког окружења за студенте.

**Показатељи и прилози за стандард 15:**

**Табела 15.1.** **Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија,**

**Табела 15.2.** **Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи ( Савет докторских студија, докторска школа... )**

**Табела 15.3.** **Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе**

**Прилог 15.1.** **Правилник докторских студија**

**Прилог 15.1а.** **Правилник докторских студија**

**Прилог 15.2** **Извод из Статута који регулише докторске студије**

**Прилог 15.3** **Правилник о раду докторске школе**

**Прилог 15.4** **Правилник о избору ментора**

**Прилог 15.5** **Поступак израде и одбране докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта (Упутство о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду)**